



TEVIŠKĖS ŽIBURIAI

THE LIGHTS OF HOMELAND

Nr. 35 (970) RUGPJŪČIO - AUGUST 29 • 1968 LIETUVOS LAISVĖS KOVOS METAI • LIETUVIŲ SAVAITRAŠTIS — LITHUANIAN WEEKLY • 941 DUNDAS ST. WEST, TORONTO 3, ONT. CANADA • TEL. 368-6813

Vergijos tankai

Ir vėl Rusijos tankai užgniaužė prasikalusios laisvės daigą. Tai tos pačios Rusijos tankai, kurie prieš 28 metus užgniaužė Lietuvos, Latvijos ir Estijos laisvę. Tai tos pačios imperialistinės galybės jėga, kuri prieš 12 metų sunaikino Vengrijos laisvės proveržį. Šiandieną ta pati jėga siautėja Čekoslovakijoje. Tuo būdu ji dar kartą viešai parodė, kad nepakenčia nė mažiausio laisvės spindulio. Žygis į Čekoslovakiją pagaliau atidarė akis ir tiems, kurie vis dar abejojo Kremliaus daromais priekaištais. Dabar turėtų būti aišku visiems — komunistams ir nekomunistams, kad sovietiniai tankai yra vergijos nesėjai. Jie tapo sovietinės vergijos simboliais, nes kur tik jie pasirodė, ten krito šalies laisvė. Ir tai yra ne-pripuolamas, o esminis sovietinės kolonijinės imperijos ženklas. Juk iš esmės toji imperija buvo sukurta ne balsavimu, o ginklu. Ji laikosi ne daugumos žmonių valia, o kovingos grupės prievarta. Sovietinė imperija pati savo esme yra vergija. Dėlto ji nepakenčia jokios laisvės prosvaitės. Jai laisvė yra grėsmė. Ji jos organiškai bijo, su ja kovoja, nes mato, kad su laisvės atėjimu grius visos kolonijinės imperijos pastatas. Ji gali pakęsti kaikurias tautines apraiškas, bet dreba prieš laisvės sujudimą, kad ir mažiausią.

Keista, bet taip jau yra: sovietinė vergija galinga, o laisvė silpna. Vergija rieda tankais ir skrieja bombomis, o laisvė slenka pėsčiųjų žingsniais bei rašytojų plunksnomis. Tokiose sąlygose vergo kova yra, galima sakyti, beviltiška. Ir vis dėlto ji vyksta. Nežiūrint sovietinės vergijos galybės siautėjimo per pastaruosius 30 metų, ir paskiri žmonės, ir grupės, ir tautos kartos nuo karto sukiša. Prisiminkime bandymus Berlyne, Vengrijoje, Lenkijoje, Lietuvoje, Ukrainoje, Čekoslovakijoje. Iki šiol visi tie bandymai buvo nesėkmingi, nukentėjo daug žmonių, tačiau kova prieš vergiją nestojė ir nesustojo. Jeigu sovietinės imperijos esmė yra vergija, tai žmogaus esmė yra laisvė. Dėlto kova už žmogaus ir tautos laisvę niekad nesibaigs — ji kartosis su kiekviena nauja generacija. Šia prasme sovietiniai tankai turės nuolat riedėti bei malšinti laisvės proveržius, kol pati vergija nesužals. O ji sunykti gali arba iš vidaus, arba išorės jėgų pastūmėta. Vidinių skeldėjimo ženklų sovietinėje imperijoje jau matyti. Imperija, prarijusi daugelį tautų, nebėra monolitinė ir tas procesas gali eiti toliau. Išorinės laisvės pajėgos yra gana didelės, bet kol kas per daug pasyvių, nesutelktos ir nelabai sumanių rikiuojamos. Sovietinės imperijos vergai daug drąsiau pajudėtų, jeigu išorinės laisvės pajėgos būtų jų atrama. Jau ne kartą sovietų pavergtieji buvo sujudę, tačiau vakariečiai neparodė ryžto. Tas jų pasyvumas yra netiesioginė parama vergijai.

Su vergijos tankais rieda ne tik jėga, bet ir veidmainystė. Tai ta pati veidmainystė, kuri riedėjo sovietiniais tankais, sunkvežimiais ir traukiniais, ant kurių buvo išrašyti šūkiai "Badaujančiai Lietuvai". Jie gabeno vergiją — šaukė apie malšą ir laisvę. Iš Lietuvos jie padarė kalėjimą, o kalbėjo apie "išvadavimą". Ta pati istorija kartojama ligi šiol. Kai Čekoslovakijoje padvelkė šokia tokią laisvės viltis, Maskva ėmė skelbti, kad kažkokios jėgos kėsinais į socializmą, kad ateina pavojus krašto gyventojams, ir dėlto Maskva, kaip didžiausia "geradarė", pasiuntusi "pagalbą". Tai toks pats sufabrikuotas melas, kaip ir Baltijos kraštų okupacijos atveju. Rusai operuoja tom pačiomis miglom, kaip ir prieš 30 metų. Tos miglos skirtos ypač vakariečiams. Jomis naudosis visa prososietinė propagandos mašininerija. Ir klausimas, ar joms nepatiks įvairaus pavidalo "naujosios kalrės" grupės, demonstrantai profesionalai? Jie gausiai demonstravo prieš amerikiečius išėjusius kovoti su komunistine agresija Vietnamu, bet nesirijo protestuoti prieš Čekoslovakijos okupaciją. Tiesa, netrukus ir šiuo atveju demonstracijų, tačiau jos pasirodė nebe tos reikšmingos srovės "didvyriai", o laisvės trokštą visoms tautos žmonėms, neapsikrėtę sovietinėm miglom. Tai žmonės, kurie mato, kad Maskvai rūpi pirmoji eilė ne komunistams, o rusiškasis imperializmas. Čekoslovakijos atveju tai labai išryškėjo. Maskva paaukojo komunistinio bloko vienybę, kad išlaikytų savo rusiškąją galybę. Dėlto ji susilaukė pasmerkimo ne tik laisvojo pasaulio, bet ir dalies kompartijų.

LIETUVIŲ TELEGRAMA DIDIESIEMS

Ryšium su įvykiais Čekoslovakijoje, VLIKas pasiuntė telegramas JAV, Prancūzijos, Britanijos, V. Vokietijos telegramų bei spaudos agentūroms. Telegramoje sakoma: "Ginkluota sovietų agresija prieš Čekoslovakiją yra tęsinys sovietinio užsimojimo pavergti visas tautas, pasiekiamas sovietų karinei jėgai. Sovietai prieš 28 metus pradėjo tą agresiją, okupuodami Lietuvą, Latviją, Estiją. Kremlius atėmė toms tautos visas pagrindines teises ir laisves. Esame susirūpinę, kad panašus likimas gali ištikti ir Čekoslovakijos tautą, jei laisvės pasaulis nesiims ryžtingų bei vieningų priemonių sulaukyti agresijos ir atitaisyti skriaudoms, kurias Sov. Sąjunga daro pavergtom Europos tautoms. Dėlto Vyriausias Lietuvos Išlaisvinimo Komitetas prašo laisvojo pasaulio vyriausybės: 1. reikalauti, kad sovietai atitrauktų savo kariuomenę iš Čekoslovakijos, Lietuvos, Latvijos, Estijos, Vengrijos ir Lenkijos; 2. nutraukti ekonominis ir diplomatinis santykius su Sovietų Sąjunga, kol ši atitrauks savo karinį bei administracinį personalą ir leis okupuotiems Rytų-Vidurio Europos kraštams būti nepriklausomomis valstybėmis. Mes pareiškiame savo solidarumą su Čekoslovakija ir kartu užuojautą šiuo tragišku jos tautų momentu."

KANADOS ĮVYKIAI

SOVIETINĖS OKUPACIJOS ATGARSIAI

Slovakų ir čekų kilmės kanadiečiai sovietinę Čekoslovakijos okupaciją sutiko protesto demonstracijomis prie federacinio parlamento rūmų, sovietų ambasados Otavoj ir naujosios Toronto rotušės. Užsienio reikalų min. M. Sharp užtikrina slovakių atstovus, kad Kanada išleis visus pabėgėlius iš Čekoslovakijos ir bandys apsaugoti suimtus kompartijos vadą A. Dubčeką. Toronto įvykiuose demonstracijose dalyvavo apie 300 socialistų, jų tarpe ir Kanados kompartijos atstovai Tim Walsh, nesėję šūkį "Kanados komunistai smerkia sovietų intervenciją Čekoslovakijoje!". Spaudos atstovams jis pareiškė, kad kompartija oficialiai pasmerkė Sovietų Sąjungą. Didėsio masto demonstracijos Toronto numatomos šį ketvirtadienį. Jas organizuoja čekai

ir slovakai bendromis jėgomis, užmiršę ligšiolinius nesutarimus. Pagrindiniu kalbėtoju pakviestas Ontario premjeras J. Roberts. Čekoslovakijos įvykiai privertė nutraukti atostogas Isronijoje premjerą P. E. Trudeau ir karo aviacijos lėktuvų grįžti į Otavą. Sovietų įvykdyta Čekoslovakijos okupacija sujaugė ir planus peržiūrėti Kanados išsipareigojimus Atlanto Sąjungoje ir atitarkti kanadiečių kariuomenės dalinius iš Europos.

Dienraštis "The Spectator", leidžiamas Hamiltone, rugpjūčio 22 d. vedamajame pareiškė priekaištą Kanados vyriausybei dėl nerūpestingumo Čekoslovakijos įvykiams ir dėl drungno užsienio reikalų ministerio pareiškimo. Laikraštis taip pat priminė Baltijos

(Nukelta į 8-tą psl.)



Sovietų okupuotoje Lietuvoje laisvos tik... voveraitės

PRANESIMAS IŠ ŠVEDIJOS

Dirbtinai slepiama priespaulda

Gyvenimas Uppsaloje vėl sugrįžo į seną vagą, nebematyti to turistų antplūdžio ir parengtyje besibūriuojančių policininkų, kurie buvo uždegę savotišką antspaudą šiam senam ir ramiam akademiniam miestui, globojusiam Pasaulio Bendrijų Tarybos IV-ji visuotinį susirinkimą.

JAUNIMO OPOZICIJA

Po neseniai triukšmingai nuaidėjusių studentų neramumų eilėje kraštų ir čia buvo kažko panašaus laukta, todėl visa kongreso laiką budėjo 300 tvarkos saugotojų, tačiau iš tikrųjų jiems čia nebuvo ko veikti. Viskas praėjo ramiai ir sklandžiai. Su pačių rengėjų žinia buvo norima suorganizuoti savotišką "jaunimo opoziciją" ir tuo tikslu veikė vadinamasis "Klubas 68", tačiau po pirmųjų dienų mėginimo pasirodė, jog dirva nepalanki. Ypač buvo nusivylę iš užsienio atvykę "aktyvistai", nes nebuvo progos pasireikšti. Kongreso pabaigoje išplatintoji "jaunųjų dalyvių" rezoliucija atspindėjo daugiau vadovaujančių sekretoriato žmonių pažiūras, taip kad negalima išvengti išpuolio, jog ir čia neatšpipta pagunda sudaryti "opinią".

Pabrėžtina "moderniuoju metu" išdekoruota posėdžių salė, gitaros ir džiazas, politinės demonstracijos ir "sit-in" katedroje taip pat paliko įspūdį, jog kam rūpėjo labiau pasirodyti mados ženkle, tarsi šiuolaikinė krikščionybė reikalautų atnašų dienos stabams. Nekitaip tenka vertinti ir vienašališką karo Vietnamo pasmerkimą, tytomis apneant žmogaus teisę ir ypač tikybinės laisvės varžymą komunistų valdomose kraštuose. Kaip tik šita pastaroji tendencija kėlė didelį pasipiktinimą ir kartelį tremtinių stebėtojų tarpe.

BALTIEČIŲ CENTRAS

Tai nebuvo staigmena. Iš anksto pramatydami negalėjus pakreipti dalykų eigos kitokia kryptimi, baltiečiai suorganizavo savo atskirą religines informacijos centrą, kuris veikė šalia kongreso ir savomis jėgomis mėgino atkreipti suvažiavusių delegatų bei spaudos atstovų dėmesį ne tik į savo pavergtųjų kraštų padėtį, bet ir aplamai į tikinčiųjų gyvenimo sąlygas visoje komunistinėje sistemoje.

Surengta speciali paroda, kurioje buvo išstatyti gausūs išeivijos religinės rašijos leidiniai estų ir latvių kalbomis (lietuviams atstovavo čia tik vienas dr. J. Savasis). Lankytojai galėjo visa tai palyginti su pora menkųjų kalendorių, kurie sudarė vienintelę religinę "literatūrą", galėjusią pasirodyti per dvidešimt pokariųjų metų sovietinėje priespaudoje. Tiek parodoje, tiek prie posėdžių salės buvo platiniams įvairūs leidiniai, nušviečiantys Baltijos tautų dabartinę būklę. Čia daug pasidaravo Švedijos baltiečių komitetas, tautiniai komitetai, Bendrijoms ir pavieniai asmenys. Atskirai reikia paminėti vaikučius, kurie su dideliu pasisekimu moko pralaužti policijos sargybą, traukėsi pasiekti delegatus. Idomu pastebėti, kad baltiečių skleidžiama medžiaga daugiau domėjosi azijiečiai ir afrikaniečiai delegatai, negu baltieji.

SPAUDOS KONFERENCIJA Baltiečių religinės informacijos centre įvykusi spaudos konferencija laikoma pavyksia, nes prisirinko pilna salė. Latvių liuteronų arkivyskupas Lūsis (Toronto) plačiai nušvietė bendrą Baltijos kraštų ir tikinčiųjų padėtį, kurią, anot jo, sovietams nuslėpti nuo pasaulio akių padeda SSRS ortodoksų užsienio akcija. Placiai švedų ir užsienio spaudoje nuskambėjo mestas asmeninis kaltinimas Leningrado metropolitui Nikodemui, kuris Uppsaloje vadovavo pačiai didžiausiai delegacijai ir tą pačią dieną pats turėjo savo spaudos konferenciją. Arkiv. Lūsis užsiminė ir apie sovietinę propagandą prieš išeiviją. Kaip būdingą pavyzdį jis nurodė savo paties atvejį: apie jį skelbiama, kad 1919 m. jis buvęs Latvijos ministras ir žudes komunistus, nors tada jam būvę tik... 9 metai amžius.

Estų ortodoksų atstovas J. Poska iškėlė faktą, kad prieš 7 metus, kai SSRS ortodoksų Bendrija įstojo į PBT, dar veikė apie 22.000 maldos namų, dabar jų jau belikę vos 10.000, bet apie tai tyliama. Kai neperšiamieji Rusijos tikintieji atsiuntė savo skundo laišką JT gen. sekretoriui, tai apie tai užsiminė tik vienas švedų laikraštis. Kalbėtojas pasmerkė tokią vakariečių tylą ir sakė žinąs iš savo patirties, kad kaliniams

Krašto tarybos suvažiavimas

Kanados Lietuvių Bendruomenės naujosios krašto tarybos sesija šaukiama 1968 metų rugšėjo 28-29 dienomis Toronte. Prisikėlimo parapijos muzikos studijoje, 1021 College St. Pagal statutą, pilnateisiais sesijos nariais yra 30 tautiečių, š. m. gegužės mėnesį išrinktų į krašto tarybą. Bendruomenės apylinkių pirmininkai arba jų atstovai, krašto valdybos nariai, garbės teismo nariai. Bendruomenės tarybos posėdžiai paprastai yra vieši, tad kviečiame ir svečius.

Suvažiavimo darbotvarkė:

Šeštadienį, rugšėjo 28

10 val. — registracija, 11 val. — suvažiavimo atidarymas, invokacija, prezidiumo sudarymas, komisijų sudarymas, sveikinimai, paėjusio suvažiavimo protokolo tvirtinimas, pranešimai apie krašto valdybos veiklą, kitų vietinių pranešimai, apylinkių pranešimai; 2 val — pietūs; 3 v. p.p. — diskusijos dėl pranešimų eilės tvarka; naujos krašto valdybos, garbės teismo ir revizijos komisijos rinkimai.

Sekmadienį, rugšėjo 29

9.30 v. r. — sąmata 1968-69 metams, KLB ateities planai ir sugestijos, rezoliucijų priėmimas, suvažiavimo uždarymas.

KLB krašto valdyba

I PLB seimą Niujorke šį savaitgalį turėtų nuvykti 16 Kanados lietuvių atstovų. Vienas kitas torontietis dalyvaus seime svečių teisėmis. Ant. Rinkūnas, KLB pirmininkas, jau išvyko Bostono ir Niujorko link.

A. LEMBERGAS

yra didelė paguoda, kai juos užaria laisvėje gyvenantys draugai. Dar kalbėjo Stockholme gyvenantys estų liuteronų vyskupas Lauri ir latvių pastorius Rudzitis, kuris veda religinę programą latvių kalba iš Monako (tas pat radijas kas savaitę transliuoja dar estiška ir rusiškai).

SOVIETAI PRIES BALTIEČIUS

Baltijos klausimas buvo iškeltas ketvirtoje sekcijoje, kuri svarstė tarptautinio teisingumo ir taikos klausimus. Po to, kai diskusijoje išryškėjo teigiamas pasisakymas už tautų apsisprendimo teisę, Skaros (Švedija) katedros klebonas pasiūlė konkretų pasisakymą už tos teisės pripažinimą Baltijos valstybėms. I tai tuojau reagojo metropolito Nikodemo "dešinioji ranka" vysk. Juvenalis, kuris pareiškė negalįs tokio sąryšio suprasti. Baltijos respublikos, teigė jis, turinčios tokias pačias teises kaip ir kitos SSRS respublikos ir nesandios skriaudžiamos. Kai norvegų delegatas iškėlė, kad PBT turėtų pasmerkti tikybines laisvės varžymą komunistų valdomose kraštuose, kitas sovietinis ortodoksų delegatas atsakė, kad jam nežinomas joks atvejis, kur būtų buvusios suvaržytos tikinčiųjų teisės. Tokiu būdu patys sovietiniai delegatai dar kartą patvirtino baltiečių spaudos konferencijoje jiems mėsą kaltinimą, kad jie padeda režimui nuslėpti tikrąją padėtį.

NUTARIMAI

PBT visuotinio susirinkimo nutarimuose labiausiai pabrėžtas reikalas remti ūkiškai besivystančiuosius kraštus ir konkrečiai pasisakyta už taiką Vietnamu, Vidurio Rytuose ir Biafroje. Šiaip jau susirinkimo darbus pašaliniam stebėtojų vertinti labai sunku, kol nėra prieinami visi pagrindiniai dokumentai.

Prieš pradedant posėdžiams Uppsaloje, švedų katalikų žurnale "Credo" įėjusiais Tėvas Koester kėlė tokį klausimą: ar susirinkimo akys bus nukreiptos į Kristų Išganytoją, ar atsakingieji rengėjai pasiduos dienos šūkiams ir ribosis humanistiniais uždaviniais? Abejonės nėra, kad pastaroji pagunda buvo didelė. Galutinį įvertinimą palikime teologams.

Pasaulio įvykiai

SOVIETŲ SAJUNGA OKUPAVO LAISVĘ PASIRINKUSIĄ ČEKOSLOVAKIJĄ, talkon pasikvietusi R. Vokietijos, Lenkijos, Vengrijos ir Bulgarijos kariuomenės dalinius. Oficialiai buvo paskelbta, kad Varšuvos Sąjungos kariuomenė pakvietė Čekoslovakijos vyriausybės atstovai, tačiau Kremlius vis dar nėra pranešęs, kur kvietėjų pavardžių, nes iš tikrųjų nebuvo jokio kvietimo. Kompartijos sekretorius A. Dubčekas tuojau pat buvo suimtas su kitais keturiais liberalių pažiūrų vadais. Okupacija Čekoslovakija sutiko be ginkluoto pasipriešinimo, opoziciją okupantams parodydama visuotinio vienos valandos streiką, kurio metu Prahos gatvėse liko tik vieni rusai ir keturių satlinių respublikų talkininkai. Spėjama, jog Bratislavos ir Čiernos konferencijose A. Dubčekas buvo priverstas pasirašyti slapta šė-

šių punktų sutartį, išsipareigojdamas grąžinti spaudai cenzūrą, uždrausti politinių organizacijų veiklą, sustiprinti liaudies miliciją, užtikrinti apsaugą konservatyvių pažiūrų komunistams, užbaigti polemiką su Maskva laikraščių puslapiuose, atleisti iš pareigų du Kremliaus priuš — kompartijos centrinio komiteto sekr. C. Cisarą ir politbiuro narį F. Krieglį. Šie sutarties punktai viešai nebuvo paskelbti, bet juos dabar jau išryškino konferencijose dalyvavę čekoslovakų kompartijos pareigūnai. Didžiausia problema Maskvai yra naujos vyriausybės sudarymas Čekoslovakijoje. Paramą sovietams yra pažadėję trys Čekoslovakijos laisvės duobkasiai — Vasilijus Bilakas, Drahomiras Kolderis ir Alojzas Indra, konservatyvių pažiūrų kompartijos centrinio komiteto nariai. I Maskvą buvo nuskraidintas Čekoslovakijos prezidentas Liudvikas Svoboda, kurio paraišas, matyt, yra reikalingas naujai vyriausybei sudaryti. Ilgokai užtrukusi jo viešnagė įtaigoja, kad gen. L. Svoboda, karo metais gavęs sovietų didvyrio vardą, nenori tapti tautos išdaviku, kaip 1956 m. Jonas Kadaras Vengrijoje. Su juo i Maskvą buvo pakviesti ir Čekoslovakijos kompartijos prezidiumo nariai. Buvo skelbiama, kad partitarimuose dalyvauja ir Dubčekas. Prie jų prisijungė Bulgarijos, Vengrijos, Lenkijos ir R. Vokietijos kompartijų vadai.

Pasitarimai užtruko keturias dienas. Iš paskelbtų informacijų matyti, kad Sov. Sąjunga sutiko palapsniui atitraukti okupacinę kariuomenę su sąlyga, jeigu Čekoslovakija išsipareigos: V. Vokietijos pasienio saugojimą perduoti Varšuvos Sąjungos kariuomenės daliniams, panaikinti informacijos laisvę, uždrausti antisovietinę kritiką, likti ištikima Varšuvos Sąjungai ir t.t. Atrodo, kad Čekoslovakija bus priversta daug kur nusileisti. Daugiau kaip tūkstantis čekoslovakų kompartijos suvažiavimui išrinktų delegatų turėjo slapta posėdį viename fabrike. I partijos politbiurą jie išrinko penkis naujus narius, kurie turės pakeisti sovietams tarnauti nujėjusius konservatorius. Posėdžio dalyviai vienbalsiai perrinko sovietų siūmtą A. Dubčeką ir jo keturis tokio paties likimo susilaukusius kolegas. Jau pats faktas, kad 1.054 delegatai turėjo slapta posėdį, liudija visišką čekoslovakų solidarumą, nes neatsirado nė vieno išdaviko, kuris posėdžio vietą ir laiką būtų pranešęs okupantams. Sovietų iniciatyva kompartijos kongresą bandė susaukti ir konservatoriai, bet jie tesusilaukė 30 dalyvių.

Sovietinė Čekoslovakijos okupacija pasmerkė ne tik laisvais pasaulis, bet ir tautinio komunizmo atstovė Rumunija, nedavusi kariuomenės dalinių Čekoslovakijai okupuoti. Kompartijos vadai N. Ceausescu paskelbė, jog Rumunijos pasieniai saugoti bus apginkluojamos civilių grupės. Tūkstantai karių, darbininkų, ūkininkų ir studentų dalyvavo Bukarešte surengtoje demonstracijoje, kurių pirminis uždavinys buvo atžymėti 1944 m. rugpjūčio 23 d. įvykusių prieš nacius nukreiptą sukilimą. Demonstracijų dalyviai taip pat pabrėžė Rumunijos ryžtą išsaugoti pilną nepriklausomybę. Pasaulio sostinėse jaučiamas susirūpinimas Rumunijos likimu, nes sovietai gali mėginti nutildyti paskutinį opozicijos krašto savo vergų imperijoje. Sovietus taip pat pasmerkė Tito valdoma Jugoslavija. Antisovietinė demonstracijose Belgrade dalyvavo šimtątūkstantinė minia, kėlusio ovacijas Čekoslovakijos užsienio reikalų min. J. Hajekui, kurį jo krašto tragedija užklupo atostogų metu. Grižto pasmerkimo sovietai susilaukė ir Italijoje, kur karčių žodžių Maskvai nepasiekėjo didžiausia laisvojo pasaulio kompartija. Prancūzų komunistų tonas buvo švelnesnis, bet pakankamai skaudus Maskvai.

Didžiausia Sovietų Sąjungos kompromitacija vyko Jungtinių Tautų Saugumo Taryboje, kur ambasadorius J. Malikas atsidūrė nepavydėtinoje būklėje, kai Čekoslovakijos atstovas J. Muzikas sugriovė jo argumentus, kad okupacinė kariuomenė buvo pakviesta Čekoslovakijos vyriausybės ir kompartijos. Tai pakartojė iš Jugoslavijos atvykęs ir posėdį Čekoslovakijos užsienio reikalų min. J. Hajekas. Kaip ir galima buvo tikėtis, sovietų atstovas J. Malikas 105-tą kartą panaudojo veto teisę sustabdyti Sovietų Sąjungą smerkiančią rezoliuciją, kuri taipgi reikalavo atitraukti iš Čekoslovakijos okupacinę kariuomenę. Šioje neįvykioje kovoje sovietus rėmė tik Alžerija ir Vengrija, o Indija su Pakistanu susilaikė. Daugiausia karčių teisybės žodžių sovietų adresu pasirė JAV ambasadorius G. Ball ir Kanados ambasadorius G. Ignatieff. Pastarojo iniciatyva buvo pasiūlyta nauja rezoliucija pasiusti JT atstovą į Pragę suimti Čekoslovakijos vadų likimui iširti.

Beveik visose laisvojo pasaulio sostinėse buvo surengtos protesto demonstracijos prieš sovietinių ambasadų. Daug kur joms buvo išdužyti langai, sienos apšuktos raudonu rašalu, apmėtytos pomidorais. Londone, Britanijoje, demonstrantai privertė uždaryti sovietinės parodos paviljonus. Koncertuoti atvykęs Rusijos valstybinį orkestrą klausytojai pasveikino baubimu ir šūkiais: "Laisvės Čekoslovakijai!" Stockholme, kur švedų studentai yra išgarsėję antiamerikietiškomis nuotakomis, šį kartą jų rąkų paleisti akmenys atsidaužė i sovietų ambasados langus. Komunistinės Kinijos vardu sovietų invaziją i Čekoslovakiją pasmerkė premjeras Čuenlai Rumunijos ambasadoje surengtame pobūvyje. Jo teigimu, sovietinis komunizmas šandien yra tapęs socialistiniu imperializmu ir netgi socialistiniu fašizmu. Sovietų Sąjunga ginklo jėga siekianti sukurti marionetinę teatrą. Sovietinė agresija buvusi įvykdyta su JAV slapto priitarimu. Iš pokylio salės turėjo išeiti Sovietų Sąjungos, R. Vokietijos, Lenkijos, Vengrijos ir Bulgarijos diplomatai. Čuenlai pabrėžė Rumunijos laisvei gresianti pavojų ir pažadėjo Kinijos paramą.

Rumunijos kompartijos vadai N. Ceausescu ir Jugoslavijos prezidentas Tito turėjo slaptus pasitarimus Jugoslavijos pasienio miestelyje Vrsac. Spėjama, jog N. Ceausescu pranešė prezidentui Tito, jog jis yra pasitęsęs notas Sovietų Sąjungai, Vengrijai, Bulgarijai, Lenkijai ir R. Vokietijai, reikalaujančias nepažeisti Rumunijos nepriklausomybės. Rumunijos vyriausybė pasaukė i aktyvią karo tarnybą apie 80% atargos karių ir apginklavo 100.000 liaudies milicininkų. Sovietų ambasadorius A. Basovui Bukarešte buvo pareiškta, jog įsivertimas i Rumunijos teritoriją reikštų karą. Galimas dalykas, N. Ceausescu ir Tito svarstė galimybę pasirašyti karinės pagalbos sutartį tarp Rumunijos ir Jugoslavijos. Prancūzija išbandė pirmą vandenilio bombą Fugataufa saloj, Ramiajame vandenyne. Vandensilio bombos bandymus amerikiečiai yra atlikę 1952 m., sovietai — 1953 m., britai — 1957 m., Kinijos komunistai — 1967 metais.

Redakcija: Kanados Lietuvių Kultūros Draugija "Ziburiai"
Redaktorius — K. dr. Pr. Gaidamavičius; redakcijos narys — Vyt. Kastytis
Metinė prenumerata \$8, pusmetinė \$3.50. Rėmėjo metinė prenumerata \$10
Skelbimai ruošiamam numerui priimami iki ketvirtadienio. Už skelbimų
turinį redakcija neatsako. Rankraščiai taisyti redakcijos nuostatais.
Autorių pasirašyti straipsniai nebūtinai reiškia redakcijos nuomonę.

The Lights of Homeland — Lithuanian Weekly

Publ. by Ziburiai (Canadian Lithuanian) R. Catholic Cultural Soc., Inc.
Subscription rates: \$6 per year, \$3.50 per 6 months.
Deadline for advertisements — Thursday
Authorized as second class mail by the Post Office Department, Ottawa,
and for payment of postage in cash.

941 Dundas Street West, Toronto 3, Ontario, Canada
Tel. 368-6813

Mirė komunistų kankintas kunigas

A. a. kun. Juozas Stankūnas palaidotas Babbuose rugpjūčio 1 d.

Džnai liūdno žinios iš Lietuvos aplanko mus. "Šiandien, rugpjūčio 1 d., — rašo iš Lietuvos, — palaidojimo Babbuose kuniga Juozas Stankūnas. Buvo virš 50 brolių (kunigų), prelatas Steponas Telksnys vadovavo laidotuviams, pamokslus pasakė kunigai: Juozas Frainas, Kauno Sv. Antano bažnyčios vikaras, ir Edvardas Simaška, Simkaičių klebonas. Bažnyčia buvo pilna žmonių, karstas skendo gėlėse, daug jaunimo lydėjo su gėlėmis ir gyvaisiais vainikais."

"Kunigo Juozo jau nebėra tarp mūsų. Buvome pripratę prie jo negaliu ir nesitikėjome, kad jis taip greit mus paliks. Nors gydytojai itarė, kad jam plaučiuose vėžys, bet jis buvo be galo kantrus, ne tik nesiskųs, daug jaunimo lydėjo su gėlėmis ir gyvaisiais vainikais."

"Kunigo Juozo jau nebėra tarp mūsų. Buvome pripratę prie jo negaliu ir nesitikėjome, kad jis taip greit mus paliks. Nors gydytojai itarė, kad jam plaučiuose vėžys, bet jis buvo be galo kantrus, ne tik nesiskųs, daug jaunimo lydėjo su gėlėmis ir gyvaisiais vainikais."

"O geras buvo, kaip tėvas, globos reikalingiems. Keletą metų globėjo savo buvusį profesorių kunigą Igną Cesaitį, kol nukaršino, paskui Tėv. Alfonsą Macaitį ir kitus, kol pats pasidarė globos reikalingas. Į pa- baigą liepos mėnesio jautėsi vis blogiau ir blogiau. Sekmadienį ir pirmadienį — liepos 28 ir 29 d. jau nebegalėjo laikyti šv. Mišių. Bet antradienį — liepos 30 d. lyg ir kiek pagerėjo, 7 val. ryto paprašė pristoti prie stalo laikyti šv. Mišių. Tačiau vedamas per kambarį suklupo, buvo paguldytas atgal į lovą. Ir nepraėjo nė pusvalandis, vos klebonas kun. Antanas Žilinskas spėjo aprūpinti šv. sakramentais, ir mirė."

Kunigas Juozas Stankūnas buvo gimęs 1908 m. sausio 23 d. Mackonių k., Kurklių vlsč., Ukmergės apskrityje. Mokėsi Ukmergės gimnazijoje, 1926 m. įstojo į Kauno kunigų seminariją. Kunigų įšventintas 1933 m. balandžio 1 d. Po to dar metus studijavo sociologiją Vytauto Didžiojo universitete teol. filosofijos fakultete. Seminarį būdamas jau pasirodė su rašytojo talentu. Pirmoji jo parašyta

DALYVAUKIME LIETUVIŲ SEIME!

Lietuvos nepriklausomybės atstatymo 50-tieji sukaktuviniai metai eina jau prie pabaigos. Juos pradėjo kultūros kongresu, baigsiame teatrų festivaliu. Šiuos jubilėjinius metus minime su ryžtu greičiau priartinti Lietuvos vergijos galą.

Laukima III Pasaulio Lietuvių Bendruomenės seimo. Jo dienos jau čia pat. Seimo pasisėkimas priklausys nuo mūsų visų. Ką šiemet jau esame pradėję, išsėskime iki galo, kad ir likusieji du dideli įvykiai — seimas ir teatrų festivalis praeitų kuo geriausiai.

Seimo rengėjai iš mūsų mažai ko tenori — prašo atvykti į seimą ir dalyvauti visuose jo parengimuose. Kas negalėtų seime dalyvauti, tas tegu prisideda prie jo pasisėkimo savo pinigine auka. Seimas turi būti gausus dalyvių skaičiumi, prasmingas savo turiniu, nutarimais.

Juozas Kapočius

MOHAWK

FURNITURE LTD.

PILNAS NAMŲ APSTATYMAS

ELEKTROS REIKMENYS • TELEVIJOS APARATAI

SKALBIMO MAŠINOS • VAIKŲ BALDAI

ĮVAIROUS KILIMAI • SALDYTUVAI

VALGOMŲJŲ KAMBARIŲ APSTATYMAS IR KT.

TAISOMĖ IR APTRAUKIAMIE KEDES IR SOFAS

Nemokamas į namus pristatymas.

KRAUTUVĖS:

Vokoruose — 137 RONCESVALLES AVE. — TEL. 537-1442

Rytuose — 2448 DANFORTH AVE. — TEL. OX 9-4444

Krautuvės atidarytos nuo 9 val. ryto iki 9 val. vakaro.

Globėjas, kurio niekas nenori

J. KAIRYS,
Mūsų bendradarbis V. Vokietijoje

vien todėl, kad tai reikalavimai vien Maskvos, o ne visų keturių didžiųjų, bet ypač todėl, kad, kaip ir kancleris viena proga yra pasakęs, jų priėmimas reikštų V. Vokietijai kapituliaciją. Be to, iš viso Bonna yra labai atsargi. Tiesa, socialdemokratai savo paskutiniame suvažiavime kad ir nutarė faktiškai pripažinti Lenkijai jos turimas kadaise Vokietijos valdytas sritis, bet kalbėti apie tai parlamente ir vyriausybėje jų žmonės vengia. Visais atvejais tie klausimai yra per daug jautrūs, kad kuri nors V. Vokietijos vyriausybė pradėtų jais lengvai švaistyti.

Tuščia kalba

Tuščia Kremliaus kalba apie militarizmą V. Vokietijoje. Po antrojo pasaulinio karo čia jo nėra. Ir taip vadinamas nacizmas, palyginus jį su čionykščiu komunistų veikla, yra lygus nuliui. Be to, nacionalistų partija veikia ne slapta ar kokiais nors svetimais vardais, kaip kad komunistai daro, bet įstatymų nustatyta tvarka.

Ir taip Bonnos gerai valiai Kremlius atskovo savo nugarą. Atrodo, jis galėjo sukurti su pirmosios sąjūdu, nes gerai žino, kad kariniu požiūriu V. Vokietija yra silpna ir, be to, kaip jam yra įprasta, visada galėtų rasti priežasčių nesilaikyti ir šito susitarimo.

Atsisakydamas nuo Bonnos pasiūlymo, Kremlius pasilikto sau didesnę laisvę panaudoti prieš V. Vokietiją ir jėgą. Be to, šia savo kieta laikysena jis nori sustiprinti savo poziciją komunistinių kraštų bei aplamai laisvojo pasaulio komunistų aki- vaizdoje.

Kremlius tykoja

Kad Kremlius tykoja paglemžti ir V. Vokietiją, dalykas yra tikras. Jei nepasiseks tai pasiekti vidine revoliucija ar kitais panašiais būdais, panaudos ir karinę jėgą. Dėlto sovietai nenori susitarimo, nes jėgos panaudojimo atveju būtų nepatogu prieš pasaulį ir prieš jame veikiančius komunistus. Nors Kremlius nuo seno yra įpratęs nepaisyti vienokių ar kitokių reaguojimų iš šalies, bet visada ir jam yra geriau, kai pasiekiamas tikslas be didelio triukšmo. Pvz. Vengrijos sukilimo numalšinimas nėra pamištas. Jis neišvengiamai paveikė net ir laisvojo pasaulio komunistų nuotaikas.

Kad Kremliaus pozicija komunistiniame pasaulyje silpnėja, o ypač Europoje, rodo Jugoslavijos ir Rumunijos nusikartymas jo kaikiurios globos. Gi šiuo metu pradėjo jam nepaklusti ir Čekoslovakija. Betgi pastaroji nėra paskutinis rusiškų imperijos satelitas. Neišvengiamai ateis eilė ir likusiems, nors Kremlius su savo kvailais visais to ir labai nenorėtų. Placiosioms masėms jau seniai

atsibodo rusiškoji globa bei prievarta, atsibodo ir komunistinės sistemos atneštas nesibaigiantis materialinis skurdas ir moralinis vargas.

Komunistai kaltina

Sekdami Kremliaus ir kitų komunistinių kraštų raudonųjų ponų pareiškimus, liečiančius V. Vokietiją, arba skaitydami jų spaudoje apie šią respubliką, beveik visada užtikiname kaltinimų, kad V. Vokietijoje išigali neonacizmas, revanšizmas, militarizmas. Kremlius daro tai, siekdamas nuteikti laisvąjį pasaulį prieš V. Vokietiją ir įgaidinti savo satelitus, kad glaustųsi prie Maskvos.

Kad V. Vokietijoje veikianti nacionalistų partija nėra tęsinys bei atnaujinimas buvusios nacionalistų partijos, nekar- tų buvo užsiminta ir "Tėv. Zibu- riuose".

Iki šiol vokiškoje visuomenėje neteko pastebėti ir revanšizmo reiškinių. Pokarinei kartai, ypač jaunimui, net pati revanšizmo sąvoka yra visai svetimas dalykas.

Tuščia kalba yra ir apie militarizmą V. Vokietijoje. Daugelis jaunimo atsisako karinės prievolės. Atsisakytį jos V. Vokietijoje gali kiekvienas. Padaryti tai leidžia konstitucija, jei tik prievolinkas jaučia, kad karinė prievolė yra prieš jo sąžinę. Kalbama, kad šia teise yra jau pasinaudoję apie 90.000 jaunuo- lių.

V. Vokietijoje įkurta net karinės prievolės atsisakančių są- junga. Neteko skaityti jos ista- tų ir todėl ši kartą nėra galima pasakyti apie jos tikslus. Iš tu- rimų duomenų atrodo, kad toji sąjunga stengiasi atitraukti jau- nuolius nuo karinės prievolės. Greičiausiai šios sąjungos akci- jos dėka nuo š.m. pradžios iki birželio vidurio net apie 1300 karių padavė pareiškimus, pra- šydami pripažinti juos atsisakan- čiais karinės tarnybos ir nuo jos atleisti. Įdomu yra tai, kad pa- reiškusiųjų motyvuoją savo atsi- sakymą jau ne sąžinės pagrindu, bet politiniu.

Žinoma, V. Vokietija turi kariuomenę. Tik ji nėra didelė: nesiekia nei pusės milijono vy- rų. Be to, apmokymas kariuo- menėje yra nukreiptas ne į puo- lima, kaip kad yra su sovietine armija bei kitu komunistinių kraštų karinėmis jėgomis, o pirmoje eilėje į gynybą.

V. Vokietijos kariuomenė yra dar labai silpna savo organiza- cija, apmokymu, apsiginklavimu ir t.t. Pvz. jai trūksta dar labai daug puskarininkių, sanitarijos karininkų. Ji laikoma pasenusio- se kareivinėse. Turint galvoje vokiškų visuomenės gana aug- tą gyvenimo lygį, atrodo, ji yra permenkai aprūpinama. Gal ir šios aplinkybės paskatina jau- nuolius pasinaudoti teise atsi- sakyti nuo karinės prievolės.

KANADOS LIETUVIŲ FONDAS

Nauji nariai ir įnašai:

290. Lapas, H. \$100
291. Valius, T. 100
292. Tautaitis iš Calgary 100
293. Leščinskas, M. 100

Papildė įnašus:
Vysk. K. Paltaroko atm. iki \$125
Dr. Dallydė iki 50
Aukojo J. P. (Toronto) 10

H. Lapas ir Co Ltd. turi "Consult- ing Engineers" įstaiga Toronto. M. Leščinskas, gyv. Calgary, prie savo įnašo atsiuntė \$25 vysk. Paltaroko atminimui.

Visiems aukotojams Fondas nuo- širdžiai dėkoja. Vasaros metu gauta tik apie \$500. Tikimės, kad per li- kusius 4 mėnesius gerasirdžiai tau- tiečiai sudės trūkstantus \$5000 ir

šiais Laisvės Kovos Metais bus pa- siekta \$50.000. — Š. m. birželio 9 d. Fondo taryba ir valdyba kiek persi- tvarkė. KLB krašto valdybą neat- siuntus statute numatytą pareigūnų į Fondo tarybą, jų vieton pakviesti tarybos kandidatai: inž. M. Meliū- nas, Pr. Bastys, K. Lukošius. Dr. J. Sungailai atsisakius, jo vieton pa- kvieistas inž. J. Kivickas, F. Tary- bą sudaro 12 asmenų. Tarybos pir- mininkas yra inž. V. Balsys, sekre- torius — P. Januška. Fondo valdy- bą sudaro pirm. dr. A. Pacevičius, vicepirm. St. Jakubickas, sekr. K. Lukošius, inž. ir reik. ved. P. Lelis. Fondo taryboje yra 4 KLB krašto tarybos nariai: J. R. Simanavičius, dr. A. Pacevičius, P. Januška ir P. Lelis. P. LELIS, reik. ved.



KLAUSKITE- PATARSIM-PADĖSIM

Patarimų tarnyba "Tėviškės Ziburiai" skaitytajams, bendradarbiau- janti su dienraščio "The Telegram" Action Line skyriaus tarnyba. Skai- tytojai kviečiami kreiptis raštu į "TZ" redakciją patariamais klausimais, i kuriuos atsakymai bus parūpinti Action Line arba "TZ". Skrytį red- guoja teisininkas V. Mastis.

1966 metais žentas atsisakė mane į Kanadą. Kadangi aš buvau 65 metų amžiaus, jis turėjo pažadėti mano pilną išlaikymą. Neseniai nelaimėje jis prarado kairės rankos pirštus ir po kiek laiko buvo atleistas iš darbo. Jau trys mėnesiai be darbo. Mano išlaikymas pasidare jam sunki našta. Ar aš galiu gauti kokią nors finansinę pagalbą šitos aplinkybės? A. Kienė

Technškai Jūsų žentas yra už Jus atsakingas. Vis dėlto dėl specia- lių aplinkybių Seimos ir Socialinės Globos Departamentas su Imigra- cijos Departamento pritarimu pasakė Jums pašalpa.

Kai prieš dešimt metų atvažiavau į Torontą, pirkau šaldytuvą ir televizijos priimtuvą išimokėtinai. Po dvejų metų persikėliau į ūkį ir po kiek laiko praradau darbą. Dėlto negalėjau užbaigti mokėjimų. Parašiau finansų bendrovei laiška, prašydamas mokėjimus atidėti, kol gausiu darbą. Bendrovė to padaryti nesutiko ir daiktus iš manęs atėmė. Be to, reikalavo sumokėti likusius \$134. Man negalint jų sumo- kėti, iškėlė teismą. Teisėjas nusprendė, kad aš neprivalau \$134 mokėti, nes finansų bendrovė atsiėmė šaldytuvą ir televiziją. Dabar aš noriu pradėti savo verslą, bet niekur negaliu gauti paskolos dėlto, kad nebaigiau išmokėti pirmosios skolos. Ką daryti? P. K., Torontas

Paskolų biuras turi žinias beveik apie visas paskolas ir jų išmo- kėjimą. Asmenys, kurie tvarkingai moka skolas, gali lengvai gauti kitas paskolas ar pirkti prekes išimokėtinai. Asmenys, kurie netvar- kingai moka savo skolas, laikomi nepatikimais ir sunkiai gauna pa- skolas ateityje. Per paskolų biurą prekybininkai gali sužinoti, kokie asmenys yra patikimi paskolos atveju. Jums reikia kreiptis į paskolų biurą (Credit Bureau of Greater Toronto) ir bandyti visą reikala pa- aiškinti. Galimas daiktas, kad jie sutiks Jūsų paskolos istorijos dokum- entus patikslinti.

Kai persikrausčiau į vieną Toronto daugiabučį, turėjau imokėti \$100. Po metų persikrausčiau kitur ir paprasčiau gražinti tą imoką. Daugiabučio prižiūrėtojas gražino tik \$70. Jis sakė, kad \$20 atskai- tyta už grindų išvalymą ir \$10 už automobilio vietą. Prieš išsikraus- tant aš pats grindis gerai išvaliau. Automobilio vietos visai nenaudo- jau. Negaliu suprasti savininkų samprotavimo. Norėčiau atgauti visus savo pinigus. A. M., Torontas

Jūsų atvejis dažnai pasikartoja. Daugiabučių savininkai visais bū- dais stengiasi imokas pasilaikyti. Žnoma, tai yra paprastas suklavimas. Šiuo metu nėra jokių įstatymų, kurie apsaugotų nuomininkus nuo panašių savivalavių. Šiuo reikalu turėtumėte rašyti laiška savo ra- jono Ontario parlamento atstovui. Jei visi nukriaustieji nuomininkai parašys parlamento atstovams laiškus, parlamentas išleis atitinkamus nuostatus. Apgailėstaujame, kad mes nieko šiuo reikalu negalime pa- dėti.

Dirbančiųjų kompensacija

Nuo š.m. rugpjūčio 1 dienos kompensacija darbe susižeidusiems bus apskaičiuojama nuo susižeidimo dienos. Ankščiau nuo susižeidimo reikėdavo laukti tris dienas, už kurias nieko nebuvo mokama. Ma- kėjimų apskaičiavimas palieka tas pats — trys ketvirtadaliai pasku- tinio uždarbio, jei dirbantysis visiškai praranda darbingumą; ma- žiau mokama, jei nustojaama tik dalies darbingumą. Ankščiau uždar- bio riba buvo \$6.000 į metus, dabar pakeliama iki \$7.000 į metus.

Lenkijos karo atstovai ir greičiausiai kitiems pasiuntinybės nariams tai buvo netikėta ir vi- siškai nesuprantama min. Char- vato išdaiga, nes sąmoningi ir protingi galvojančieji Lenkijos gyventojai buvo priešingi to- kiems Charvato išsišokimams ir jo žodžiai nesiderino su duotom Lenkijos vyriausybės instrukci- jom. Prie stalo patarnavo vieš- bučio personalas, kuris prakal- bos metu buvo salė ir, be abe- jones, suprato, nes mokojo len- kų kalbą. Tai buvo visiškai be- reikalingas ir kenksmingas lie- tuvių jausmų užgavimas. Min. Charvat, kaip vėliau įsitikino plok. L. M., visam laikui užkrito kelią nuširdiems santykiams su lietuviais ir taip pat nepasit- rino lenkų tikslams.

Gegužės 5 d. Lietuvos užsie- nio reikalų min. St. Lozoraitis savo bute surengė iškilmingus pietus visai Lenkijos pasiunti- nybei, dalyvaujant ir corpore Lietuvos vyriausybės nariams. Lietuvos kariuomenei atstovavo gen. Reklaitis. Pietūs buvo la- bai vykę, nes lietuviai visuomet moka svingai priimti svečius — prašytus ar neprašytus, ko- kiais šį kartą buvo lenkai.

Lenkijos karo atstovams sėdė- jo tarp švietimo min. žmonos p. Matulienės(?) ir protokolė Še- fo Girulvainio, kuris pasirodė esąs kalbus ir "astras" liežuviu, ku- rį ypač taikė dalyvaujantiems pietuose Lietuvos ministeriams.

Gegužės 7 d. min. Charvat oficialiai pristatė Lenkijos ka- rinį atstovą Lietuvos užsienio reikalų ministerijoj. Iš eilės bu- vo aplankyti — min. Lozoraitis, vicemin. Urbšys ir lenkų de- partam. direkt. Turauskas. Min. Lozoraitis pasakė ilgesnį kalbą,

(Bus daugiau) Paruošė K. Baraus

LEON MITKIEWICZ

LENKŲ KARINIS ATTACHE

Lenkijos atstovybė Kaune

(Tęsinys iš praėito nr.)

Iš karto plok. L. M. patiko gen. St. Raštikis. Ir jo kabinete jis statė sau klausimą: ar tai žmo- gus, nuo kurio priklausys ateities Lietuvos-Lenkijos santykiai plėtotė? Jo mintis nutraukia gen. St. Raštikis, pareikšdamas, esą jis dažniausiai Lenkijos ka- rinio atstovo atvykimu, tikėda- mas, kad ne iš karto, o tik su laiku pagerės Lietuvos-Lenkijos santykiai, kadangi dvidešimties metų laikotarpį yra susirinkę labai daug neaiškumų ir sun- kumų, kurių negalima greitai ir lengvai pašalinti.

— Esu tuo atžvilgiu optimis- tas, — pareiškė gen. St. R., — o be to manau, kad mano tėvų- nės Lietuvos ir Lenkijos liki- mas yra bendras: mums gresia to paties laipsnio pavojus ir bū- ty labai blogai, jeigu nerastume bendro sutartinio kelio.

Paskutinį sakinį generolas pa- brėžė labai aiškiai. Tie paskuti- niai žodžiai pirmojo oficialaus vizito metu Lenkijos kariniam atstovui buvo tikra staigmena. Jo žodžių plok. L. M. buvo ma- lojia užkluptas, nes tai, ką pa- sakė Lietuvos kariuomenės va- das, tenka laikyti politine dek- laracija, ypač atsižvelgiant į tai, kieno lūpomis ir kam ji buvo pareikšta.

Sužadintais buvo plok. L. M., tad stipriai ir karštai atsakė:

— Pone generale, galite man tikėti, kad tuo tikslu esu atsiu- stas į Lietuvą ir tų patį turėjau pareikšti gen. Smigly-Rydz var- du. Stengsiuosi visomis jėgo- mis, kad mūsų susitarimas ku- greičiausiai įvyktų. Galite būti tikras, pone generale, kad visa

Lenkija, o ypač Lenkijos ka- rinuomenė to tik ir trokšta.

Vizitas truko 45 minutes. Kpt. Gecevičius pranešė, kad pulki- ninko L. M. laukia gen. Černius. Pastarajam Lenkijos karinis at- stovas prisistatė prancūzų kal- ba, nes žinojo, kad gen. Černius neseniai baigė Ecole Supérieure de la Guerre Paryžiuje ir kad turėjo kolegistiškų santykius su ten studijavusiais lenkais ka- rininkais. Ir gen. Černiaus at- žvilgiu plok. L. M. laikėsi lenkų karinio statuto taisyklių, tačiau gen. Černius priėmė plok. L. M. labai laisvai, beveik kolegistiškai, kalbėdamas prancūziškai beveik be jokio akcento.

Jis taip pat dar jauną vyras, gal net jaunesnis už gen. Raš- tikį, vidutinio ūgio, kiek nutu- kes, tamsių akių, apskritos, tru- putį plinkančios galvos. Labai ramus judesiuose, besišypsas, turįs įgimtą šamojų, mokąs ves- ti pasikalbėjimą. Tad irėjo ka- ba labai sklandžiai apie Prancū- ciją ir jos kariuomenę, Paryžių ir jo studijas. Užsiminė gen. Černius apie lenkų karininkus buvusius jo draugus, nors pa- vardes buvo užmiršęs. Toj "bė- doj" pagelbėjo jam plok. L. M. Lenkijos karo atstovas pastebė- jo didelę dail. Mateikos Griun- valdo mūšio paveikslą reprodukc- ciją, kurią įdėmiai stebėjo. Gen. Černius tai pastebėjo ir pa- reiškė:

"Mes, lietuviai, labai gerbiame Griunvaldo atminimą ir gerai at- simenam, kad ten kovojom su mūsų nemirtingu priešu, tu-omet kryžiuočiu, kartu su juo- mės ir rusais."

Pik. L. M. nuomone, atsaky-

mas į tai galėjo būti tik vienas: bendromis jėgomis vėl pakarto- kime Griunvaldą! Tačiau jis to nepadarė, nes taktika buvo per- skubi ir kenksminga.

Kokias išvadas padarė plok. L. M. iš dviejų pasikalbėjimų?

Savo pranešime Lenkijos ge- neraliniam štabui jis su ypatingu dėmesiu citavo abiejų gene- rolų žodžius. Jeigu jo pirmas išpušdis buvęs teisingas, tai abu generalai — Raštikis ir Černius yra gerai parinkti. Černius at- rodo flegmatikas, paprastesnis, taikingas žmogus. Tuo tarpu Raštikis — komplikuošesnis, staigsnis ir energingesnis vei- kime ir sprendimuose, atstovau- ja labiau šiaurietiskam tipui: Černius — maišytam, daugiau vidurmeškimam. Be to, jie yra dviejų skirtingų augštųjų karo mokyklų auklėtiniai: Berlyno ir Paryžiaus. Ir iš kalbų galima buvo suprasti, kad jie abu su- tinkina užmegzti gerus santykius su Lenkija.

Pik. L. M. daugiau reikšmės teikė gen. St. Raštikio žodžiams nei Černiaus griunvaldiškom užuominom.

Lenkijos tautinės šventės pro- ga gegužės 3 d. min. Charvat at- skiroj Metropolis viešbučio sa- lėje surengė iškilmingus pietus. Ši data plok. L. M. paliko atmin- tyje visą gyvenimą, nes min. Charvat, dalyvaujant visiems pasiuntinybės nariams ir kvies- tiems svečiams, pasakė kalbą, užbaigdamas ją tostu ir šiais žo- džiais: "kad mes, Lenkijos pa- siuntinybės Lietuvoje, kuo greičiausiai taptume Kauno vaiva- dija."

Vienas "T2" nr. buvo pranešta, kad ukrainiečių kilmės senatorius Yuzik planuoja visų tautinių grupių Kanadoje atstovų suvažiavimą aptarti savo vietos valstybės gyvenime. Iki šiol Britų Dominijos Kanados politiniame ir ekonominiame gyvenime vyravo britai. Valdžios viršūnėse ir žemesnėse ribose vietose sėdėjo anglosaksai. Prancūzai buvo nustumti visur į antraeilę, menkiausiai apmokamas vietas. Kitos grupės turi tenkintis trupiniais.

Britų kilmės žmonių yra apie 42%, tačiau jie visi sėdi viršūnėse. Jie laiko uždeję tvirtą barjerą kaikiurių tautų, rasų, religijų žmonėms, nors ir yra išleisti įstatymai, draudžiantieji diskriminaciją.

Žydai yra veržliausi, turtiniausi, nors ir jie nevisur pralenda: "No room at the top", kaip sako "Star" korespondentas A. Bruner.

Etninės grupės (ne britų ir prancūzų kilmės) mažai tesireiškia, nors sudaro ketvirtadalį krašto gyventojų, rodo John Porterio, Carletono universiteto profesorius, tyrimai. Ten mažai yra ir žydų.

Gyvybės draudos pagrindinių bendrovių vadovybėse nėra ne vieno žydo. Tik trys žydai yra Kanados valstybinio banko vadovybėje. Luis Razminksky yra Kanados valstybinio banko valdytojas.

Kanados ekonominis gyvenimas yra valdomas 760 asmenų su 1360 direktorių. Jų tarpe yra mažiau kaip 7% prancūzų. Tik 10% yra katalikai. Žydų augstusiose postuose yra apie 1%. Pvz. biržų (stock) versle yra tik vienas žydas turtuolis T. M. Sterling. Biržų savininkai yra daugiausia britų kilmės ir turi daugumos bendrovių akcijas. Bankai irgi jų rankose.

Teismuose yra tik vienas žydas teisėjas A. Lief Otaovoje iš 32 augščiausioje teisme dirbančių teisėjų.

Iki šiol nė vienas žydas nebuvo pakviestas ministerių federacijoje valdžioje. Tik Ontario provincijos valdžioje yra ministras.

"Gyvataras" keliauja gimnazijon

Rašo ALDONA VOLUNGYTE iš Europos

Iš ryto visi ilgai miegojom. Pavalgę skubinom į Paryžiaus Gare de l'Est (traukinio stotis). Paliekam Paryžių, ju turtus ir išvyksta į Vasario 16-tos gimnaziją Vokietijoje.

Iki šiol Europoje saulės nematė — dienos gam vėsios ir kartais lyja. Traukinyje dainuojam visi linksmai ir dainoms pro langus. Žemė graži — kalnai vis augštesni, slėniuose miestukai išsikūrę. Kiekvieno miestelio viduryje bažnyčia su augstu bokštu. Keliai panašūs į mūsų, tik truputį siauresni. Netoli Heidelbergo važiuojam per tamsų, tankų mišką ir pro kalnus. Tai sudaro mums didelį išpuolį. Nė neįtamt kaip laikas praeina, ir traukinys sustoja 9.30 v.v. Laukiam 45 minutes, kol persėdam į traikinį, kuris nuvežs mus į Weinheim, netoli Vasario 16 gimnazijos.

Traukinys privažiuoja Weinheimą ir stabteli. Antanas, būdamas mūsų greičiausias, pirmas iššoka. Vajė, kas čia darosi: traukinys juda tolyn — Antaną paliks! Bet Antanas nesirūpina: iššoka atgal ir važiuojanti

teris A. Grossmanas.

Ukrainiečiai, kurių Kanadoje gyvena apie pusę milijono, yra daugiau pakopę į viršūnes valdžią. Jie turi 2 senatorius, 6 federacinio parlamento atstovus, turėjo federacinėje valdžioje ministrą Starr. Provincijų vyriausybėse turi po ministrą Alberto, Ontario, Saskačevane, Manitoboje ir porą narių provinciniuose parlamentuose. Edmontono (buvo) ir Winnipeg burmistrai yra ukrainiečių kilmės.

Lenkai, vokiečiai, olandai ir kt. turi valdžios augstose vietose tik po vieną kitą savo kilmės asmenį. Tai toli gražu mažai. Prancūzai daug kur dar tebėra nustumti. Kaip vienas inžinierius iš Kvebeko pasakojo, jų provincijoje prieš 25-30 metų net fabrikuose prancūzas galėdavo pakilti iki formano. Laikai kėičiasi — visi ir visur siekia lygybę. Kvebekas sujudo ir kelia baimę anglosaksams. Ant popieriaus jau atsirado dvi lygios tautos, kultūros, nors turai, įgyti per valstybines privilegijas, dar neperejo pas prancūzus.

Dvi didžiosios grupės tariasi, bet užmiršta trečiąją grupę. Trečiosios grupės kanadiečiai daug kur uždarytos durys: universitetų vadovybėse, valdžios postuose, didžiajame versle. Tie anglosaksai ir prancūzai sėdės prie didžiūnų stalo. Mes gi žiūrėsim dar ilgai iš tolo. Net ir mūsų vaikai, baigę augstuosius mokslus, prie jų stalo dar nebus kviečiami. Dažnas iš etninių grupių, baigęs mokslus, turės emigruoti į JAV, kaip kad iki šiol dar. Tyliai išnyksta neviensas, nesakydamas net kodėl. Jų vieton iš Britanijos atvyksta nauji.

Kova eis toliau ne tik tarp anglosaksų ir prancūzų, bet ir trečiosios grupės kanadiečių. Ji baigsis tik tuomet, kai vieni ant kitų sprando nesėdės ir lygiai dalinsis viskuo.

Senatoriaus Yuziko idėja su-burti etninių grupių kanadiečių yra sveikintina. Gaila tik, kad iki šiol apie ją projektą negirdėti nieko konkrečiau.



Trečiojo tautinių šokių šventėje Kanados Lietuvių Bendruomenės pirmininkas Antanas Rinkūnas kalba Čikagoje prie paminklo žuvusiems. Šalia jo — Urugvajaus tautinių šokių grupė "Gintaras"

Žodžiai, sudrebinę Maskvą

Manifestas "Du tūkstančiai žodžių", kurį pasirašė ir paskelbė 70 čekoslovakų intelektualų, sujungino visą komunistinį bloką • Jų idėjos plačiai pasklido

Sovietų Sąjungos laikysena politinėje krizėje su Čekoslovakija turbūt tiksliausiai apibūdino Toronto "The Telegram" dienraščio korespondentas Maskvoje A. Einfrankas. Jam Kremliaus vadų veiksmams priminė vodkos prisigėrusių rusišką lokį, su atominiiais ginklais letenose balansuojantį ant pasauliniame cirkie ištemptos virvės. Iš tikrųjų beveik visose Kremliaus eismoje buvo jaučiamas ne šaltas protas, bet nuogąstis ir neapykanta liliputinio dydžio satelitui Čekoslovakijai, kuri pasisovė pasukti didesnės laisvės keliu.

Botagas kompartijai

Kyla klausimas — kas labiausiai nuogąsina ir jaudrina sovietinės kompartijos vadus? Priežastų, žinoma, gali būti labai daug, tačiau esmė tenka laikyti Liudviko Vavulko bei kitų 70 čekoslovakų intelektualų paruoštą ir pasirašytą manifestą "Du tūkstančiai žodžių", kuris buvo paskelbtas š.m. birželio 27 d. Čekoslovakijos spaudoje. Darbininkams, ūkininkams, įstaigų tarnautojams, technikiams, menininkams ir mokslininkams skirtas atsisaukimas pradedamas reikšmingais žodžiais: "Pirmiausia mūsų krašto gyvenimą sukrėtė karas, o po to atėjo kiti blogi laikai, išstatę pavojun dvasinę pusiausvyrą ir palietę tautos charakterį. Didžioji tautos dalis su viltimi tikėjo socializmo programa, tačiau jos vykdymas pateko į blogų žmonių rankas. Jie nebūtų padarę tokios didelės žalos, jeigu jiems būtų trūkę tik patirties kraštui valdyti, bendrųjų žinių ir galbūt filosofinio išsilavinimo. Deja, jiems svetima buvo sveika nuovoka ir netgi esminis padurumas, išsklausius tik nuomonės, atitinkamai į ją reaguoti. Jiems nepatiko idėja, kad juos palaipsniui turi pareikšti didesnis išmintimi apdovanoję asmenys. Komunistų partija, pokario metais turėjusi daugelio pasitikėjimą, išmainė jį į augstus postus ir atsakingas pareigas, apžiodama viską ir tuo pačiu visa prarasdama. Klaidinga kompartijos vadų linija politinė bei ideologinė bendruomenę padarė jėgos organizacija. viliojanti asmeninės garbės trokštančius egoistus, naudos siekiančius bailius, nešvarią sąžinę turinčius žmones..."

Iškerojusi burokratija

Manifesto autoriai konstatuoja, kad padoriam žmogui kompartijoje neliko reikšmingesnės vietos ir kad puvimo procesas persimetė į valstybinio ir ekonominio gyvenimo sritis. Atsisaukimas betkokios kritikos, parlamentas užmiršo problemų svarstymą, vyriausybė — krašto valdymą, įmonių vadovai — jų administravimą. Daug komunistų kovojo prieš šį puvimo kirminą, bet jie buvo bejėgiai, nes niekas nenorėjo girdėti jų balso. Galutiniam rezultate kilo visuotinis tautos nepasitikėjimas net jos pačios sudarytais komitetais ir pagaliau tautiečio tautiečiu. Žmonės numojo ranka į viešuosius reikalus ir emė rūpintis tik patys savimi. Kaltė dėl tokios būklės tenka visiems, bet kalčiausi vis dėlto yra komunistai, ypač tie, kurie buvo tapę nekontroliuojamos jėgos dalininkais bei įrankiais. Jų aparatas pasiekė tolimiausius krašto užkampius, paglemžė visus politinius ir ekonominius sprendimus, kurie normaliai turi priklausyti liaudžiai. Organizacijos ir netgi pati kompartija prarado ryšius su savo nariais. Didžiausia vadų klaida — jų ištikinimas, kad tai, ko jie patys siekia, to nori ir darbo klasė. Manifesto autoriai pabrėžia, kad,

tokia logika vadovaujantis, darbininkams kristų kaltė dėl ekonominio bankroto, nusikaltimų prieš nekaltus žmones ir griežtos cenzūros, dėl kurios nebuvo įmanoma demaskuoti šios apgaulingos vadų minties. Iš tikrųjų darbo žmogus neturėjo jokio balso, nes viską jo vardu tvarkė valdžios ir kompartijos pareigūnų specialiai paruošta klasė.

Akmuo į daržą

Kaip matome, pradinė manifesto dalis yra aiškus kaltinamasis aktas ne tik Čekoslovakijos, bet ir Sovietų Sąjungos kompartijai. Kremliaus vadai negalėjo nepastebėti, kad manifesto žodžiai jiems tinka geriau, negu nuo sosto nuverstam stalininkui Antoninui Novotny, kuris visos idėjos sėmėsi iš savo mokytojų. Čekoslovakų kompartija viešpatuoja tik apie 20 metų, kai tuo tarpu sovietinė jau spėjo atšvesti penkiasdešimtmetį. Manifesto atskleistas kompartijos nesiskaitymas su darbo žmogumi, cenzūra pridengta kritikos baimė, milijoninis biurokratų aparatas yra sovietinio gyvenimo kasdieninė realybė. Tokie drąsus manifesto autorių žodžiai, be abejonės, buvo akmuo ir į sovietinės kompartijos pelėsiais bei kerpėmis apaugusį daržą. Nenuostabu, kad L. Brežnevas su A. Kosyginu tuojau pat pradėjo žvanginti ginklais, organizuoti manevrus Čekoslovakijos teritorijoje, šaukti konferencijas ir formuluoti ultimatumus.

Momento kelias

Manifesto autoriai, aišku, buvo iš anksto numatę tokią sovietų reakciją. Jie primena, kad čekoslovakų kompartijos eilėse vyksta aštri kova tarp žiauriųjų praeties atgyvenų ir A. Dubček vadovaujamų laisvės šalininkų, kad šiandien dar per anksti būtų švesti tautos pergalės dieną. Tiksliausias kelias — parama laisvėnių pažiūrų komunistams: "Pirmiausia atmeskime nuomonę, jeigu tokia išsirsime, kad demokratiniis atsisaukimais yra imamas būdas komunistų ar netgi atsukus ragus prieš juos. Tai būtų neteisu ir neišmintinga, nes kompartija yra stipri organizacija. Mums reikia remti jos liberalinį sparną, turintį daug patyrusių pareigūnų. Jų rankose šiandien yra visi didžiųjų sprendimų mygtukai bei rankenėlės. Liberalai komunistai stovi tautos akivaizdoje su veiksminga programa, kurios pagrindinis uždavinys yra pašalinti didžiausius nelygybių aštruosius kampus. Niekas kitas neturi tokios konkrečios programos..." Kremliui nurašyti sąmoningai pabrėžiama, kad demokratinei revoliucijai Čekoslovakijoje turi vadovauti ir ją vykdyti pati kompartija.

Geresnės viršūnės!

Manifesto autoriai pataria kreiptis į kompartiją, kad ji paskelbtų savo planus ir kad visuotiniame suvažiavime išsirtintų geresnį centrinį komitetą už tą, kuris kraštą valdė moralinio puvimo metais. Demokratija Čekoslovakijoje daugiausia priklausys nuo krašto ekonominės gerovės, todėl kompartijos pareiga yra surasti įmonėms bei gamykloms gerus vadovus. Galimas dalykas, darbininkai pareikalaus didesnio atlyginimo, kuris reikš valiutos nuvertinimą. Geriau būtų būtų, manifesto autorių teigimu, jeigu direktoriai ir prezidentai išaiškintų, ką jie planuoja gaminti, kiek visa tai kainuos, kam gaminiai bus parduodami, kokį tikimasi gauti pelną, kokia jo dalis bus panaudota įmonių sumoderninimui ir kokią dalį gali gauti darbininkai.

Kadangi įmonės yra darbo žmonių nuosavybė, darbininkams turi būti grąžinta teisė išsirtinti vadovų pareigoms gabingus, gabius vyrus, neatsiigiant jų priklausymą ar nepriklausymą kompartijai. Visi jėgos principą piktnaudžioje ir dėlto susikompromitavę asmenys turi būti atleisti. Spauda, priešpados metais buvusi valdantių garsiakalbiu, turi tapti visų pozityviųjų politinių jėgų tribuna. Čekų ir slovākų santykiams geriausia būtų federacinė sistema.

Ryžtas ir pavojai

Manifesto autoriams nemažą rūpestį sudarė galimas užsienio jėgų įsikišimas. Jie ragino kovoti už naujas teises, bet kartu vengti provokacinių veiksmų. Įsikišimo atveju žadama parama A. Dubček vyriausybei, jeigu reikėtų, net ginklo jėga. Maskvai dar kartą primenama, kad Čekoslovakija laikysis su savo sąjungininkais pasirašytų visu karinių, draugiškumo ir prekybos sutarčių. Čekoslovakija vieną dieną turi išsirtinti valstybinius, ginkluotus draus, garbingum ir politinę nuovoka, šiems socializmo siekiams įgyvendinti, kad kraštui būtų grąžintas tarptautinis ir vidinis pasitikėjimas.

Antroji manifesto dalis yra aiškiai prokomunistinė. Ji turėjo būti priimta Kremliaus vadams, nes juk gyvenimas nestovi vietoje. Keičiasi ne tik sovietinės propagandos nuolatos keikšnojamas kapitalizmas, bet ir pats komunizmas, prieš 50 metų skelbęs panašias idėjas ir A. Dubček šalininkų, kurias vėliau Stalinas nugramzdino užmarštin.

Deja, klatingai įvykdyta Čekoslovakijos okupacija liudija, jog Sovietų Sąjunga pabūgo laisvės prosvaisčių, kurios iš Prahos galėjo persimesti į Varšuvą, Budapeštą, Sofiją ir netgi Maskvą. Už tas idėjas, pavojingas sovietams, teks nevienam tų intelektualų nukentėti.

V. Kst.

LIETUVIŠKI ĮVAIRUMAI

AL. GIMANTAS

Baigiantis vasarai, baigiasi ir reguliarių atostogų laikas. Nerūpestingos poilsio dienos teikia puikią progą ir bent kiek pakeliauti. Dvi dienas teko praleisti LF bičiulių metinės stovyklos aplinkoje, tiek pat laiko ateitininkų sendraugių pašonėje, vėliau pasitaikė progą pasiekti Union Pier vasarvietę Michigano ežero pakrantėje ir pačią sostinę Čikagą. Prieš grįžtant namo, miela savo lankytis Akron, Ohio. Visur, aišku, susitinkti tautiečius, randi progą ir su naujais veidais susipažinti.

* * *

Kaip jau įprasta savųjų tarpe, visur mėgstama pakalbėti, pasiginčyti, diskutuoti, gyvai gildinti savąsias ir viso pasaulio problemas. Visų tų reikalų gildinimas, reikia pasakyti, yra gana platus, kaikada ir visiškai išsamus. Įvairių profesijų, įvairaus amžiaus ir iš įvairių vietų atvykę išsklaidę nauji, kartais ir visai negirdėti, temų, vieni kitų papildymų, nuotaikų ir įvairumų.

* * *

Bene pirmoje vietoje šiuo metu labai gyvai, kartais net ir labai karštai, diskutuojama naujausioji popiežiaus enciklika giminų kontrolės klausimu. Atrodo, kad tai pats aktualiausias ir labiausiai degantis šios dienos klausimas, užgožias net lietuviškiąs problemas. Enciklikos tema, regis, beveik vienodai į pokalbių jungiasi — tiek vyrai, tiek ir moterys, nors kitais atvejais moterys rečiau savąją nuomonę reiškia. Taigi, klausimas yra itin jautrus, gyvenimiškas ir realus, beveik visus liečias. Gal todėl ir susilaukė tokios didelės reakcijos. Šiuo klausimu lietuvių tarpe, atrodo, konservatyvių nuomonių ne daug. Daug kas šeimos didinimo ir sutuoktinių vedybinio bendravimo reikalus norėtų tvarkyti grynai savosios sąžinės balso dvasioje. Pridurtina nebent tai, kad panašią nuomonę pradėjo reikšti eilė šio krašto ir Europos teologų. Suprantama, klausimas yra pergilus ir perkomplikuotas, kad būtų galima išspresti greitomis išvadomis, bet neleistina, nedovonotina klaida viską nutylėti, priverstinai tildyti, nes tyla niekados neprisidės prie esamų abejonių

* * *

Daug įvairių minčių skiriama būsimam seimui. Daug patarimų, naujų idėjų, sumanymų. Aišku, visų klausimų neišnagrinėsi, visko ir prie geriausių norų nenuveiksi. Bijomasi, kad toks neeilinis įvykis netaptų paprasčiausiu pragmoninio pobūviu, kuriame pasimato seniai besimatę draugai, pažįstami, bičiuliai. Tokiu atveju bandoma posėdžiauti ne posėdžių salėje, bet kur kertimame viesbučio baro kambarį ar pas apsisėdusius pažįstamus. Tada telieka laiko tik atidarymų, banketui ir uždarymų. Praktika parodė, kad šios prielaidos nėra fantazija, o tikrovės pastebėjimai.

Spaudos idomybės

Turino drobulė

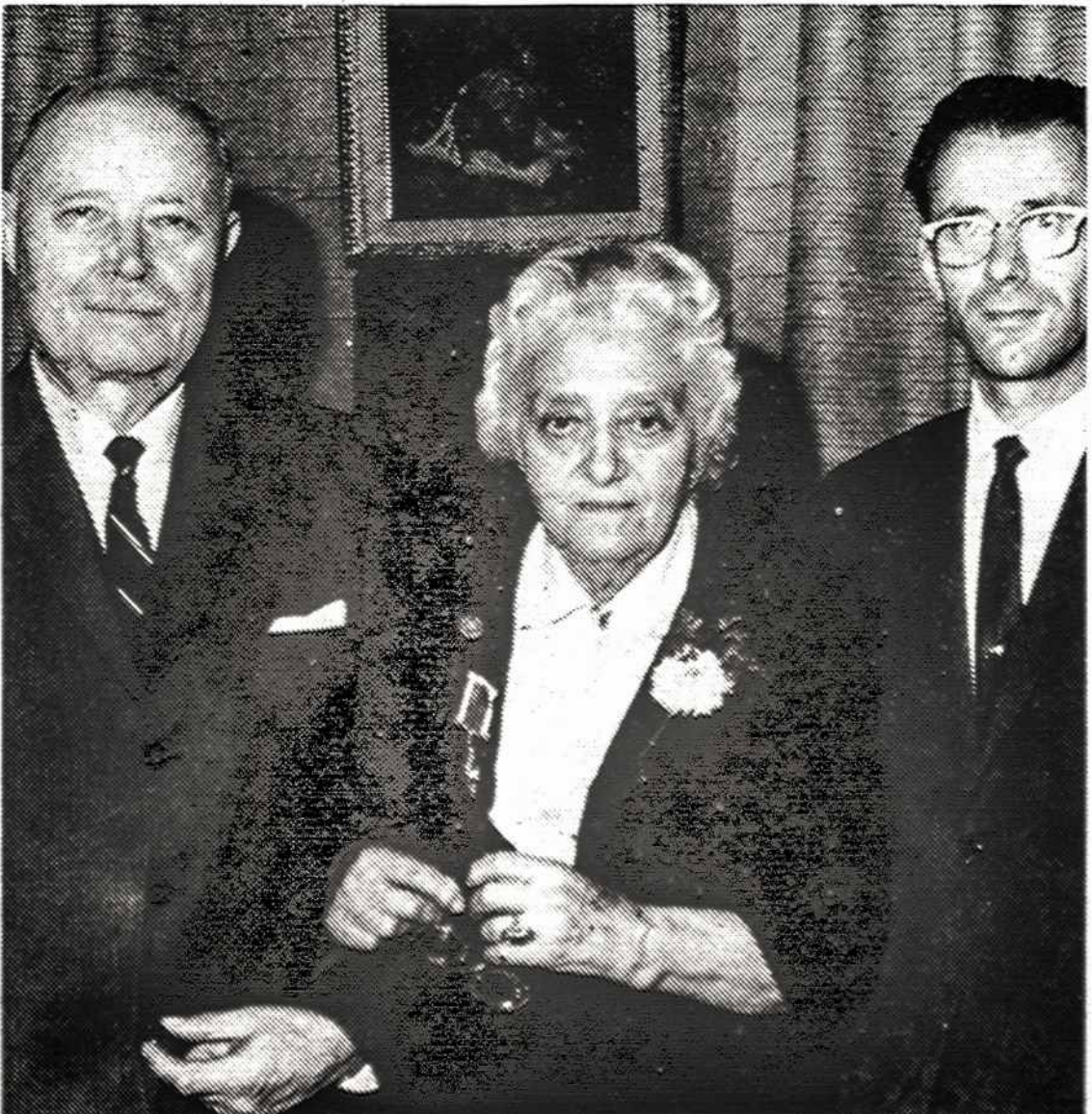
Vatikano savaitraštis "L'Osservatore Della Domenica" paskelbė archyvorų mons. Giulio Ricci stebuklingosios Turino drobulės studiją. Si drobulė Kryžiaus Karų metu XVI š. buvo rasta Palestinoje. Spėjama, jog į ją buvo įvyniotas nuo kryžiaus nuimtas Kristaus kūnas, nors šiuo klausimu mokslininkai nesutaria. Dėl drobulės autentiškumo tebevysta ginčas.

Laidotuvių metu naudotų balzamavimo tepalų ir kūno praukimo cheminė reakcija drobulėje užfiksavo žaidžius žymes. Jeigu joms tikrai buvo įvyniotas Kristus kūnas, mons. G. Ricci teigimu, Kristaus ūgis turėjo būti

5 pėdos, 4 coliai, svoris — apie 155 svarus. Kūno žaizdos liudija maždaug 100 rimbo smūgių. Iš žaizdų pečiuose mons. G. Ricci daro išvadą, kad kryžiaus buvo nešama tik horizontaline dalis, prižišta prie ištisėtų rankų. Kritimas be rankų atramos pramušė kaktą ir sulaužė nosį. Drobulėje yra kaktos ir nosies kraujavimo žymės. Mons. G. Ricci nuomone, rankos prie kryžiaus buvo prikaltos prie riešus, o kojos — per centrinę pėdos dalį, kairę koją uždejusius ant dešinišios. Drobulėje taipgi matyti erskėčių vainiko žymės ir aštrių įrankių padaryta žaizda šone. Iš didelės žaizdos kojosose mons. G. Ricci daro išvadą, kad prikaltasis prie kryžiaus savo svorį mėgino perkelti ant kojų, gelbėdamasis nuo užtroškimo. Kabėjimas ant prikaltų rankų taip apsunkina kvėpavimą, kad nukryžiuotasis mirtu per 10 minučių. Skausminga kojų atrama gerokai prailgino mirties agoniją. Šią studiją mons. G. Ricci, talkinamas Sventosios Sirdies medicinos mokyklos anatomijos prof. dr. Nicolo Miani, ruošė 18 metų. Ji galėtų turėti didelės istorinės reikšmės, jeigu būtų įrodytas drobulės autentiškumas.

"Fiatai" ir planai

Automobilių trūkumą Sovietų Sąjungoje turi pašalinti sutartis su italų bendrove "Fiat", bendromis įėjomis Togliatti mieste prie Volgos statoma gamykla, kurios metinis pajėgumas bus 660 000 "Fiatu". Sovietų rašytojų oficiozas "Literaturnaja Gazeta" betgi nesidžiaugia lig šiol ten pasiektais laimėjimais. Nors prie statybos darbų dirba apie 20 000 darbininkų, tuo tarpu patatyta tik pora naujosios įmonės pastatų ir viena didžiulė valgykla. Pagrindinės salės automobilių surinkimui dar nestatomos, nekyla į dangų ir 22-ju augstų administracijai skirtas dangoraižis. Atsilikimo priežastis — statybinių medžiagų trūkumas. Planams įvykdyti, "Ekonimičeskaja Gazeta" teigimu, kasdien reikėtų 4 000 kubinių metrų cemento ir 400 tonų geležies. Per metus statybiniškai turėtų gauti 260 000 kubinių metrų iš anksto pusiau pagamintų statybines medžiagas, o Kubiševo srities įmonės jos gali Nukelti į 9-tą puslapi.



Lietuviškoj bei šauliškoj veikloj Detroite. Iš kairės: buvęs nepriklausomos Lietuvos ministeris pirmininkas generolas J. Černius, aktorė Zuzana Arlauskaitė, Mikšienė, vietinės Lietuvių Bendruomenės pirmininkas J. Urbonas

Nuotr. K. Šragausko

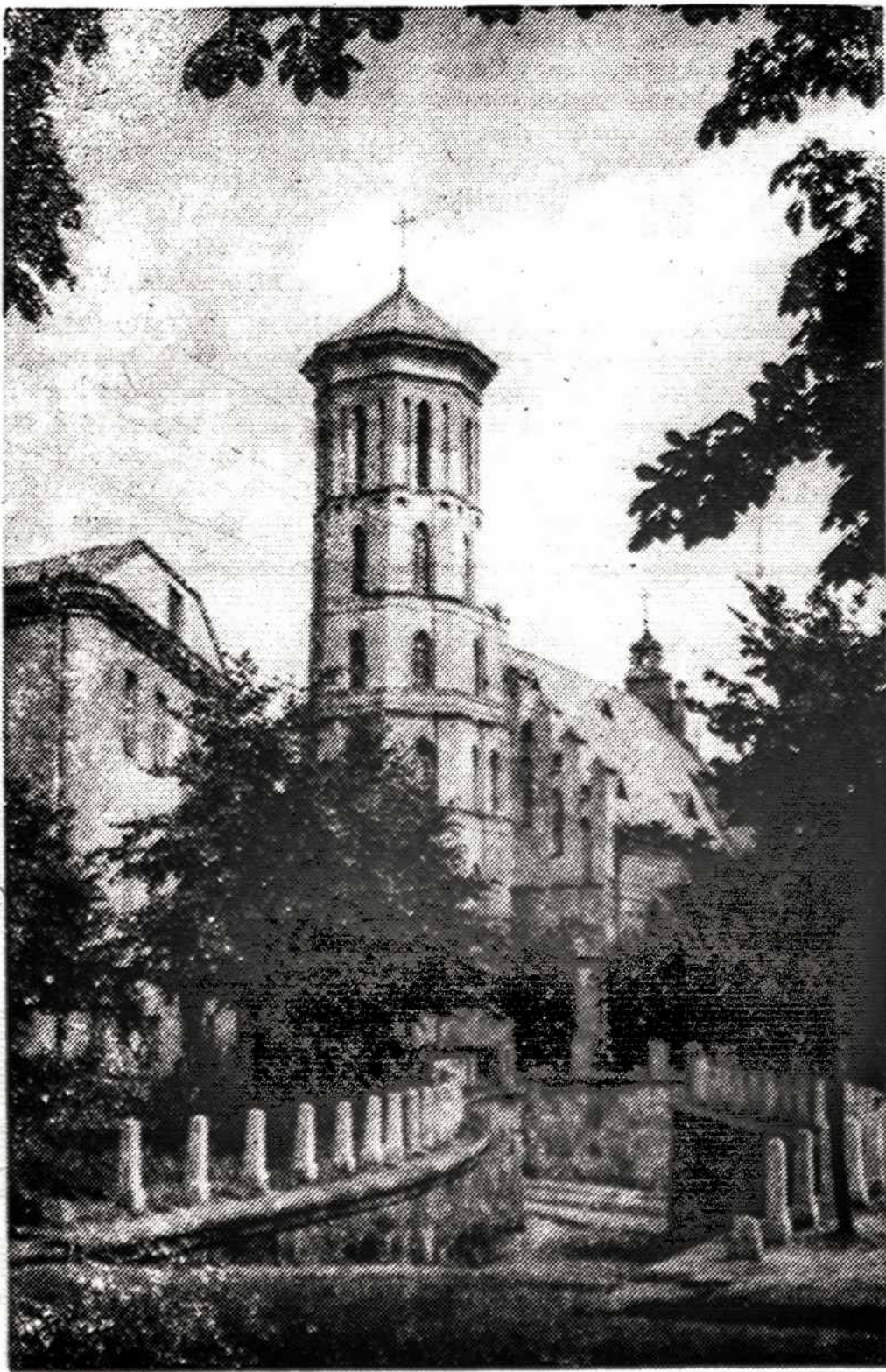
Medicininis ir pooperacinis gydymas

SVEIKATOS KLINIKA - Health Clinic

Vienintelė valdžios registruota natūralaus gydymo "etuviška klinika. Įvairūs spinduliai, elektriniai ir fiziniai rankų masazai, spindulinės ir ir garų vonios. Gydymieji judesiai ir psichologinė terapija. B. Naujalis, Pa.D.R.M.N.Pt.

460 Roncesvalles Ave., Toronto

Tel. LE 3-8008



Vytauto bažnyčia Kaune tebestovi, bet tikintieji spaudžiami

PAVERGTOJE TĖVYNĖJE

ATLANTO NUGALETOJAMS

Stepono Dariaus ir Stasio Girenos 35-tųjų žuvimo metinių proga Kauno Augustųjį Sančių kapinėse, kur 1964 m. vasarą buvo palaidoti didvyrių palaikai, liepos 17 d. atidengtas skulptoriaus Vytauto Mačiuko, architektų brolių Algio ir Vytauto Nasvyčių sukurtas paminklas. Iškalta iš šaltininkų rugių lauko atgabentame puspenkto metro granite, į toli žvelgiantį drąsiųjų lakūnų veidai, o įrašas skelbia: „Steponas Darius, Stasys Girenas, „Lituanikos“ skrydžių nugalėlės Atlanta, žuvo, nepasiekę Tėvynės, 1933. VII. 17“. Iškilme pradėjo Kauno vykdomojo komiteto pirmininkas J. Šėrys, supažindindamas susirinkusius kauniečius su lakūnų skrydžių ir juos išlikusia tragedija Soldino miške. Jis pabrėžė du propagandiniams skirtus dalykus — kad jų žygio nerėmė anuometinė Lietuvos vyriausybė ir kad jie galėjo būti „hitlerinių fašistų“ auka, nes žuvimo aplinkybės tebėra neaiškios. Lietuvos vyriausybė nebuvo jokio reikalo žygi finansuoti, nes tai lengvai galėjo padaryti patys JAV lietuviai. Mirties priežastis galėjo būti altimetras (augščio matuotojas), kurio tikslumas priklausė nuo oro spaudimo. Dabartiniais laikais lakūnai, pasiekę nusileidimui skirtą aerodromą, pirmiausia tetrėjais oro spaudimo ir atitinkamai koreguoja altimetrą. „Lituanikos“ altimetras buvo nustatytas pagal Niujorko buvusį oro spaudimą. Po 6411 km skrydžio lakūnai negalėjo padaryti atitinkamų pataisų, nes neturėjo radio ryšio. Virš Soldino skrendančio „Lituaniko“ altimetras galėjo rodyti porą šimtų metrų augštį, kai tuo tarpu iš tikrųjų lėktuvas jau buvo belietėjęs pušų viršūnes. Prie atidengto paminklo žodį tarė civilinio oro laivyno atstovas Petras Jackelevičius, atsiminimų pluoštu apie S. Dariusį pasidalijo keletas dail. Jonas Mikėnas. Grojant orkestrui giedungas melodijas, vainikus ir gvyų gėlių puokštes prie paminklo padėjo organizacijų atstovai. Iškilmėje dalyvavo keli šimtai kauniečių, S. Dariaus giminės, organizacijų atstovai. Iš partietčių žymių minimi tik du — L. Diržinskaitė ir Kauno komiteto sekret. K. Lengvinas. Kitoms, atrodė, Dariaus ir Girenos tautinis pagerbimas buvo ne prie širdies. Visi paminklo atidengimo nuopelnai priklausė jaunajam skulptoriui V. Mačiukui, kuris 1962 m. diplominiam darbiui pasirinko paminklo projektą ir 1964 m. surado medicinos fakulteto rūmų rūsio sienoje įmūrytus lakūnų didvyrių palaikus.

„LITUANIKA“ MUZEJUJE

Ta patią dieną būrys kauniečių susirinko buvusiam Vytauto Didžiojo muzėjuje, kuris dabar vadinamas istoriniu, prie „Lituanikos“ liekanų. Čia pranešimai apie Dariaus ir Girenos skrydį padarė muzėjaus mokslinis bendradarbis Z. Kondratas, jo reikšmės aviacijai nušvietė bei atsiminimais dalijosi Kauno politechnikos instituto dėstytojas J. Balčiūnas, dail. J. Mikėnas, architektas V. Landsbergis-Zemkalnis ir kt. Pirmosios sovietinės okupacijos metais Dariaus ir Girenos „Lituanikos“ skrydžius muzėjuje buvo uždarytas, jį vėl teko įrengti po didvyrių laidotuvių. Augustuosioje Sančiuose, kai kompartija leido vartoti žodį „tauta“, kurį dar ir šandien neretai pakėičia iš rusų kalbos nukaldinta „nacija“. Šio skrydžio eksponatų dabar esą papildyti nuotraukomis ir dokumentais apie lakūnų vaikystę, jų gyvenimą JAV. Dėl „Lituanikos“ grąžinimo į muzėjų iš dalies yra „kalbas“ skulptoriaus Bronius Pundzius, Puntuko iškalbines žuvusiųjų lakūnų galvas ir jų testamentą. Kadangi buvo nepatogu susprogdinti didžiąsias Lietuvos akmenis, kompartija buvo priversta grąžinti „nacionalinę“ garbę Dariaui ir Girenai, kurie savo žygi skyrė jaunajai Lietuvai.

J. Č. NORVAISOS BRITANIJOSJE

Į Britaniją su maskvinės kultūros ministerijos keliais išvyko geriausi Lietuvos šokėjai — kauniečiai gydytojai Jūratė ir Česlovas Norvaišos. Trumpoje žinutėje pranešama, kad jie užsienyje viešės du mėnesius ir tobulinsis A. Muro šokių mokykloje, bet neskelbiama, kur yra ta šokių studija ir kaip angliškai rašoma jos vadovo pavardė. Šia proga tenka priminti, jog po užsienį pavadinę J. Jurginis „Literatūros ir meno“ 13 nr. pasmerkė pavardžių ra-

šymą „iš klausos“, dėl kurio neišvengiama kurjorų. Jis primena skaitytąjį, jog 1965 m. „Varpo“ chorą R. Vokietiją nusivėžė Lietuvos atspausdintas koncertų programos ir jas turėjo išmesti į šiukšlyną, nes V. Europos ir netgi vokiečių kompozitorių pavardės buvo iškreiptos. Jis taipgi pataria, kad ir lietuvių menininkų pavardės užsienyje būtų rašomos lietuviškai. Tada dail. Svažas nebus paverstas Chvaju, kaip prieš keletą metų įvyko Paryžiaus parodoje. Be abejonės, tai yra sveikintinos pastabos. Imant žinias iš okupuotos Lietuvos spaudos, su užsieniečių pavardėmis tikras galvosūkis. Žinomų menininkų pavardės įmanoma atkurti, o su mažiau žinomais susidūręs, belieka užsidėti grynų akmenį ant karklo ir nusiskandinti neiššifruotą dainininką garbinančių žodžių mariošę, nors į Vilnių koncertams jis būtų atvykęs iš Kanados. Iš fonetinės rašybos taipgi neįmanoma atkurti rečiau girdimų pasaulio vietovių, ypač anglosaksų kraštuose.

CILĖS PARLAMENTARAI

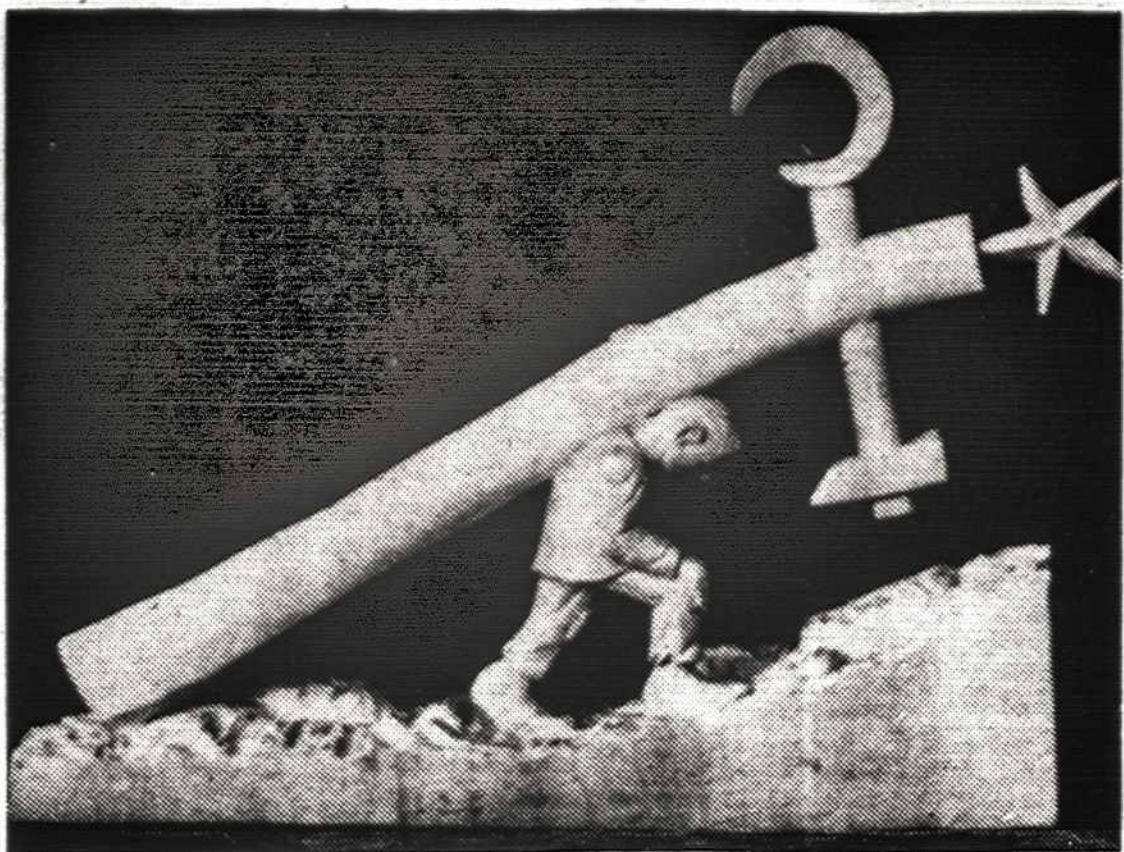
Iš Maskvos į Vilnių buvo atvykusi Cileš parlamentu narių delegacija, vadovaujama senato pirmininko pavaduotojo Luiso-Fernando Luengos. Ji taipgi lankėsi Kaune, kur su miestu istorija sievė susipažindino J. Marcinkevičius. Buvo parodytas Kauno IX fortas, Salomėjos Nėries kolchozas pakaušėje, kuriuo ypač domėjosi krikščionių demokratų atstovas Eduardas Serda, o švietimui pagyrimo žodžių nepaspykštėjęs tos pačios partijos atstovas Rikardas Fernandas. Didžiąją viešnagės dalį užėmė pokalbiai su augščiausios tarybos deputatais ir kompartijos atstovais. Svečius lydėjo augščiausiojo sovieto atstovai iš Maskvos, Išvykdamieji ir Leningradą jie džiaugėsi, jog viešnagė Lietuvoje padės užmegzti tampsnius politinius, ekonominius ir kultūrinius ryšius su... Sovietų Sąjunga, kaip teigiama „Tiesos“ nr. 176 paskelbtame pranešime. Atrodė, svečiai suprato, kad Lietuvoje galima viešėti, o bendradarbiauti vis dėlto reikia su Maskva.

VILNIAUS KATEDRA

„Komjaunimo Tiesos“ korespondentė A. Skiudaitė rugpjūčio 3 d. paskelbė rašinį „Katedra šaukia „SOS“, kuriame primename 1655-61 m. Vilnelės padarytą žala katedros rūsiams, Vilniaus katedros atstatymas 1769-1801 m. pagal architektą L. Stukos-Gruveičiaus paruoštą projektą. Priestatų pamatus sustvirtinti dėl pergilvus minktos žemės sluogsnio tada buvo panaudoti apie 2,5 metro žuoliniai stulpai. Po šimto metų prasidėjo pamatų, skliautų ir sienų plyšėjimai. Jieškodami Vytauto palaikų, lenkų archeologai 1930 m. tuos stulpus rado gerokai supuvusius. Tada buvo paruoštas projektas katedros pamatus paremti 281 gelžbetoniniu stulpu. Šiandien nežinia, ar šis sumanymas pilnai buvo įgyvendintas. A. Skiudaitė konstatuoja: „...katedra vėl šaukia pagalbos. Pamatuose ir sienose vėl atsirado skilimų. Katedros likimas — Vilniaus Moksline restauracinės gamybinių dirbtuvių rankose. Darbiu vadovauja istorikas A. Raulinaitis ir inžinierius-konstruktorius N. Kitkauskas.“ Kokio masto yra tie skilimai, nerashoma, bet paveikslų galerija paverstoje katedroje tebevyksta koncertai. Atrodė, kad didelio pavojaus katedrai nebėra, tačiau ateityje jos pamatai, matyt, bus reikalingi didesnio remonto.

PAMINKLAI IR TIKROVĖ

„Svyturio“ žurnalo 10 nr. K. Balčiūnas rašo: „Neseniai minėjome žymaus lietuvių kalbininko K. Jautniaus mirties šešiasdešimtąsias metines. Tačiau K. Jautniaus atminimas neįamžintas. Jis kilęs iš Šilalės rajono Lembos kaimo. Kodėl jo žemičiams neįamžinti K. Jautniaus atminimo? Ar nereikėtų bent vieną rajono mokyklą, biblioteką pavadinti K. Jautniaus vardu?“ Kaune, Agstųjį Sančių kapinėse, buvo atidengtas paminklas Dariaui ir Girenai. Savo laiske K. Balčiūnas mini ir Soldine žuvusį Stasį Gireną: „Panašiai reiktų įamžinti ir S. Gireną, žymaus lietuvių lakūno, kilusio iš Šilalės rajono Vytogalos kaimo, vardą. Juk jis įrašytas ne tik Lietuvos, bet ir pasaulio aviacijos istorijoje. Deja, net namas Girenos tėviškėje nesutvarkytas. Čia turėtų pasidarbuoti ir kraštotyrininkai, rinkdami medžiagą apie S. Gireną. Juk dar yra gvyų žmonių, kurie jį pažinojo.“ V. Kst.



Stasio Motūzo drožinys, vaizduojąs pavergtą Lietuvą. Jo autorius gyvena Vechtos senelių prieglaudoje Vokietijoje

SUDBURY, ONT.

A. A. NATALIJA VECERKIENE-KAVALIUSKAITE mirė vėžiu Generaligoninėje, sulaukusi 74 m. amžiaus. Gimė Alytaus apskrityje. Moksles ėjo Suvalkų gimnazijoje, o vėliau įstojo į Petrapilio universitetą, kur baigė pedagogijos-filologijos fakultetą. Lietuvos nepriklausomybės laikais gyveno Kaune ir kurį laiką dirbo vidaus reikalų ministerijoje. Vėliau ilgus metus dėstė vokiečių kalbą Alytaus gimnazijoje, kur išleido didelių būrius abiturientų. Be to, mokytojavo ir suaugusių gimnazijoje. Buvo jaunimo labai mylima ir gerbiama. Tremties metais praleido Vokietijoje. Vėliau emigravo Kanadon. Pirmiausia apsigyveno Montrealyje pas savo vyriausiąją dukterį Nijolę, paskui persikėlė į Sudburį pas savo jauniausiąją dukterį Beatricę Zlatkienę. Atvykus Nijolei iš Montrealo, kurį laiką gyveno visi kartu pas A. B. Zlatkus. Nijolei ištekėjus už Juozo Paulaičio, persikėlė gyventi

DELHI - TILLSONBURG, ONT.

STUDENTAI IŠ EUROPOS. Tabako derlius šiais metais vidutinis. Po dviejų smarkių lietuvių tabakas atrodė liūdnam, bet pastaruoju laikui pasitaisė, kai atėjo šiltesni orai. Tikimasi, kad šiais metais tabako derlius duos virš 200.000.000 svarų — maždaug tą patį kiekį, kaip ir praėjusiais metais. Darbininkų derliui nuimti atvyko užtenkamai. Apie 25% negavo darbo ir grįžo į namus. Dauguma keliančių darbininkų sudaro prancūzai — Kvebeko provincijos. Apie 2000 studentų atvyko iš Europos. Gaila, kad šiais metais neteikieta organizuotų būdų jokios pagalbos jos reikalingiems. Daugelis atvyksta be cento kišenėje, padarydami 1.500 mylių ir daugiau. Kol nesuranda darbo, neturi už ką nusipirkti maisto ir neturi kur galvos priglausti. Nenuostabu, kad kiekvienam miestely pasitaiko smulkii vagysčių, išsilaužimų. Gėda Marketing Bordui, kuris verčiasi milijonais dolerių, bet nepaūrina paprasčiausių pastogių atvykstantiems darbininkams. Jie, kaip šuneliai, turi praleisti naktis apleistuose namuose, pakrūmėse ir parkuose, ne tik gražiam orui esant, bet ir lyjant. Tiesa, prieš tris metus buvo suorganizuota privati iniciatyva pagalba: parūpintos didžiulės palapinės su karinėmis lovtėmis nakvoti, duodama du kartus sumuštiniai ir kava. Vietoj dėkingumo už pagalbą atvykėliai pareikalavo duoti tris kartus valgyti (sriubos, daržovių, mėsos), grasiindami žygiuoti į Delhi miestelį ir pradėti plėšimius. Policija suvaldė maištininkus, o geradariai nutraukė betkokią pagalbą. Dabar šelpimo našta teko kunigams ir klebonijoms. Į juos kreipiasi pagalbos daugiausia prašydami maisto.

Lapų skynešiams mokama \$20 į dieną ir duodamas išlaikymas; lapų rišėjoms — apie \$18. Įvedus skylinio ir rišimo mašiną, darbininkų skaičius sumažėjo. Mechanizacija vyksta net ir tabako ūkiuose.

RITA AUGUSTINAVICIUTĖ, DAI-

HAMILTON

SLA 72 KUOPOS GEGUZINĖ rugpjūčio 4 d. A. Padolskio sodyboje buvo sėkminga. Paštui streikuojant, SLA kuopos nariams, padedant Brantfordo ir Paris lietuviams, teko atlikti informaciją savomis priemonėmis. St. Catharines tautiečiai į geguzinę atvyko 4 automobiliais. Geguzinė dalyvavo tautiečių iš Delhi, Montrealio, Paris, Brantfordo, Ary. Piniginę ir daiktinę loteriją tvarkė P. Savickas, padedamas P. Kuktienės, P. Sirvinskienės, P. Kuzmickienės, D. Dervaitytės ir R. Siulytės. Laimingieji bilietai buvo: nr. 248 — nešiojamasis radijas, kurį laimėjo A. Viosockas iš St. Catharines. Laimėjęs radiją, padovanojo D. Dervaitytei iš Hamiltono. Nr. 1820 — \$20 laimėjo Adomauskas; nr. 1470 — \$15 laimėjo A. Godelis; nr. 1305 — \$10 laimėjo K. Sinkevičius — visi iš Hamiltono. Nr. 2 — \$5 laimėjo B. Aselskis iš Selkirko. Ont. Daugiausia bilietų išplatino SLA 72 k. veikėjai p.p. Dauginai iš St. Catharines. Sėkmingai loterijos bilietus platino: J. Kažemėkas, S. Bakšys, F. Rimkus, A. Kaušpėdas, K. Lukoševičius ir kiti. Svečius užkandžiais aprūpino P. Kudžmienė. SLA narys

SUDBURY, Ont.

ŠIA VASARĄ turėjome labai daug svečių iš Kanados, JAV, tolimosios Australijos, Lietuvos ir Italijos. Be kitų, aplankė kun. A. Nockūnas, MIC, iš Romos, kuris atostogavo pas P. M. Venskevičius jų vasarvietėje prie French River, kun. Augustinas Sabas iš Sault Ste. Marie, mons. J. B. Končius praleido savaitę atostogų pas P. G. Petrėnus. Ta proga vieną sekmadienį atlaikė lietuviams pamaldas. Savo pamokslė jis išreiškė džiaugsmą, jog dabar jau galima laikyti Mišias gimtąja kalba ir ragino tautiečius uoliai į dalyvauti ir labiau įvertinti.

PETRAS PETRENAS, žymus tautybos rangovas, persikėlė gyventi į naujus erdvius namus. Sekmadienį, po lietuviškų pamaldų, čia atostogavo mons. J. B. Končius pašventino naujusius namus. Įkurtuvų vaišėse dalyvavo, be J. B. Končiaus, Christ the King parapijos klebonas prel. C. J. McKee, lietuvių klebonas kun. Ant. Sabas, monsinjoro sesuo iš Vašingtono Liuda Mikuckienė, J. S. Petrėnų šeima, Mc. Intyre-Petrėnaitė su savo vyru ir Rimas Slavickas.

LIUCIJA GRISKONIENE gražiai atšventė savo sidabrinį jubilėjų. Staigmenos būdu suruošė tas pagerbtuves Birutė ir Justas Stankai su namuose, taltinant artimiesiems šeimoms draugams. Buvo įteikta daug gražių ir vertingų dovanų.

KLB APVINKNĖS VALDYBA suruošė tris gegužines drauge su medžiotojų ir žūklautojų klubu. Pirmosios dvi gegužines įvyko Petro Jutelio vasarvietėje prie French River, o trečioji — p. Gudrūno vasarvietėje. Visos gegužinės praėjo gražiai ir davyė pelno.

LIETUVIŲ BENDRUOMENĖS valdyba ir „Geležinio vilko“ medžiotojų klubas š.m. rugsėjo 1, sekmadienį, St. A. Krivickų ir A. M. Juozapavičių vasarvietėse prie French River rengia gegužinę. Programoje: prizinis šaudymas pereinamajai taurėi laimėti, sportas ir kitos įvairybės. Tikimasi, kad dalyvaus Toronto, Hamiltono ir Ošavos medžiotojų klubų narių, taip pat ir kaimynų iš Sault Ste. Marie lietuvių kolonijon.

Tautos šventės minėjimą rengia Liet. Bendruomenės valdyba rugsėjo 7, šeštadienį, 7 v.v., 130 Ford Rd., ukrainiečių salėje. Kviečiami visi tautiečiai dalyvauti ir pasikviesti svečiai.

P A D Ė K A

Už suruoštą staigmeną-pobūvį pas P. Stankus š.m. liepos 13 d. mano gimimo dienos proga, reikiškų gilią padėką ruošėjams ir visiems čia atsilankiusiems svečiams: p.p. J. B. Stankams, A. F. Albrechtams, J. Bataičiui, L. P. Gurkiliams, H. A. Indruličiams, L. A. Karlinkas, A. P. Mazaičiams, A. Mazaitytei, S. K. Poderiams, S. Poderytei, Kest. Poderiui, S. V. Paulaičiams, Hamilton, I. J. Raciškams, M. I. Ragauskams, kun. A. Sabui, P. S. Semėžiams, E. S. Tolvaišoms, B. P. Visockams, M. A. Wilčiams ir K. Žukauskui. Nuosirdus ačiū kun. A. Sabui už dovaną ir gražių pasveikinimą šia proga. Ypač esu dėkinga J. B. Stankams ir savo dukteriai Zita, kurių iniciatyva ir pastangomis šis parengimas įvyko. Taip pat esu labai dėkinga už gražias dovanas p. Stankų dukrelėms, A. Stankienei iš Hamiltono ir S. W. Kowbell iš Oakvillės už dovanas pinigais ir visoms ponioms prisidėjusioms darbu bei maistu prie šio parengimo paruošimo. Gausus svečių būrys, lietuviškos dainos ir linksmai praleistas vakaras liks man kaip gražus prisiminimas.

L. Griškonis

St. Catharines, Ont.

BUVĖS SLA 278 KUOPOS ilgameis pirmininkas Z. Piliponis turėjo jau penktą operaciją. Šiuo metu jis guli Buffalo Doctor's ligoninėje. Jį globoja jo žmona ir kuopos valdybos nariai. Kas norėtų jį aplankyti ir nežino kelio, prašom kreipti į kuopos valdybą ar pas p. Piliponienę. SLA kuopa linki ištermės ir sveikatos.

SLA KUOPOS SUSIRINKIMAS šaukiamas rugsėjo 28 d., 7 v.v., šeštadienį, 5 Thorndale Rd., pas ižd. J. Paukštį. Be svarbesnių dienotvarkės punktų, bus SLA seimo atstovų pranešimas ir Naujų Metų parengimo svarstymas. Į susirinkimą prašome atvykti ir tuos, kurių vaikai priklauso kuopai. N. Metų sutikimui salė (Carlton) ir Lake gt. kampas) ir muzika jau gauta. Valdyba

Geriausio taupyti ir skolintis tik Hamiltono lietuvių Kredito Kooperatyve "TALKA"

21 MAIN ST. E., KAMB. 203. TEL. 528-0511.

Darbo valandos:
Pirm., antr., treč. ir ketvirtad. 9.30 — 5 v.p.p.
Penkt. 9.30 — 8 v.p.p.
Liepos ir rugpjūčio mėn. — šeštadieniais uždaryta

Angstai nuosiminti už indėlius Prieinamos skolinosios sąlygos Nekomamos CUNA gyvybės ir paskolų draudimas. Pilnas čekių patarnavimas Užtikrinamas indėlių sąngamas Malonus lietuviškas patarnavimas

St. Catharines agentūra: 75 Rolls Ave, Tėvų pranciškono parapijos salėje sekmadieniais po pamaldų.

V. GERULSKIS ROOFING

DENGIŲ VISOKIUS STOGUS, TAISAU RINAS IR NUTEKAMUOSIUS VAMZDŽIUS ARBA NAUJUS ĮDEDU. IKAINOJIMAS NEMOKAMAS. KREIPTIS BET KURIU LAIKU. MI 83400 ANCASTER, ONT.

LIETUVIAI PASAULYJE

J. A. Valstybės

BALFAS SEKANČIAIS METAIS švės 25-rių metų veiklos sukaktį. Kadangi ši organizacija pirmiausia buvo įregistruota Illinois valstijoje, jubilėjinis BALFo seimas įvyks sekančių metų pavasarį Čikagoje. 1967-68 biudžetiniai metai BALFAS surinko \$116.907,98 pinigais ir \$31.315 suaukotas daiktai. Visame pasaulyje šelpiamiems lietuviams šiame laikotarpyje pinigais, drabužiais, vaisiais bei kitomis gėrybėmis buvo išsiųsta \$104.737,92. Paruošti ir išsiųsti 926 siuntiniai: į Lietuvą ir Sibirą — 374, į Lenkiją — 492, į Vokietiją — 36, į kitus kraštus — 24.

LIETUVOS JUBILĖJINIAMS METAMS atžymėti Čikagos ALTOs vicepirm. Julius Pakalkos rūpesčiu bei lėšomis buvo sukurta ir išleista meniška šilfuoto stiklo lėkštė, kurios centre yra spalvotas vytiš, viršuje — Lietuvos trispalvė, aplinkui — lietuviškas ir angliskas įrašas: „50 metų nuo Lietuvos nepriklausomybės atkūrimo“. Irašo žaliu raidžių vainika puošia Klaipėdos, Vilniaus ir Kauno herbai. Vytis ir herbai įreminėti auksinėse linijose, o lėkštė apipurkta auksu dulkėmis. Ji yra puiki dovana lietuviams ir amerikiečiams, gaunama pas J. Pakalką, 2817 W. 40 St., Chicago, Ill. 60632, USA.

KUNIGŲ VIENYBĖ Lietuvos jubilėjinį metų proga organizuoja maldininkų kelionę į Šiluvos koplyčią Vašingtone, kur rugsėjo 15 d., 3 v. p.p., bus atlaikytos Mišios lietuvių kalba ir pasakytas pamokslas, o pamaldų metu giedamos lietuviškos giesmės. Visos parapijos tą dieną raginamos organizuoti autobusais, traukiniais, lėktuvais ir privačiais automobiliais išvyką į Vašingtoną, kur lietuvių koplyčioje bus meldžiamasi už Lietuvos išlaisvinimą, tikėjimo laisvę Lietuvoje, į Sibirą ištremtus tautiečius.

Britanija

SALFORDO MUZEJAUS GALERIJOJE liepos 20 d. buvo atidaryta lietuvių tautodailės ir Britanijoje gyvenančių lietuvių menininkų darbų paroda, kuri truks iki rugsėjo 28 d. Greitimoje salėje muzėjaus direktorius leido lietuviams skaityti paskaitas ir rengti įvairius kultūrinius pasirodymus.

LIETUVOS AUKSINIO JUBILĖJAUS paskutinis Britanijos lietuvių sąskrydis — rugpjūčio 31 d. ukrainiečių klubo salėje, Nottinghamame. Jame dalyvaus iš Romos atvykęs dailininkas Hermanas Sulcas, kuris šia proga nori užmegzti ryšius su Tėvų saleziečių gimnazijos Castelnuovo buvusiais auklėtiniais.

Lenkija

LIETUVIŲ VISUOMENINĖS KULTŪROS DRAUGIJOS Varšuvos skyrius išsirikto naują valdybą: pirminku — inž. Zigma Baltrušaitį, sekret. — dail. Kazį Svainauską, ižd. — Alfonsa Lukošio, nariais — Artūrą Matukevičių, Eleną Targorską ir Eleną Pikutę. Daugiau žinių apie LVKD organizaciją ir Lenkijoje gyvenančių lietuvių pateikia liepos 30 d. „Tiesoj“ paskelbtas pasikalbėjimas su Vilniuje viešėjusiu Vroclavo (Breslau) skyriaus pirm. Vyt. Markavičium. Lenkijoje yra daugiau kaip 20.000 lietuvių, kurių didžioji dalis susispietusi Balstogės vaivadijoje, Seinuose — apie 12.000. Čia įsikūręs ir LVKD centras, vadovaujamas Algirdo Skripkos, LVKD organizacijos skyriaus veikla Varšuvoje ir Vroclave, o 43 jos rateliai — Suvalkuose, Balstogėje, Liubline, Slupske, Šečine (Stettin) bei kitose vietovėse. Bendras narių skaičius — apie 2.000. Vroclavo lietuviai turi savo skylią, Irenos Dambauskienės ir Prano Šarlono vedamas lietuvių kalbos kursas, liaudies dainų ir šokių ansamblis „Vilnelė“. Seinų krašte yra apie 30 lietuviškų pradinųjų ir viena vidurinė mokykla, vadovaujama Vilniaus universiteto auklėtinio Algio Udzijos. Lietuvių kalba dėstoma kaikiuose lenkų mokyklose. Vilniuje viešėjęs V. Markavičius yra magistro laipsnį gavęs inžinierius, Vroclavo energetikos sistėmų automatikos instituto mokslinis darbuotojas. Baigdamas pasikalbėjimą pabrėžia, jog jam neužmir-

tamą įspūdį padarė paminklo atidengimas Dariaui ir Girenai Kaune, Augustųjį Sančių kapinėse, liepos 17 d. Vroclavo lietuvių pastangomis šiemet buvo prikalta memorialinė lenta lakūnų žuvimo vietoje.

Švedija

ANTIKOMUNISTINIO TAUTŲ BLOKO — ABN centrinis komitetas išleido anglų kalba atsisaukimą į švedų tautą, kai Švedijoje lankėsi Sovietų Sąjungos premjeras A. Kosyginas. Šis atsisaukimas priminė švedams, kad kalbos apie sovietinės sistemos suvelnėjimą ir galimą tautų sugyvenimą su laisvuosiu pasauliu tėra graži pasaka. Sovietų Sąjunga tęsia jau caro imperijos pradėtą veržimąsi į Baltijos jūrą, šiaurinę Europą, Balkanus ir Viduržemio jūrą. Suomijos užsienio politika šiandien esanti visiškai Maskvos kontroleje. Viduržemio jūroje Sovietų Sąjunga turinti didelę įtaką arabų kraštams. Atleityje esą tenka laukti jos proveržio ir Skandinaviją ir Balkanus, kurio dėka bus apsupta Vakarų Europa. Savo dabartinę santvarką Sovietų Sąjunga yra vergų imperija, rusinanti Lietuvą, Latviją, Estiją, Ukrainą, Gruziją, Azerbeidžaną ir netgi Turkiją. A. Kosyginas Stalino teroro laikais buvęs ministrų tarybos pirmininko pavaduotoju, Rusijos respublikos kompartijos vadu. Pataikaudamas Stalinui, jis rėmė jos terorą ir smerkęs niekuo nenusiakalčius auksas. Stalino kultas oficialiai buvęs pasmerktas, bet jo imperialistinė politika pasilikusi. Tai esą liudija to paties A. Kosyginos siuntiniai ginklai arabų kraštuose ir S. Vietnamo komunistams. Azijos ir Afrikos kraštai pradėję nepriklausomą gyvenimą, o sovietinė kolonizacinė imperija nepriklausomybę yra atėmusi visai eilei Rytų Europos tautų. Šias mintis, kuriomis tada galėjo abejoti švedų tauta ar netgi jas laikyti antisovietine propaganda, dabar jau patvirtino Kremlius iniciatyva įvykdyta Čekoslovakijos okupacija.

BALTIEČIŲ KOMITETAS Sov. Sąjungos premjero lankymosi proga atspausdino atvirlaiškius, adresuotus A. Kosyginui sovietų ambasadoje Stockholme. Antroje atvirlaiškių pusėje atspausdintas tekstas, protestuojantis Baltijos kraščių užgrobia ir reikalaujantis atitraukti iš jų karines pajėgas. Tokių atvirlaiškių buvo labai daug išplatinta. Estai paskleidė dar ir atskirą atsisaukimą anglų kalba.

Italija

TĖVŲ SALEZIEČIŲ jaunimo stovykloje, Aostos slėnyje, Alpių paežėje, šia vasarą stovyklavo 27 berniukai ir 18 mergaitių iš Italijos, V. Vokietijos, Belgijos ir Britanijos. Berniukams vadovavo dijakonas Hermanas Sulcas, mergaitėms — dr. Birutė Valterienė iš Britanijos. Stovyklautojams buvo surengta išvykų į skaidriuosius Alpių ežerėlius ir kalnų viršūnes. Programon buvo įtraukti trumpi pokalbiai, bendra malda, sporto rungtynės, lauzai, dainos ir žaidimai. Didžioji stovyklautojų dalis buvo iš V. Vokietijos, kurie stovyklon galėjo atvykti lietuvių finansinės paramos dėka. Stovyklai aukoko BALFAS \$500, J. Vainekis iš Čikagos — \$20, T. Mickus iš Bruselio — \$40, Vatikano radijo valandėles vedėjas kun. dr. V. Kazlauskas — \$16, o torontietis V. Matulaitis nusuntė Lietuvos istorijos ir geografijos 111 skaidrių. Pranešimuose iš stovyklos nusiskundžiama, kad kai kurie stovyklos dalyviai turėjo tik lietuviškus vardus, kurių nemokėjo ne teisingai ištariti. Iš Vokietijos atvykusių stovyklautojų grupėje tik viena Ramunė Beyer lietuviškai šiek tiek suprato, o kiti ir kitos nemokėjo nė žodžio. Tokie sąlygos trijų savaitę stovyklą yra pertrumpia lietuvių kalbai ir lietuviškai nuotalkai atgaivinti. Atrodė, šia problema turėtų susirūpinti patys tėvai ir Vokietijos LB valdyba.

ROMOJE ĮSVENTINTI du nauji subdijakonai iš Sv. Kazimiero lietuvių kolegijos — Matas Jarašius ir Jonas Longas. Liepos 10 d. iš V. Vokietijos į Romą atostogų atvyko Bononos universiteto profesorius dr. Zenonas Ivinskis su žmona ir sūnumi.



Zemaičių Kalvarija, sovietų pavadinta Varduva, 1965 metais (iš „Mūsų Lie tuvos“ IV tomo)



Reikia važiuoti į sekmadienio pamaldas, o kasos dar nesupintos...
Nuotr. S. Dabkaus

Kaip buvo lošta?

Kodėl vieni važiuoja apkasų kasti, o kiti pasilieka? Likimas? Laimė? Ar Didžiojo Teisėjo ranka?
PETRAS LAPAS

Frontas neišlaikė. Fabrike nemam. Fabriko direktorius, malonus provincijos inteligentas, pasiūkšęs studentą-braizytoją Povilą Dauką į savo kabinetą, staiga jam stato naujus reikalavimus, surištus su nauja padeitimi. Rytoj jis turi važiuoti kasti apkasų į pafronte.

Niekad nebūčiau rinkęsis Jūsų bendrovės... — nedrąsiai išreiškia Povilas savo nepasitenkinimą.

Direktoriaus veidas nei kiek nepasikeičia. Jis čia visagalis — pasitaiko akinius ir tuo pačiu atsikerta Povilui:

— Tamsta mums reikalingas, bet aš čia nieko negaliu padaryti. Potvarkiai ateina iš augščiau... Seštas blokas jau sarašuos. Be to, — čia jis žvilgtelėjęs Povilui tiesiai į akis, — juk Tamsta ir pas mus atėjote dirbti ne savo laisva valia?

Povilas tyli. Jis nežino ką atsakyti.

— Nelaisva valia! Šimtus sunkiausių uždavinių išsprendžiau bendrovei ir vis nelaisva valia? Atrodo, šis iš paviršiaus nekalta senelis ne tik žino, kaip į jo bendrovę atklydau, bet dar tyčiotis užsimanė.

Sučiurkšia telefonas. Direktorius ištiesia ranką ir klausosi: kartas nuo karto dirbteli čia ir Povila. čia ir krūva sarašų ir popierių ant savo milžiniško stalo.

— Nelaisva valia... — vis dar netiki savo ausimis Povilas. — Jei taip, tai jis direktoriui yra tik menkas vabalėlis, numeris po sarašuose. Toks pats kaip prieš metus, kai nemokėdamas dar gerai vokiečių kalbos, jis baldėsi po miestą ir kreipėsi į nevieną bendrovę technikos praktikos darbui. Karui baigiantis ir tokių darbų pritrūko. Bet jis atkakliai tampė savo laimainą iš stoties ir stoti... iš traukinio į traukinį... Traukiniai raitėsi gražiais slėniais, tuoliais ir lygumomis... Juodos gyvatės su šniokščiančiu slibino galva!... Slėniuose dundėjimas nešė miesto triukšmą į ramų peizažą... Kai kur šuo su lodavo... Matėsi jo drebančias kūnas... Ir laukuose, pakėlę galvas, ūkininkai palydėdavo akimis triukšmingą mechanizmą... O Povilas tik stebėjo pro vagono langą tankią girią... Ilekiančias pilkas uolas...

— Pasakiškas kraštas, — jis neiškenė neuzkalbinę raudoną žandų kelevį, kuris taipgi sužavėtas spokojo pro langą.

— Pasakiškas, — atsakė tas ir mandagiai jam nusišypsojo.

— Vengras? — užklausė Povilas.

— Ne, — šis atsakė.

— Italas?

— Ne.

— Anglas? — ir Povilas, išsigančęs savo balso, delnu užčiaupė lūpas ir pradėjo juoktis.

— "U-u-u-u" švilpė lyg pasiutęs metalinis traukinys. Bet nepraejo nei pusvalandis, kai Povilą sulaukė.

— Reikalingas leidimas naudotis geležinkelio, — jam pasakė.

Išlaipintas mažoje stotelėje, apklausinėtas vietos girininko ir įleistas į mažą patalpą, jis susimastė... Jam atrodė, kad štai, visai netikėtai, kažkas jam paikišo "blogą kortą"... Patalpą apie dešimt nykių figūrų sėdėjo ar stoviniavo ant paberto šieno... Užklausus "Iš kur?", "Kodėl?" ir "Kaip ilgam?" jis ne-

žinojo nė ką atsakyti... Pro durų langelį matėsi jauni ir seni veidai, nešukuoti plaukai ir nešvarios panagės. Tą naktį jis nemiegojo. Sienas traskėjo po judančiais sąnariais...

Kitą dieną jį perkėlė į mažesnę patalpą. Pasilipęs ant dėžės, jis stebėjo tą pačią taikinę panoramą, kuria negalėjo atsigerėti pro traukinio langą. Augsti kalnai, srauni upė ir pasakiškas miestelis. Bažnyčios varpai retkarčiais pabudavo, bet... skaudėjo po širdimi, lyg vabalai ten ropinėtų...

— Be abejonės, — direktorius pertraukia jo minčių sūlą, stebėdamas ragelyje Povilui nematomą veidą, — rytoj sarašai bus paruošti. Kaip? Užteks keturių? Taip, taip... kitą kartą daugiau sarašysim. Belieka... Direktorius balsas vėl susilpnėja ir nutrūksta. Povilo prisiminimai įgauna blankų, akvarelės-ka vandeninumą, bet kai pašnekesys aptyla, jis vėl gana ryškiai prisimena, kaip į tame kalnų miestelyje apklausinėjo ir net jo specialybei darbą surado...

"Kodėl geležinkelio be leidimo važiuoti? Darbo įieškojot? Bet darbo čia, kalnuose, visiems užtenka." Jam pasakė, nuvežė net į darbo įstaigą, parodė sarašą ir pasakė: "Prašau pasirinkti — trisdešimt bendrovių." Jis rinkosi kaip iš kortų kaladės — užmerkto akim ir pasirinko šitą bendrovę.

Direktorius padeda telefono ragelį. Baigė pasikalbėjimą ir pasiūlė Povilui cigarete. Povilas paima neramiai ranka, ir abu rūko. "Dabar tai bus," — galvoja Povilas.

— Pagal naują potvarkį, — pradeda direktorius, o Povilas drėgnais delnais spaudžia kėdės atlošą, — šeštą bloką dar pasilieka. Iki naujo potvarkio. Tamsta pasilikate pas mus, kaip buvęs.

Povilui trūksta žodžių. Jis nevykusiai atsisveikina ir palieka kambarį. Koridoriuje jį kažkas šnekina. Kieme kurtina jį gatvės triukšmas, o fabriko dujų tirštis kvapas drasko akis. Sirosos sukaukia pietų pertraukia. Kažkoks sunkus švino gabalas jo viduje iš lėto slenka žemyn. Eidamas į fabriko valgyklą, Povilas galvoja:

— Kortų kaladė vėl naujai sumaišyta. Sekančiam žaidimui. Direktorius, kažkas virš jo ir

Nukelta į 9-tą psl.



Penktosios skautų tautinės stovyklos orkestras

Nuotr. VI. Bacevičiaus

Stovyklos šūkis - įsijungimas!

KANADOS MOKSLEIVIŲ ATEITININKŲ VASAROS STOVYKLA VASAGOJE

Įsijungimas (involvement) buvo šių metų ateitininkų stovyklos pagrindinė tema. Nagrinėtas įsijungimas visame gyvenime bei aplinkoje.

Stovyklos atidarymas įvyko liepos 28 d. 12 val. Trumpu žodžiu atidarė ir stovyklos vadovybę pristatė V. Kolyčius. Prie vėliavų išsikišavo 144 stovyklautojai. Sklandant himno garsams, pakilo vėliavos, ir stovykla atidaryta. Dvi savaitės darbo, džiaugsmo, sporto, bendro juoko, gyvenimo, bendrų problemų ir įsijungimo.

Vadovybė

Stovyklos vadovybės daugumą sudarė jaunimas — studentai ir paskutinių klasių gimnazistai. Tik komendantai ir mergaičių globėja buvo vyresnio amžiaus. Dvasios vadu šiais metais buvo Tėvas Ambrozijus, O. F. M., kuris savo atsinaujinimo dvasia jaunimui (ir senimui) imponavo. Pirmos savaitės komendantu buvo V. Kolyčius, antrą savaitę — J. Gustainis. Mergaičių globėja — V. Dalindienė, vyr. mergaičių vadovė — L. Gustainytė, padėjėjos — J. Kuraitė, R. Urbonaitė, A. Danaitytė, D. Simanavičiūtė, N. Vindašiūtė, J. Jaušnienytė. Mergaičių vadovės: L. Kižaitė ir D. Deksnytė. Vyresniųjų berniukų vadovai — A. Juzukonis (I sav.) ir A. Puteris (II sav.). Jų padėjėjos: A. Stankus, A. Paškauskas, A. Pakalniškis. Jaunesniųjų berniukų vadovai — J. Vaskevičius, padėjėjas — P. Kolyčius. Vakaro programomis rūpinosi ir dainų mokytojai: L. Underytė (I sav.), L. Gustainytė,

R. Urbonaitė, A. Paškauskas.

Sportui vadovavo: A. Pakalniškis ir N. Vindašiūtė. Tautinių šokių mokytojai: R. Norušytė (2 sav.). Stovyklos laikraštėlį redagavo ir kasdien vaizdinėm priemonėm rūpinosi E. Girdauskas. Stovyklos slaugė buvo J. Paulionytė, kurią paskutinės 2 dienas pakeitė dr. Gustainienė. Registracija, finansiniai ir ūkiniai reikalai rūpinosi J. Stankaitis, stovyklos ūkvedžiu buvo Z. Girdauskas.

Jauni vadovai daug prisidėjo prie stovyklos pasisekimo. Atrodo, kad ta linkme reikia eiti ir toliau — kiek galima įjungti jaunus, iš tos pačios organizacijos iškilusius vadovus. Tik iš jų galima tikėtis originalių, čia augusių jaunimui patrauklių sumanymų bei idėjų. Su džiaugsmu reikia pastebėti tėvų komiteto ir kitų tėvų įsijungimą į bendrą darbą ir pagalbą stovyklos metu.

Programa

Kiekvienai stovyklos dienai buvo skiriama atskira tema. Pagrindinė stovyklos tema, lyg jungtąs ryšys, apėmė visą abiejų savaitių programą. Dienos tema buvo pristatoma atskirai vyresniesiems ir atskirai jaunesniems stovyklautojams. Pirmąsias būdavo trumpas, daugiau dialoginio, bet ne paskaitų pobūdžio. Pagal dienos temą visur būdavo iškabinti plakatai su šūkiu ir vaizdais, kad tuo būdu visa stovykla persimtu dienos temos dvasia. Kai kurios dienos temos būdavo pailiustruojamos ir garsinėm priemonėm, pvz. plokštelėm.

Įsradingosios skautės lietuvių stovykloje

Skaucų sieniniame laikraštyje buvo skyrelis, pavadintas "Pro palapinės plyšį". Kadangi mano palapinė tautinėje stovykloje buvo tokioje vietoje, kad pro jos plyšį galėjau stebėti beveik visus skaucų seserijos rajonus, tai "Tėviškės žiburiais" noriu papasakoti, ką mačiau iš Kanados atvažiavusių mūsų sesių rajone — Augštaitijoje.

KANADIEČIŲ RAJONE

Atvažiavusiomis iš jų gražiosios Romuvos stovyklavietės čia buvo gana ankšta, bet gražus susiklausymas ir darbštumas nugalėjo visas kliūtis. Dukart perstatė palapines, nušvietė Rako mišką savo naujoviškais rajono vartais, dailiai pasipuošė ir sukūrė neužmirštamą tautinės stovyklos kempelį. Kad jos šiai stovyklai smarkiai ruošėsi, jau iš ankščiau žinojau, ir todėl buvo labai malonu stebėti tą jų darbą vaisių.

Iki seserijos dienos (liepos 11) eiti į rajono vidų ir maišyti po kojomis nedrįsau. Pažvelgdavau į jų vartus ir stovėdavau. Augštai tarp medžių pakabinti šviesi trys oranžiniai pailgi, lyg rankšluosčiai, lyg kilimai juostomis kailių. Stovėjome prieš juos su ps. R. Baraitė ir galvojome, kiek silūlos jos panaudojo ten vienam langeliui, kad taip gražiai atrodytų. Tuo metu pro vartus atėjo s. L. Gvildienė, trečio didumo skaucų seserijos tunto tuntininkė, stovyklon atvežusi 84 seses iš Toronto, ir sakė: "Gražu, ar ne? Bet palauk, Ale, dar neviskas. Dar kiek pamatysi, kiek išgirsi! O šitie garumai — tai mūsų vyr. skaucų darbas. Jos viską gali."

Iš Toronto "Satrijos" tunto atvažiavo skaucų net į du rajonus — "Augštaitiją" ir "Baltijos pajūrį". Sesėms jūrininkėms vadovavo ps. A. Biškevičienė, labai linksma ir energinga vadovė, savo gabumus vykusiai perdavusi skautėms. Jos visada linksmos, nors po jūreiviško įžodžio šlapio, punktualios ir su daina atžyguodavo į vėliavų aikštę.

LANKOSI VADOVYBĖ

Seserijos dieną vyriausioji skautininkė lankė skaucų rajonus. Prie jėdmiųjų "Augštaitijos" vartų vyr. skautininkė v. s. M. Jonikienė, stovyklos viršininkė ir kitas vadoves pasitikio rajono vadovė s. D. Gutauskienė, pristatė savo bendradarbes ir pradėjome kelionę po Augštaitiją. Pro akis, kaip filme, praslinko miestų herbai, kryžiai, tvorėlės, net raudona musmirė viename kiemelyje. Aplankėme visus vienetus, skautės prie palapinių laukė linksmais veidais ir skambiais šūkiu. Štai, tolimoje Montrelio sesės su savo tunti ninkė s. I. Kiličienė, Delhi "Rugijėlių" draugovė, atvažiavusi visa į

tautinę stovyklą. Jų draugininkė Rita Augustinavičiūtė, tuo metu stovėdama su savo skautėmis, dar nežinojo, kad vakare per vėliavų nuleidimą taps skaucų seserijos jaunais paskautininkė. Toliau "Sivrintos" tunto sesės iš Hamiltono didžiuojasi savo tikra augštaite tuntininkė s. Gutauskienė, šioje stovykloje pirmą savaitę vadovaujanti visam "Augštaitijos" rajonui. Nuo jų neatsilieka nei "Zalgirio" vietininkijos skautės iš St. Catharines. Jos sveikina vyr. skautininkę, kuri su malonumu prisimena tų sesių ir jų tėvelių vaisingumą skaucų vadovų suvažiavimu metu 1967 m. Jų vadovė s. M. Gverdienė rajonui vadovaus antrą savaitę, išvažiavus sesei Danutei, o dabar vis ją galiu matyti "Augštaitijos" lauzvietėje mokant seses dainuoti. Baigdamos kelionę, matome ant stovyklinio rasto stalo lėlę skautės, kviečiančią mus į seklyčią. O kiek ten grožio! Kiek rankdarbių! Ir staklės tikros ir žėimas su arkliu. Atrodo, lyg sapne.

"O ČIA MŪSŲ ROMUVA"

rodo visos į nuotraukas. Ir ne tik vadovės, bet ir skautės myli savo stovyklavietę. Įsitikinau jau pereitų metų vadovų stovykloje, kai viena jauna sesė man pasakė: "Čia gražu, bet ar matėi mūsų Romuvą?"

Nusipelnę padėkoti šio vadovės ir tėveliai, kuriems yra malonu dirbti su jaunimu, nors kartais ir sunkesnių valandų būna. Jie sugeba įdiegti meilę savam kempeliui, savom tradicijom bei organizacijom. Ta gerai įrodo vis didėjančios jaunimo gretos, nesibijojančios keltų valandų stovyklos gyvenime net paparduoti. Na, bet tokie dalykai ir valstybės ir organizacijose buvo ir bus, o mūsų sesės "augštaitės" Tėvynės dieną vėl skubėjo prie savo darbų. "Satrijos" tunto skaucų būrelis, lydimas s. Gvildienės, išskubėjo kažką dar pakartoti prieš lauzą. Ir koks buvo malonumas klausytis jų kanklavimo didžiam lauzė, v. s. S. Kairiui diriguojant.

Nekartą teko "augštaitėmis" gėrėtis. Prieš "Augštaitijos" dieną ir skautės, ir vadovės daug ruošėsi. Jų lauzvietėje klausėmės ps. dr. I. Gražytės iš Montrelio pašnekesio vyr. skautėms, keltų kartų mačiau p. Kudabienę skaucų būrelis pasirodymams beruošiant, s. Keršienę su Abromaitiene seses vedant poilsui prie ežero.

"AUGŠTAITIJOS" DIENA

Tą rytą per vėliavų pakėlimą iš keturių šalių atėjo vaidilutės, o ps. R. Augustinavičiūtė visas mintimis nukėlė toli, toli, už šimto mylių, už žalių girių... Po pietų visos skautės rinkosi savų rajonų aikštelėse laukdamos viešnių, o sesės "augštaitės" skiltimis išsklido po seserijų su savo gerai išmokytais pasirodymais, montažais apie "Augštaitiją". Vakare prie lauzo net uodūs užmiršome pamatiusios Hamiltono skautės valdinant "Milžino paunksmę". Taip pakilioje nuotakoje grįždamos iš lauzo palapinių link sustojom kažką išgirdusios... Išiklausėm... Vėliavų aikštėje po ažuolu skaucų stovyklai perdavė poeto širdį p. Kudabienė... Neužmiršamas buvo vakaras.

Ir kai paskutinį šeštadienį stovyklą paliko mūsų sesės "augštaitės" iš Kanados, prisiminiau s. Gverdienės posakį: "Skautė stovyklavietę palieka taip, kaip rado, bet kaip mes tuos ištryptus paparčius atsodinsim?"

Nesirūpinkit, sesės, iš senų šaknų išaugus nauji paparčiai ir Rako stovyklavietėje šlamės, primindami tą jausmą taip linksmai dainuojamą "Penkios dešimtys stovyklų..."

V. S. ALĖ N.

Nuoširdžiai užuojautą reiškiamė mūsų skyriaus dvasios

vadui mons. dr. J. TADARAUSKUI, mirus jo artimam

gimnaziui a. a. ats. majorui N. ZABULIONIUI —

K. L. K. Moterų Dr-jos Hamiltono skyrius

Mielam skyriaus garbės nariui, dviejų Vyčio kryžių kavalieriui, majorui NAPOLEONUI ZABULIONIUI mirus, reiškia užuojautą jo artimiesiems: žmonai JANINAI ZABULIONIENEI, broliui ALFONSUI ZABULIONIUI JAV, mons. dr. J. TADARAUSKUI ir giminiams Lietuvoje —

Kanados Lietuvių Veteranų Sąjungos "Ramovė" Hamiltono skyrius

A + A

majorui NAPOLEONUI ZABULIONIUI mirus, skausmo valandoje nuoširdžiai užuojautą reiškiamė velionies žmonai JANINAI ZABULIONIENEI —

V. A. Vartų parapijos komitetas

Mūsų skyriaus nariui p. GARKŪNIENEI, jos mylimai uošvei a. a. LEOKADIJAI GARKAUSKIENEI mirus, reiškiamė gilią užuojautą ir drauge liūdime —

K. L. K. Moterų Dr-jos Hamiltono skyrius

Mylimam TĖVELIUI Lietuvoje mirus, kun. JONĄ ir

ANTANĄ PATASIUS nuoširdžiai užjaučiu —

Leonas Valiukas

PADĖKA

Mano brangiam ir mylimam vyrui a. a. majorui Napoleonui Zabulioniui mirus, reiškia savo nuoširdžią padėką V. A. Vartų lietuvių parapijos klebonui mons. J. Tadaraukui už sukalbėjimą Rožinio per tris vakarus ir pamokslus, už išpuilingą lietuvišką pamaldą ir velionies palydėjimą į amžino poilsio vietą — Toronto lietuvių kapines. Taip pat nuoširdžiai dėkoju kunigams, dalyvavusiems šv. Mišių aukoje: mons. J. Tadaraukui, kun. Br. Jurksui, Tėviui Ambrozijui Prakupui, kun. Br. Jurksui už gražų pamokslą, solistui A. Paulioniui už gražų giedojimą per šv. Mišias, giminėms, draugams, pažįstamiems, gausiai atsilankiusiems į šermenis, dalyvavusiems geduligose pamaldose ir palydėjusiems į amžino poilsio vietą Toronto lietuvių kapines, užprašiusiems šv. Mišias, atsiuntusiems gėles, nešiusiems karstą, K. Mikšui už laidotuvių rūpestingą tvarkymą, žodžiu ar raštu mane pagudusiems mano sunkioje ir skausmingoje valandoje. Ypatingą padėką reiškia Lietuvių Bendruomenei, veteranams, skautams, kurie stovėjo garbės sargyboje prie Velionies karsto.

Jūsų nuoširdumo niekuomet nepamiršiu. Dievas Jums visiems teatilygina —

Nuliūdusi žmona Janina Zabulionienė

PADĖKA

Tragiškai mirusį a. a. Romualdą Kovėrą daug kas pagerbė savo dalyvavimu laidotuvsė. Dėkojame visiems už paskutinį patarnavimą bei palydėjimą į amžino poilsio vietą. Nuoširdžiai dėkoju užprašiusiems šv. Mišias už velionį, gėles ir visiems laidotuvių dalyviams, kuriems negalime atskirai padėkoti.

Netikėtai užvertė velionis paskutinį savo gyvenimo knogos lapą, kuriame parašyta: mirtis yra amžinojo gyvenimo pradžia.

Nuliūdę tėvai

Midland, Ont.

NATIONBUILDERS '68

Šokių grupės, geriausi Kanados chorai, liaudies dainininkai ir instrumentalistai — tai jaudinantis Kanados etninio lobio kaleideskopas. Dalyvaus 2.000 atlikėjų

KANADOS KRAŠTO PARODOS AIKŠTĖJE

Toronto — 1968 m. rugsėjo 1 ir 2 dienomis, 8.15 v.v.

DAUGYBĖ KANADOS KULTūros ATPALVIŲ:

indėnai
airiai
škotai
velsai
anglai
prancūzai
kiniečiai

kroatai
olandai
estai
suomiai
vokiečiai
vengrai
italai
lietuviai

moravai
lenkai
rusai
slovakai
slovėnai
sveicarai
ukrainiečiai

Bilietai \$1 — \$1.50 — \$2 gaunami: Community Folk Arts Council — I augšte, 49 Wellington St. East. Telefonas 363-9311 Etninių laikraščių administracijoje Arka Book Store, 575 Queen St. West Prince George Hotel bilietų kasoje Moodey's bilietų kasoje Salsberg's bilietų kasoje

G. C. Hendrie, prezidentas

Arcade Smoke Shop Brotherton's Travel Service Claire's Cigar Store Murray — Allan Discounts Post House Travel Bureau KANADOS KRAŠTO PARODA atidaryta iki rugsėjo 2 dienos, sekmadieniais nuo 1.30 v.p.p.

L. C. Powell, generalinis direktorius

PUNSKO PARAPIJA

"Tėviškės Žiburiai" 29 nr. (1968. VII. 18) skyriuje "Skaitytojai pasisako" tilpo žinutė, kuri liečia Punksko parapijos religinį gyvenimą. Joje yra kankinių netikslumų. Visų pirma netiesia, kad Punksko lietuviai negali melsis gimtajai kalbai tik dėlto, kad negauna lietuvių kunigo. Visi kunigai, kurie iki šiol ten buvo, išskyrus kun. Kaminskį, mokėjo lietuviškai ir laikėsi Lomžos kūrjos nustatytos pamaldų tvarkos. Net vėliau išmokdavo tiek, kad galėjo žmonėms pilnai patarnauti. O kun. Kwaterski mokėjo jau lietuviškai neblogai ir, rodos, tą kalbą mėgo bei jos mokėsi. Anksčiau ten (nežinau paskutiniuoju laiku) ir Rožinis, ir Kryžius keliai, ir Gaudius verkė: labai gražiai buvo giedami lietuviškai ir niekas to neklidėdavo.

Tiesia, pasitraukus kun. K. Romanowskiui, kuris puikiai moka abi kalbas, buvo iškilę parapijų nesulaukimo dėl Lomžos vyskupo kūrjos padarytos klaidos, paskiriant klebonu kun. Kaminskį, kuris visiškai nemokėjo lietuviškai, bet vėliau, matyt, patį kūrį supratęs savo klaidą ir paskyrė kun. Suminską, kuris sugebėjo viską nurašyti ir taktiškai vadovauti parapijai, patenkintai abi puses. Nežinau, kas užėmė jo vietą, bet nemanau, kad kūrį kartotų seną klaidą, skirdama klebonu kunigą, nemokantį lietuviškai.

Kas liečia Primo atsakymą komisijai, tai pilnai sutinku su jo pareiškimu: "o kuo negeras jums lenkas kunigas?"

Iš tikrųjų kuo negeras, jei moka lietuviškai?

Nenoriu tikėti, kad lenkų kunigai nelydi lietuvių į kapines tik dėl to, kad lietuvis. Galbūt tai tik gandai. Pasistengsiu patikrinti ir tikrai sužinoti kas, kur, kada? Tvirtinimas man atrodo neįtikimas, nes tam reikaliu yra vyskupijos kūrja. Jeigu iš tikrųjų taip yra, kad kunigas nelydi jo tik dėl to tautiškuo, visuomet galima rasti dalyko išsprendimą. Be to, už tai labai smarkiai nubastų civilinė valdžia. Galėjo būti čia kitos priežastys, o kas nors išnaudojo tam.

Iš autorės žinutės prasimuša ypatingas noras apkalinti lenkus, priimant neįtikinamą ir neteisingą mažumų atžvalgą. Jei autorė turi galvoje prieškarinius santykius, galima būtų leisti ir diskusijas, bet jei dabartinius, tai klysta. Viena, šiandieną ten mažumų tik saulė, antra, visi piliečiai vienodai traktuojami prieš įstatymus. K. J. Z.

Red. pastaba. Spausdiname šį laišką kaip papildomą informaciją, kuri, deja, irgi nepilna. Lenkų hierarchai lietuvių atžvalgą nepasidomėjo palankumu praeityje ir vargu ar pasikeitė dabartyje. Mūsų žiniomis, yra lietuvis kunigas, kilęs iš Punksko, bet jis skiriamas tik į lenkiškas parapijas, o į lietuvišką Punksko parapiją skiriami lenkai kunigai. Tai nepateisinama diskriminacija. Kalbos pramokimas dar nėra problemos išsprendimas. Lietuviai turi teisę turėti savo tautietį kunigą, pilnai suprantantį savo žmones.

KODEL NUTAUTEJA ŠEIMOS?

Nepriklausomos Lietuvos laikais prityrusių bitininkų žvangalai savo monotonišku žvangiu užburdavo jaunųjų bitelių spiečius ir jas nutūpdavo artimiausioje medyje. Iš tenai geras bitininkas tuos naujuosius spiečius suleisdavo į naujos avilius. Nepriūtę bitininkai turėjo tokius pat žvangalus, bet naujieji spiečiai jų žvangiais nesusižavėdavo ir išskrisdavo į nežinomas tolas. Savininkai bandydavo jaunuosius spiečius pasivyti ir juos nutūpdyti, bet nelaimingasis spiečius, pasikėlęs virš medžių viršūnių, negirdėdavo žvangalų garsų ir nuskrisdavo, ten kur spiečių vadovai vesdavo. Kai vadovai pavargdavo, staiga nutūpdavo višai į nenumatytą vietą — kur papuola.

Tokie apklidę spiečiai dažniausiai žūdavo, o jų žuvinio pasekmės būdavo žiaurios: skrendančius spiečius užpildinėdavo laukiniai plėšrieji paukščiai; ant žemės juos naikindavo miškiniai žvėriukai, o ypač meškos. Saugiausia būdavo nutūpusioms į medžio viršūnę, bet ir čia jas at-

kuodavo didžiosios skruzdės. Paklydusios bitelės, pabuvojusios svetimoje padangėje keletą dienų, pajusdavo alkį ir bado šmėklos verčiamos, išsūdavo tranus, o patios išskrisdavo maisto pasijiešoti. Daugelis jų nesugrįždavo į spiečius: vienos per toli nuskridusios svetimoje aplinkoje paklydavo ir nuo įvairių parazitų žūdavo, o likusios spiečiuje arba badu išmirdavo, arba išsūdavo.

Ar ne tas pats nykimo procesas vyksta mūsų išeivijos gyvenime? Pirmoji lietuvių imigracija, atvykusi prieš pirmąjį pasaulinį karą, išsilaukė tvirtą nutautėjimo atžvalgą, nes beveik 75% buvo beraščiai, o 25% mažaraščiai. Jų vaikams nutautėjimo sąlygos buvo nepatogios, kadangi jų tėvai paseno ir išmirė neišmokę vietinės kalbos. Be to, anais laikais buvo daug blogesnis pragyvenimo lygis ir sunkiau prieinamas vietinis mokslas. Dėlto tėvai ragindavo prieauglį įieškotis darbu.

Po antrojo pasaulinio karo iš Lietuvos atvyko Kanadon dalis intelektualų ir trys ketvirtadaliai raštingų, su viduriniu ir pradinio mokslo, o beraščių nebuvo. Antrosios imigracijos lietuviukams nutautėjimo sąlygos labai patogios.

1. Geri uždariai, pelningi verslai ir augstas amerikietiško gyvenimo lygis iškėlė tautiečių į puikybę ir visus pripirato prie triukšmingo gyvenimo. Jie visokių švenčių ar sukaustuvių progomis telkiasi į savo draugų būrelius ir triukšmingai pokyliauja. Vyresnio amžiaus jų vaikais kartais dalyvauja baliuose, o mažesnieji lieka namuose tarp svetimų arba trankos su kaimynų vaikais iki pusnakties.

2. Vaikų tėvai praleidžia kasdienio gyvenimo valandas fabrikuose; net kankinių šeimų motinos padeda uždirbti šeimai kasdieninę duonelę. Jų mokyklinio amžiaus vaikai, praleidžia savo darbo valandas irgi mokyklose, o su nemokyklinio amžiaus vaikais tėvai tvarkosi kas kaip sugeba: vieni atiduoda į vaikų darželiu, kiti palieka pas senelius, o treči pas kaimynę.

3. Blogiau toms šeimoms, kurių motinos per dienas lieka namuose, lankosi pas kaimynes bei švenčia "kavutės" valandėles arba su kaimynėmis nueina į barą, o jų vaikus saugoja vienas iš paauglių.

4. Blogiausia toms šeimoms, kurių tėvai flegmatikai ir tolerantai — be tautinės ambicijos. Tėvas, parėjęs iš darbo, norėtų šiek tiek pailsėti ir su vaikais lietuviškai pasikalbėti, bet kur tau! Žmona — vyriausias bosas! Štai pametė vyruką nors užvalgyti ir tuoj apkrauna jį šimtais darbų pagal amerikietišką "stailą", ir tas jos vyrelis nebežino iš kurio galo bepradėti. "Skubėk krautuven, kol dar neuždarytos: skubėk skalbyklon baltinių plauti, lopti ir lyginti!" Kitą vakarą vėl tai nenumatyti namų remontai, tai pirkimas bei pakeitimas baldų, nes gyvenant moderniškus laikus ir to reikia. Tokie madų sekimai ir po krautuves begiojimai trunka savaitėmis. Gi per dieneles su vaikais žaidžia svetimieji vietinio pobūdžio žaidimus bei sako pasakėles vietine kalba. O jeigu retkarčiais motina išmaiso į vaikų tarpą su vienu antru lietuvišku žodžiu, vaikai nuduoda nesuprantą lietuviškai. O jeigu motina griežčiau šūkteli, iš vaikų išgirsta bosiška "so what".

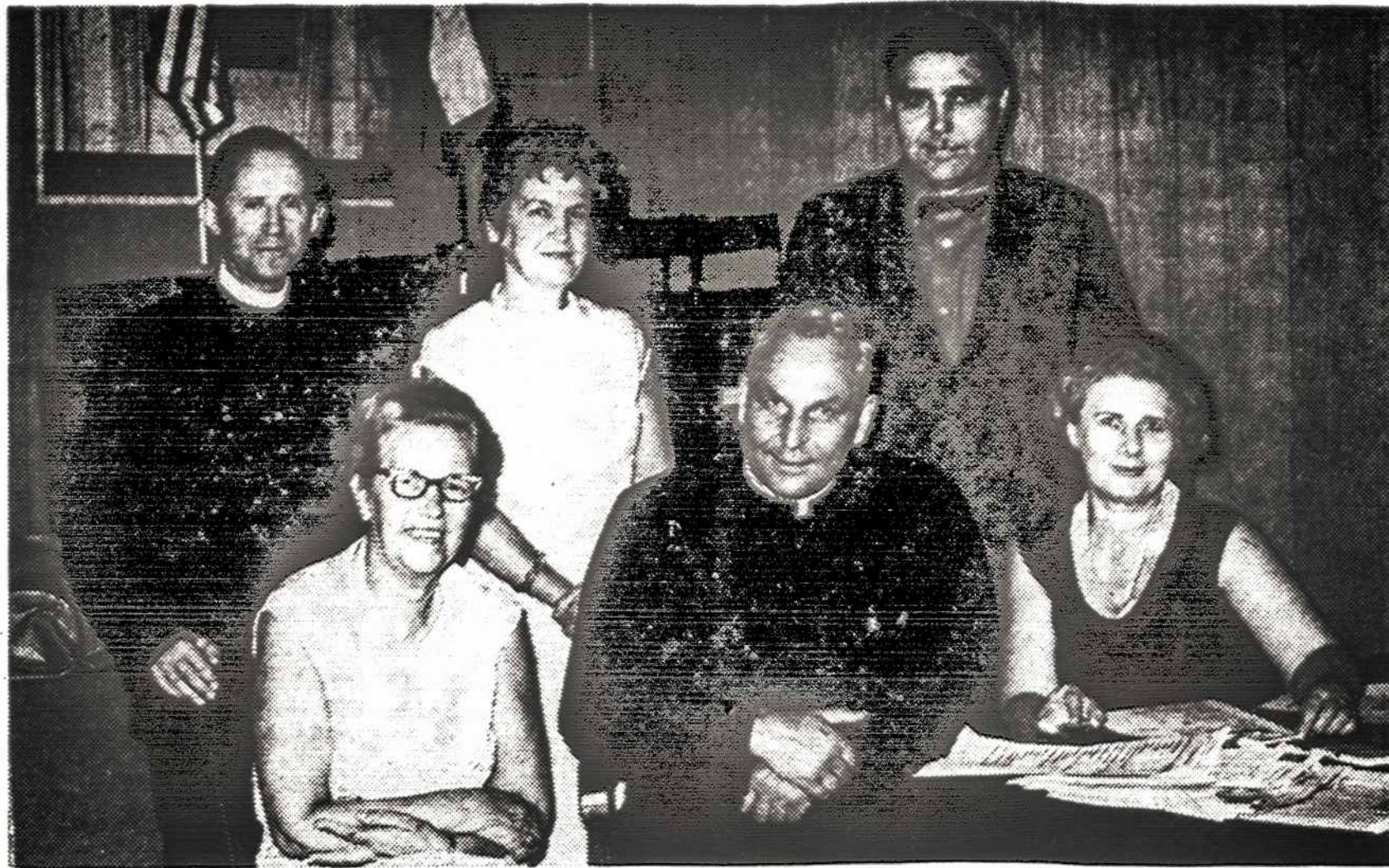
Kol lietuvių motina nepaisys tautinio auklėjimo ir solidaraus bendradarbiavimo su savo vyru bei šeima, tol mūsų jaunieji spiečiai bus išnykimo pavojuje. B. M.

ASTUONIASDEŠIMT VIENERI (Antanui Sodaičiui, gimtadienio proga)

Rodos, tik vakar buvau vaikas Be rūpestio ir be vargų. Ir nežinojau žodžio "laikas" Tarp gatvių, pievų ir laukų. Užmiršk, širdie, kas vakar buvo, Kas buvo, niekad nebegrįš. Daug medžių pakely supuvo Ir daug naujų išaugo, pražys.

Užmiršk, širdie, nors ir galvoji Klek metų plakti dar turi, Kai man, žiūrėk, šiandien po kojų Astuoniasdešimt vieneri.

R. B.



BALFo centro valdyba, posėdžiavusi su nauju reikalų vedėju kun. Pranu Geiščiūnu. Iš kairės: Bronė Spudienė, pirm. kun. V. Martinkus, J. Gerdvilienė; stovi: kun. Pr. Geiščiūnas, E. Čekienė, Ant. Senikas. Nuotraukoje trūksta dr. E. Armanienės, dr. A. Skėrio ir A. Dzironių atstovavusių Št. Džiko

Pirmieji lietuviai Argentinoje

VYTAUTAS BALČIŪNAS

"1688 metais daugybė lietuviško svieto išsidangino į Ameriką, nes didžiąją Lietuvoje lietuvių versgę, kurie vengdami nuo tos vergijos smuko į Kuršą, kur rėdė kunigaikščiai dideli išmintingi ir savo valdžios nesunkio žmonių nė baudžiavomis, ne didžiomis donomis (duoklėmis). Nuo to, atsiradus tenai didelį daugybę svieto, kunigaikštis Jokūbas nupirko nuo ispanų karaliaus seną vadinamą Guadalupe ir išleido tenai atėjūnus įkurti naują kūrį ir tuo pačiu praplėtinę prekybą. Tą naują kūrį paskui angliai išgriovė, o likusį svietą išvedė į Niujorką."

Taip rašė mūsų istorikas Simanas Daukantas apie lietuvių pirmą emigraciją į užjūrio kraštus. Manoma, kad tuo laiku atvyko keletas tautiečių ir į P. Ameriką, bet tikrų žinių nėra. Jie dingę be pėdsakų. Pirmoji žinia apie lietuvių išrašytą Argentinos antologijoje.

Kapitonas Petras Dautantas

Argentinos karo laivyno vyriausias kapelionas mons. Dionisio R. Napal "Antaloga Argentina" 157-8 psl. rašo, kad Argentinos nepriklausomybės kovose dalyvavęs lietuvis Petras Dautantas. Po trečiojo Lietuvos padalinimo 1795 m. jis emigravęs Airijon ir ten susipažinęs su Anglijos prekybos laivyno kapitono Guillermo Brown. 1809 m. abu atplaukė į Buenos Aires Argentinos išsilavinimo iš Ispanijos jungo kovų metu. Įsijungęs sukilėlių pusėn su savo laivu, kapitonas G. Brown pasižymėjo kaip geras strategas ir už nuopelnus kovose prieš karaliaus šalininkus 1814 m. pakeltas į admiralus; savo artimiausią padėjėją P. Dautantą paskyręs "Oriental Argentino" laivo kapitonu. 1827 m. Bernardinui Rivadavia atsiskius prezidentystės, valdžią pasigrobes diktatorius Rosas ištrėmęs daugelį laisvės kovotojų. Nuo tada nežinomas ir Petro Dautanto likimas. 1941 m. pagal H. R. Ratto veiklą "Admiralo Brown istorija" buvo pagamintas filmas, kuriame iškeltas "Oriental Argentino" laivo kapitono Petro Dautanto narsumas.

Pulkininkas inž. Robertas Chodosevičius

Argentinos kariuomenės istorijoje pagarbiai rašoma apie lietuvi-vilnietį inž. Robertą Chodosevičių. Jo audringa, pilna įdomių nuotykių biografija yra ir Lietuvių Enciklopedijoje. R. Chodosevičius, baigęs Petrapilio karo akademiją inžinierium, Krymo karo metu vadovavo Sevastopolio gynimui. 1855 m., nekęsdamas rusų, persimetė anglų pusėn ir dirbo jų žvalgyboje. Kai Turkijoje buvo organizuojami lenkų legionai prieš rusus, R. Chodosevičius nuvyko ten ir išgyveno keletą metų, vadovaudamas topografijos darbams nustatant turkų graikų sieną. Atvykęs į S. Ameriką, dalyvavo JAV pilietiniame kare ir buvo gen. Grant padėjėju. Argentinos prezidento Mitre pakviestas per ambasadorių Sarmiento, atvyko Argentinon 1865 m. ir nupiešė pirmus karinius upių planus. Buvo paskirtas Argentinos karo inžinerijos viršininku ir pakeltas į pulkininkus. Vedė Corrientes gubernatoriaus dukterį ir išaugino penkis sūnus.

Patagonijos kolonizatoriai Šlapeliai

Argentinos pietų srities Patagonijos pirmieji lietuviai buvo Šlapelių šeima. 1863 m. sukilėlis kupiškėnas Izidorius Šlapelis, grįžęs iš Sibiro, emigravo Argentinon 1876 m. "A. L. Balso" 1951 m. kalendoriuje red. K. Norkus taip aprašo pirmųjų lietuvių kolonistų vargus Patagonijoje:

"Izidorius Šlapelis buvo tikras kūrėjas. Pėsčias, raitas ir

lietuviu ir visiems tą sakau."

Kaip valstybinių, savivaldybinių ir provincijos darbų rangovas, jis nutiesė kelius Patagonijos tyruose, irenę naftotiekį ir dujotiekį, įvykdė didžiausias Comodoro Rivadavia miesto statybas ir pylimus nuo Atlanto vandenyno bangų. Argentinos archeologijos istorijoj daug parašyta apie Kazimierą Šlapelį ir jo archeologines iškasenas, padovanotas La Platos bei kitiems muzėjams. 1929 m. jis užtikdo dinosauro griaučius, kurie svėrė 6 tonas. Už tai yra apdovanotas pažymėjimais, garbės ženklais ir medaliais mokslo istorijos ir medikinos srities zonos viršininku. Įdomu tai, kad K. Šlapelis yra pirmutinis aeroklubo steigėjas "Comodoro Rivadavia". Jis su Jankauskais klubui padovanavo ir lėktuvą. Visas ilgesnes keliones jis atlieka savo lėktuvu, kuriuo pakenkta į 9-tą puslapi.

Nesėkmės lydėjo I. Šlapelį. Vieną kartą nusilaužė skindamas kelius niekieno neieitomis vietomis, o po kelių metų, arkliai pasibaidžius, nusilaužė ir kitą koją. Dėl upės Senger potvynio negalėjo greit pasiekti Comodoro Rivadavia uosto ir koją pradėjo gangrenuoti. Laivu "Primer de Mayo" gabenant į Buenos Aires operacijai, Izidorius Šlapelis mirė. 1901 m. lapkričio 7 d. jis palaidotas Madryn kapinėse. Jo pradėtus darbus tęsė sūnus Justinas.

Pirmoji lietuvių mokykla

Izidorius Šlapelio dukte buvo ištėkėjusi Lietuvoje, o vietiniais sūnus Justinas buvo sukuręs šeimą su Salomėja Gurskyte, kuriai mirus vedė Sofiją Jankauskaitę. Iš pirmųjų vedusių lietuvių gimė Viktoras, Juozas, Paulina ir Jonas, iš antrųjų — Kazimieras.

Tėvo kviečiamas, Justinas su gausia šeima vokiečių laivu "Witking" iš Bremeno atplaukė į Buenos Aires 1896 m. balandžio 7 d. Jo šeima Argentinijoje padidėjo Bonaventūru, Ignu, Povilu, Izidorium ir Justina; augino 8 sūnus ir dvi dukras. Iš pradžių ūkininkavo Entre Rios provincijoj, bet skėriamas sunaikinus visą derlių, persikėlė į Patagoniją. Jis pirmas čia pradėjo sodinti daržoves ir steigti avių ūkius. 1905-6 m. į Sarmiento iš Lietuvos atvyko Baltušų, Zukų šeimos ir Apolonija Žiurlytė. Padidėjus kolonijai, J. Šlapelis suorganizavo pirmą lietuvių mokyklą ne tik Patagonijoj, bet ir Pietų Amerikoj, iškviėdamas mokytoją iš Jurbarko. Pirmoms Sarmiento miesto kapinėms jis dovanojo žemės sklypą. 1913 m. jis sukūrė "Demokratinę Savišalpinę Draugiją Sarmiento" ir iki mirties buvo jos pirmininku. J. Šlapelis mirė 1931 m. ir savo turtą paliko padalinę lygiomis dalimis dešimčiai vaikų.

Seniausias lakūnas — lietuvis

Dauguma Šlapelių jau išmirė, jų tarpe pats turtingiausias Jonas. Atžalyno dauguma sukūrė mišrias šeimas, bet su jais dar galima susikalbėti lietuviškai. Iš Lietuvoje gimusių liko vyriausias Kazimieras Šlapelis, jau 74 m. amžiaus. Įsikūręs prie Senger upės, išaugino taip pat gausią šeimą. Jis yra gyvas liudininkas milžiniško darbo, atlikto pirmųjų lietuvių kolonizatorių: senelio Izidorius ir tėvo Justino Šlapelių. Visi Sarmiento gyventojai pažįsta ir gerbia Kazimierą Šlapelį. Jis, lyg šio miesto patriarchas, kviečiamas į visas iškilmes ir sodinamas garbingoj vietoj. Visi žino, kad jis lietuvis ir kiekviena proga pats taip sako: "Jaučiu garbę būti

SANTAROS ŠVIESOS FEDERACIJOS SUVAŽIAVIMO TABOR FARMOJE POGRAMA

Rugsėjo 5 diena

Popiet: 1. dr. V. Kavolio paskaita "Prisikėlimo ir revoliucijos metaforos"; 2. Naujų liuanistinių studijų Amerikos universitetuose pirmasis seminaras: S. Makaitytė "Tautiško samprata 17 a. Lietuvoje"; R. Kondrotas "Iš mokslo istorijos Vilniaus universitete". Vakare: A. Krauso paskaita "Vydūnas ir jo kūryba".

Rugsėjo 6 diena

Iš ryto: posėdis organizaciniams reikalais — centro valdybos pranešimas, revizijos komisijos pranešimas, Federacijos skyrių pranešimai, "Metmenų" pranešimas, Algimanto Mackaus knygu leidimo fondo pranešimas, einamieji reikalai; paraleliai tuo pačiu laiku vyks uždaras jaunųjų poetų seminaras.

Popiet: 1. Prof. Alfred Senn, Jr., paskaita "Lietuvos nepriklausomybės atstatymo procesas"; 2. Naujųjų liuanistinių studijų Amerikos universitetuose antrasis seminaras — A. Rukšėnas "Lietuvių rezistencija sovietinėje istoriografijoje"; G. Procuta "Sovietinio auklėjimo Lietuvoje disfunkcijos". Vakare: "Išvyka į Pietų Ameri-

ką"; keliautojai — A. Stempuzienė, L. Barauskas ir D. Lapinskas. "Pavieniai žodžiai" — kalba ir juda: D. Belūnaitė, J. Jakšytė ir A. Barauskas. R. Šlezo naujas filmas.

Rugsėjo 7 diena

Iš ryto: Mykolo Drungos paskaita "Moralė kaip galvavimo sistema". Popiet: simpoziumas "Nauja dinamika Amerikos jaunuomenėje". Vakare: Literatūros vakaras; dalyvauja — Vitalija Bogutaitė, Liūnė Suteina, Pulgis Andriusis, Marius Katiliškis.

Rugsėjo 8 diena

Iš ryto: dr. T. Remeikio paskaita "Tautos sąvoka sovietinėje filosofijoje ir sociologijoje"; suvažiavimo uždarymas.

Pastabos: Suvažiavimo metu vyks Romo Astrausko skulptūros paroda, bus rodomos Vilniaus vaizdų skaidrės ir bus grafikos darbų paroda.

Suvažiavimo rengėjų komisijos adresai: A. Adamkavičius, Tabor Farm, Sodus, Mich. 49126, USA. Tel. 925-6404 Area code 616; arba L. Vežienė, 6349 So. Artesian, Chicago, Ill. 60629, USA. Tel. 436-5369 — Area code 312. (Sklb.)

Margis DrugStore

JOHN V. MARGIS, Phm.B.

408 Roncesvalles Ave. Tel. LE. 5-1944

Jeigu jums reikia vaistų pagal receptus ar kitų kasdieninio reikalingumo daiktų, paskambinkite, parašykite ar patys asmeniškai užėikite į MARGIS DRUG STORE. Jei jūs turite betkokią problemą, paskambinkite mums, mes pasiryžę jums padėti geriausiai.

MES TURIME DAUGYBĘ EUROPIETISKŲ MISINIŲ, KAP TREJOS DEVYNERIOS, RAMUNELĖS, ZUBRAZOLĖ, "C" TERMO-METRAI IR KT.

GREITAS MOTORIZUOTAS PRISTATYMAS NEMOKAMAI

VISĄ DIENĄ. NESIVARZYKITE PASKAMBINTI

TEL. LE. 5-1944.

Kai ateina jūsų eilė pavaisinti svečius, pasirinkite šviesų, skaidrų alų, lager Molson Canadian...



jis patinka ištisoms minioms!

MOLSON — NEPRIKLAUSOMA ALAUS DARYKLA NUO 1786

HOME OWNERS CENTRE

Statybinės medžiagos ir remontai 2742 Dundas St. W. Tel. 769-5171

- Įvairios medžiagos namų taisymams
- Lentos, fonero, stogams dengti medžiagos
- Grindų, lubų ir sienų plytelės
- Atliekam visus statybos darbus ir remontus

JIB VARTODAMAS NEBOSI NEI PLIKAS, NEI ŽILAS



JIB vartojo 16 savaičių pusę metų vienus metus Fotografijos rodo, kad JIB vaistai ATAUGINA PLAUKUS, pašalina pleiskanas, šašus, niežėjimą, sulaukia plaukų slinkimą, gražina natūralią plaukų spalvą MOTERIMS ir VYRAMS užtikrintai. JIB 8 uncijų butelis — \$5.50. Užsakymus su pinigine perlaida siųskite JIB laboratorijai atstovėms Kanadoje adresu: P. Januška, 1033 Bruce Ave, Windsor, Ont.

DR. ILONA GRAZYTĖ

"I hold this day like sweet
honeycomb" (Gift, p. 51).

"Amens in Amber" pristato poetą Leonardą Andrieų angliškai skaitančiai publikai. Lietuviams jo lyrika jau gerai pažįstama iš "Atvirų marių", "Saulės kryžiuose" ir "Naktigonės". Tai lyrika, primenantį didelę, ramią įlanką, kurioje retai užpučia žvabrus vėjas, pilną meilės kiekvienam sutvertam daiktui, globojamam rūpestingio Dievo-Rūpintojėlio rankos. Tai lyrika, kuri savo forma primena Andriekaus mėgstamą vabzdį gintarė — paprastą, skaidrų ir neįsikeičiantį. Lyrika sunkiai išverčiama į kitas kalbas ir paprastai nustoja didesnės dalies savo efektingumo, bet Andriekaus poezija šiuo atžvilgiu yra laiminga — "Amens in Amber" neskamba pirmoji eilė kaip vertimai. Tai be abejonės, nuopelnas vertėjo, kuris sugebėjo perduoti šios labai trapios poezijos pagrindinę nuotaiką ir stiliaus paprastumą.

Rinkinyje randame tris pagrindines versmes, iš kurių išplaukia visos poeto kūrybos prasmė ir emocija. Pirmoji ir pagrindinė yra poeto santykis su Kūrėju, kantriai šypsena stebintį Jo mažiausių kūrinį žaidimą, džiaugsmą ir nusivylimus. Jei Andriekaus pasaulis primena ramią įlanką, tai todėl, kad ją laiko rankomis apdengęs Rūpintojėlis, kuris globoja sėjančio ūkininko ranką, šokinėjančius žiogs rūgiuose ir smilga mėnėsioje. Visagalis kantrybė yra misterija, prieš kurį poetas nuolat sustoja. "Forbearance", "Mystery", "Moonlight" yra pilni nuostabos jausmo, išreikšto religiniu pajautimu, padėkos malda už sukūrimo ir išsaugojimo malones.

Andriekaus gamta yra to Geriojo Rūpintojėlio meilės manifestacija. Gamta, ypatingai savo miniatiūrinės formos, pripildo kiekvieną eilėraščių savita nuotaika, tartum kiekviena diena būtų šventė, kurioje žmogui nuolat duodama didelė ir jam pačiam pilnai nesuprantama dovana. Ne gamtos didingumas ir dinamiška patraukia poeto dėmesį, bet tai, kas maža, silpna, reikalinga ypatingo dėmesio ir globos. Tai gamtovaizdis, kuriame maži kelio akmenėliai tampa poeto šeimos nariais ("Currents"), o vienas pageltes lapas darosi neįkainojamai brangus ("Priceless"). Nėra tai labai įvairūs gamtovaizdai, nes poetas neįsiekio labai daug naujų, stebinančių ar neįprastų įvaizdžių. Andriekaus priklauso poetams, kuriems eksperimentacija tiek

poetiniuose įvaizdžiuose, tiek formoje yra svetima. Jis gerai pažįsta tai, kas jam yra artima, ir nuolat prie to grįžta. Rūgų laukai, sėklos krintančios į dirvoną, išskalautas gintaras, bičių avilys... Su jais poetas indentifikuoja jį ir jie yra nuolatiniai tylios maldos dalyviai.

Trečiasis motyvas, sutinkamas Andriekaus lyrikoje, yra praeities, sustingusio laiko rūmuose, kaip vabzdys gintare, motyvas. Pirmasis "Amens in Amber" eilėrašties kalba apie tai:

Why do you say:
What pure yellow amber,
How serene the insect in it —
You do not fathom
All my summers' joys,
Encased in artice ice,
Were born to te Baltic
On a billow of amber.

(Insect in Amber, p. 5)

Kaip daugelis mūsų poetų, Andriekaus kartas nuo karto grįžta į praeities idilią, bet jo nostalgia neturi nei aštraus praradimo jausmo, nei kartelio likimui. "Vengeance" poetas kalba apie pavirtimą akmeniu ant viešo kelio, kaip vienintelį kersą, jei šiaurės mėnėsiojo užgesutą paskutinę mažą šviesą už langą. Ta mažos šviesos idėja išreiškia gana tiksliai Andriekaus, kaip poeto, temperamentą. Taip, kaip jo religinio sentimentalumo nėra romantinės egzaltacijos, taip, kaip jo gamtovaizdis yra esmėje švelnus ir ramus, taip ir jo daugiau nostalgikiška, melancholiški eilėraščiai lieka prislopintame tona. Andriekaus poezinis "aš" niekur nesijaučia rašomas iš didžiosios raidės. Turint galvoje jo poezijos pobūdį, tai yra neabejotina dorybė.

Kaip jau buvo minėta Andriekaus lyrika savo forma primena vabzdį gintare: ji yra tokia skaidri ir paprasta. Neabejotinai ji patraukia didelę daliai skaitytojų — poetas yra taip lengvai pasiekiamas, jo pasaulis atviras, be pretenzijų, nuodėdės. Iš kitos pusės, vabzdys gintare niekad nesikeičia ir yra statiškas. Formos vienodumas ir iš to kartais kylanti monotonija yra silpnoji Andriekaus poezijos pusė. Tai mažiausia jaučiamas "Amens in Amber", negu kituose rinkiniuose. Ir tai ne todėl, kad eilėraščių anglių kalba, bet todėl, kad įvairesnė jų atranka.

Reikia tikėtis, kad ši knyga pateiks ir daugelio anglių skaitytojų rankas. Didesnė dalis mūsų poezijos dėl savo formos ir kalbos sunkumų jiems yra labai sunkiai perduodama. Į Leonardą Andrieų kūrėjinį pasaulį įeiti lengva ir paprasta — kaip į giedrą, šventiško vidudienio nuotaiką.

ALBINAS BARANAUSKAS

SAKYSIME, PRIEŠ

Sakysime, prieš daug, daug metų...
Viskas jiems dar buvo tik pavasaris ir
Vasara, ruduo ir žiema. Jų dulkės taip tingiai
Guli kalneliuose, per kuriuos
Vaikystėj mano basos kojos.

Dainuodavo visai
Be jokios pastangos — šitoks, skaitant, buvo
Mano pirmasis įspūdis: laukai
Kas vakarą iš naujo suarti sutvėrimui.

Tačiau kas tokie buvo jie? Baudžiauninkai?
Kariškiai? Malkų pristatinėjimo
Rangovai kunigaikščio pilaitė?
Jiems taip pat, važiuojantiems namo
Penktadienio vakare rogėmis per mišką, rūpėdavo,
Kaip man pačiam, suvesti galą su galu.

Atsiusta paminėti

Kibirkštėlės, 1968 m. liepos 27 d.
XXV immaculata stovyklos leidinys.
Redagavo ses. M. Eucharista, Jūrta-
tė Jasaitė ir Gabija Juozapavičiūtė.
Zuvėdra Nr. 2(10), 1968. VII. 15.
Osavos medžiotojų ir meškeriojų klubo
"Ešerys" leidžiamas neperio-
dinis laikraštėlis.

Gabija Nr. 2(16), birželis. LSS
skauciu serijos vadijos žurnalui-
kas. Adresas: s. M. Jonikienė, LSS
vs, 6346 So. Washtenaw Ave., Chi-

cago, Ill. 60629, USA.

O. Nendrė, AIDAS TARP DANGO-
RAIZIŲ. Romanas, 1968 m., 365 psl.
Spausdino "Draugo" spaustuve, 4545
W. 63rd St., Chicago, Ill. 60629, U.
S. A. Kaina \$5.00. Viršelio nuotrau-
ka — Algimanto Kezio, S.J. Irašas —
Antano Beleskos.

Laikslai Lietuviams Nr. 7, liepa-rug-
pjūtis. Tėvų jėzuitų Chicago leidžia-
mas religinės ir tautinės kultūros
mėnėsinis žurnalas.

LIETUVIŲ TAUTOS KANKINIŲ PAMINKLAS ŠV. MARIJOS GAILESTINGUMO MOTINOS —

AUŠROS VARTŲ KOPLYČIA

šalia Švento Petro karto bazilikoje, Romoje, jau įrengiama. Kasimo darbai baigti, vykdomi sienų ir lubų sutvirtinimo darbai, ruošiami dekoracijų projektai.

Vatikano ir lietuvių archyvuose liks koplyčios aukotojų pavardės, kurios bus įdomios ne tik šiandien, bet ir tolimoje ateityje. Reikėtų, kad lietuvių pavardžių ten būtų tūkstančiai. Galima įrašyti savo, savo šeimos narių, savųjų ir pažįstamų kankinių pavardes, pasiunčiant auką adresu:

LITHUANIAN MARTYRS' CHAPEL FUND
2701, W. 68th St. Chicago, Il. 60629, USA

Jungtinės Amerikos Valstybėse aukos nurašomos nuo mokesčių (tax deductible).



Lietuvių partizanų 1944 — 1952 m. likimas. Turgavietėje priešais bažnyčią guli nukankintų Lietuvos laisvės kovotojų - partizanų kūnai. Miestelio ir artimų apylinkių gyventojai rusų milicininkų ir enkavedistų varomi eiti prie suguldytų lavonų ir juos atpažinti. Milicininkai ar "stribai" iš sunkvežmio seka žmonių nuotaikas. Jei kas nors praviršksta, tuoj suimamas. Kai kur lavonai išbuvo ligi savaitės laiko atvirame ore. Piešinys V. Čičiūno. Jis panaudotas skaidrėms, kurias paruošė Kanados Lietuvių Bendruomenės švietimo sekcija. Skaidrės bus vartojamos šeštadieninės mokyklos

SIŲ DIENŲ KLAUSIMAI

Širdžių perkėlimai ir etika

1. Tai nėra tik medicinos problema

Ligi 1968 m. birželio 1 d. padaryta 19 operacijų, perkeltant tik ką mirusių asmenų širdis gyviesiems, kurių pačių širdys buvo ligotos ir nepajėgios veikti. Iš 19-kos pacientų daugiau 10-ties mirė. Per trumpas laikas, kad galima būtų spręsti apie operacijų sėkmingumą. Mirusieji po operacijų gyveno nuo trijų valandų iki kelių ir kelių dienų. Tik vienas Pilypas Bleibergas, operuotas š.m. sausio 2 d. P. Afrikoje, tebėra gyvas, taigi išgyveno 8 mėnesius. Iš ten pat kilęs Liudvikas Washkansky, operuotas gruodžio 3 d., mirė to paties mėn. 21 d. Išgyveno 18 dienų. Bobham Chilton, 27 metų indietis Bobmėjūje, tegyveno po operacijos 3 valandas. Liudvikas Block iš Niujorko gyveno 10 valandų.

Kas ligi šiol pasiekta širdžių arba kitų kūno organų perkėlimo srityje, yra didelis medicinos laimėjimas. Tik ir ši laimėjima temdo didelis operuotųjų mirtingumo šešėlis. Ar leistina daryti tokias operacijas, kai toks augstas mirtingumo nuodėmė? Ar tokios operacijos nėra per ankstyvos, kai medicina dar neturi tikrų priemonių palaikyti organizmą priimti svetimą kūną dalį? Ar tokomis operacijomis nepažeidžiamas pagrindinis chirurgijos dėsni — nil nocere (niekam nekenkti)? Jei tokios operacijos dar neišėina iš tyrimų stadijos, ar leistini tokios rūšies tyrimai su žmonėmis, užtuot juos darius su gyvuliais? Kritiškų minčių širdžių perkėlimo klausimais yra pareiškęs Nobelio premijos laureatas širdies ligų specialistas dr. Werner Forssmanas Dueseldorfe, Vokietijoje.

2. Tarp protestų ir pripažinimo

Vakarų Vokietijos gydytojų kongrese neurologas W. Buschart ir anesteziestas P. Rittmeyer išskėlė faktą, kad šių dienų medicina negali tiksliai nustatyti momento, kada žmogus yra tikrai miręs. Negalima išimti organo iš žmogaus, kai yra be sąmonės, bet dar gyvas, bet taip pat negalima ilgiau laukti, nes juo greičiau organas perkeliamas, juo yra sėkmingesnė operacija. Net ir tuo atveju, kai smegenų veiklos kreivė (EEG) rodo nulį, dar negalima ešą pasakyti ar ligonis yra gyvas, ar tik miršta. Dr. Ch. Barnard savo pasakalėjime su Amerikos televizijos tinklo CBS atstovu pareiškė, kad Pietų Afrikos valstybėje yra priimti trys kriterijai, kurie rodo asmens mirtį: nebuvimas refleksų (pvz. akies lėliukės reagavimo šviesai, spontaninio alavismo, dešimt minučių nesantio spontaniinio širdies plakimo). Dr. Ch. Barnard nuomone, dešimt minučių smegenų, negaudamos deguonies, būna tiek sužalotos, kad žmogus negalėtų atsigaivti. Tačiau po šios "smegeninės mirties" su specialios mašinos pagalba širdies veikimas atgaivinamas. Vienu atveju širdis plakė tris dienas, kitu — septynias. Minėtų gydytojų manymu, net ir Vokietijoje Chirurgų Draugijos nustatytas 12 val. tarpas, kai konstatuojamas visiškasis smegenų neveikimas, dar nėra pakankamas laikas, kad būtų aišku, ar tikrai žmogus yra miręs. Čia ir iškyla dorinis klausimas: ar galima padėti ligoniu, kuris bus operuojamas, kitito ligonio gyvybės kaina?

Palankesnių minčių yra pareiškę rusų tos srities specialistas W. P. Demichovas. Jis sako, kad prieš dešimt metų ir į inkstų perkėlimą žiūrėta ne-

palankiai, manant, kad organizmai nepriims svetimo kūno, bet dabar yra šimtai žmonių, kurie nesioja svetimus inkstus. Inkstų specialistas dr. F. Rapaport iš Niujorko universiteto medicinos mokyklos lygina širdžių perkėlimą su pirmųjų lėktuvų gamyba, kuri irgi laikyta per ankstyva. Tačiau kanadiškas širdies ligų specialistas, dirbąs Albertos universiteto ligoninėje, J. C. Callaghan sako, kad dabartiniai širdžių perkėlimai yra "techniški bandymai su gyvais žmonėmis". Didžiausią nepalankumą dr. Ch. Barnard atveju yra parodę Britanijos žymieji chirurgai, nenorėję su juo nė pasimatyti.

3. Kaip turi elgtis gydytojas?

Prileiskime, kad koks nors ligonis yra bėmirstas, o jo širdis numatyta perkelti kitam ligoniui. Ar turi ir kaip ilgai gydytojas tokio ligonio gyvybę palaikyti, dirbtinai akindamas kraujo apytaką, kai kitas ligonis laukia jo širdies? Tai medicinos ir doros klausimas, kuris tenka arba teks gydytojams spręsti. Kad būtų išvengta pergreito ir klaidingo sprendimo dėl mirties fakto, siūloma atsklausti trijų gydytojų nuomonės, iš kurių du turėtų būti specialistai, nesuinteresuoti širdies perkėlimo operacija. Kada širdies perkėlimas doriniu atžvilgiu yra leistinas, pasisako moralinės teologijos specialistas G. Perico (zr. jo straipsnį Triplanto del Coura, Aggioramenti sociali, 1968 m. vasaris, p. 94). Leistinumas išimtinai priklauso nuo klausimo, ar ligonis yra tikrai miręs biologiškai, ne tik kliniškai. Gydytojas tiek pat pastangų turįs parodyti ligoniui atgaivinti, nežirdėdamas, ar tai yra susiję su širdies perkėlimu, ar ne.

Moralinės teologijos specialistas A. Sustar, šveicaras, savo studijoje apie širdies perkėlimo klausimus yra minties, kad pacientas, "miręs" kliniškai, bet kurio mirtis su visišku tikrumu neįmanoma nustatyti, negali būti širdies davėju perkėlimo operacijai (plg. jo straipsnį "Schweizerische Kirchenzeitung" 1968. I. 25).

Sunkiai išsprendžiamą klausimą stato gydytoji E. Tesson savo straipsnyje "Les greffes du coeur" ("Etudes", 1968 m. kovo mėn., p. 322-328). Ešą ar turį gydytojas panaudoti visas priemones (komplikuotas, brangias kainuojančias aparatus, laiką, pagalbinį personalą), kai ligoniui beliki gyventi minutės, valandos, o gal mėnesiai ir jis yra be sąmonės Ir kiek gydytojas įpareigotas panaudoti tas pačias priemones, kai ligonis yra geresnėje padėtyje ir turi daugiau galimybių gyventi? Tokie klausimai yra sąžinės klausimai ir sprestini atsižvelgiant į aplinkybes bei galimybes. Širdžių perkėlimo klausime E. Tesson stato du reikalavimus: gydytojo rūpestis ir globa neturi būti mažesnis širdies davėjui nei gavėjui. Širdį galima išimti tik iš tikrai mirusio žmogaus.

4. Kam skirti širdį?

Širdžių perkėlimo operacijos dar yra retos. Ir ateityje jos nebus dažnos, nes perkeltinų širdžių pasiūla netaip jau daug, nebent ateityje pavyktų perkelti beždžionių ar kitų gyvulių širdis. Čia ir iškyla klausimas — kam pirmoji eilė skirti širdį, jei jos laukiančių yra nevienas? Ir antras klausimas, susijęs su pirmuoju: kaip ilgai turi būti tęsimas tyrimas organizmo pasipriešinimo priimti svetimą kūną, kad širdies perkėlimas būtų leistinas?

Atsakant į pirmą klausimą

reikia laikytis trijų kriterijų: pirmoji eilė skirti širdį tam, kuriam jokia kita priemonė nebegali padėti, kurio liga tiesiogiai graso gyvybei; gaunąs svetimą organą ligonis turi būti kūniškai ir dvasiškai tokioje būklėje, kad galėtų pakelti operaciją. Operuojamasis ligonis turi turėti viltį, pagrįstą gydytojų nuomone, kad jo sveikata po operacijos pagerės bent kuriam laikui.

Tegu ir retas, bet gali būti toks atvejis, kai tėra viena perkėlimui skirta širdis, o jos reikia dviem ar trim asmenim? Kam pirmoji eilė ją skirti? Dr. Ch. Barnard iš ši klausimą atsako taip: ją skirti tam, kuriam jos labiausiai reikia, atsižvelgiant į šeimos, mokslo, meno, visuomenės ir žmonių labą. Gydytojo sprendimas priklausys nuo to, kokių vertybių mastu matuos sergantį žmogų.

5. Ar galima su žmonėmis daryti bandymus?

Daugelis gydytojų yra nuomonės, kad širdies perkėlimai nebėra bandymų stadijoje, ir nurodo pasisekusius operacijų atvejus. Tačiau Jungtinių Amerikos Valstybių Mokslių Akademija pareiškė, kad į širdžių perkėlimo operacijas dar negalima žiūrėti kaip į vieną gydymo formą, kad į ją žiūrėtina kaip į mokslinį bandymą, kurio pasiekimai dar nėra tikri ("International Herald Tribune", 1968. II. 29). Tarp širdžių perkėlimo operacijų pasiūla eksperimentinio pobūdžio. 1964 m. dr. J. D. Hardy perkėlė šimpanzės širdį mirusiai serganciai mergaitei, jai pačiai sutinkant, kuri netrukus po operacijos mirė. Tokių operacijų darymas doriniu atžvilgiu vargu ar leistinas, nes nebūvo rimto pagrindo tikėti, kad tokia operacija pavyks ir prailgins ligonės gyvenimą. Ar gali medicinos praktika, nepasiekusi dabartiniiais metodais norimų rezultatų, naujus metodus išbandyti su žmonėmis? Tai irgi dorinis klausimas. Atsakymas priklausys nuo to, kas, kaip, kuriomis priemonėmis, kokiais sumetimais darys gera ligoniui ir medicinos mokslo pažangai. Prieš išbandant naujus metodus ir naujus vaistus su su žmonėmis, pirmiausia turi priivaloma atlikti su gyvuliais. Čia ir vėl kyla klausimas, ar priivaloma išspręsti visas problemas bandymuose su gyvuliais, ypač imuniteto klausimą, prieš pradendant daryti širdžių perkėlimo operacijas žmonėms? Kaip toli turi būti pažengę bandymai su gyvuliais, kad juos galima būtų taikyti žmonėms? Tai priklauso nuo įvairios šalys veikiančių įstatymų, kurie tvarko tą sritį. Gyvenimas ir mokslo pažanga pareikalaus naujų teisinių normų tai sričiai tvarkyti, labai artimai susijusių su dorinė normom.

Daug padaryta širdžių perkėlimo operacijų su gyvuliais. Ir gyvuliai labai nevienodai pakeičia tokias operacijas — vieni gyvena trumpiau, kiti ilgiau. Ilgiausias su svetima širdimi gyvulio išgyventas laikotarpis yra 18 mėnesių. Iš čia matyti, kad širdžių perkėlimai tiek gyvuliuose, tiek ir žmonėse dar nėra sėkmingi.

6. Teisiniai neaiškumai

Ryšium su širdžių perkėlimo operacijomis iškyla naujų teisinių problemų. Išsivadukime žmogų, esantį dideliame neturtu. Ar gali toks žmogus savo širdį parduoti būsimai operacijai? Arba kas bus atsakingas už tokią operaciją, kai pacientas yra be sąmonės, perjaunas ir nėra Nukelta į 9-ą psl.

KULTŪRINĖJE VEIKLOJE

KARO MUZEJAUS GALERIJOJE Sidnėjūje, Australijoje, parodą surėngė šio miesto grafikai. Jų tarpe buvo du lietuviai dailininkai — V. Ratas ir A. Šinkunas, šiai parodai pateikę po tris kūrinius. Parodos rengėjas — Australijos Grafikų Sąjunga, kuri buvo įsteigta lietuvių iniciatyva, ypač dail. V. Rato. Šia proga tenka priminti, jog dail. V. Ratas Ratas ruošiasi naujai savo darbų parodai Filadelfijoje, JA Valstybėse, kur bus išstatyta apie 40 jo naujausių kūrinių.

ALES RŪTOS NAUJASIS ROMANAS "Vieniši pasauliai" sprendžia tėvų ir vaikų santykius JAV didmiesčiuose. Tėvai yra ateiviai iš Europos, o jų brestantys vaikai — šio krašto auklėtiniai. Knyga jau surinkta ir sulaužyta į 265 puslapius "Draugo" spaustuveje Čikagoje. Leidėjas — Lietuvos Knygos Klubas. Naujasis romanas skaitytojus pasieks šį rudenį.

VITALIJA BOGUTAITE, jaunosios kartos poetė Čikagoje, paruošė spaudai antrąjį poezijos rinkinį, 1960 m. ji yra išleidusi eilėraščių knygą "Veidrodinis jūros dugne", vėliau sukurusi libretą Dairaus Lapinsko operai "Lokys", kuri buvo pastatyta Čikagoje.

SOL. ELENA BLANDYTĖ surėngė lietuviškų liaudies dainų ir lietuvių kompozitorių kūrinių rečitali aletininkų sendraugijų stovykloje Dainavoje rugpjūčio 10 d. Jaunoji dainininkė programavo įtraukusi J. Stroliaus "Sapną apie šiaurę", St. Gailevičiaus "Klaująn", Br. Budriūno "Sausmą", K. V. Banaičio tris "Raudas" ir eilę kitų kūrinių.

DR. ZENONO ASOKLIO paruoštas ir JAV LB švietimo tarybos priimtas Lietuvos geografijos vadovėlis jau atiduotas spaudai. Užsakyms priima JAV LB kultūros fondas.

LIETUVISKŲ DAINŲ IR MUZIKOS pokštėlė "Mano gimtinė" išleido Montrealio lietuviškos radijo programos vedėjas L. Stankevičius. Dainų ir muzikos mėgėjai pokštėlėje ras 14 lietuvių kompozitorių kūrinių — "Tėvynė Lietuva", "Aukštin ruduo", "Sningant", "Rudens pasaka", "Smalsuoliai", "Du miestai", "Kai tik vėsynos palėbės", "Užuomaršas", "Lietuviškas Letkis", "Suk, suk ratelį", "Vilniaus stogai", trio "Balioje", "Miško takais", "Mano gimtinė". Keletą kūrinių yra įdainavę pernai Kanadoje koncertavę solistas Virgilijus Noreika, geriausias Vilniaus operos tenoras. Kadangi pokštėlėje išleistas ribotas skaičius, jas raginama nedelsiant užsisakyti šiuo adresu: Lithuanian Radio Programme, 1053 Cr. Albanel, Duvernay, Que., Canada. Užsiskaitantieji prašomi atsiųsti \$5.75 (uz pokštėlę — \$5, persiuntimo išlaidoms — \$0.75). Leidejo teigimu, pokštėlėje ypač turėtų patikti jaunimui dėl linksmo pramoginio pobūdžio.

JUBILEJINIŲ METŲ KOMITETO kultūros skyrius ruošiasi atidaryti lietuvių tautodailės parodą Detroito centre bibliotekoje spalio 28 d., trukmiančią iki Kalėdų. Parodoje bus išstatyti gintaro dirbiniai, medžio drožiniai, audiniai, Velykų margučiai, nepriklausomos Lietuvos pinigai ir pašto ženklai, Vilniaus herbas, Lietuvos žemėlapis ant aučio odos, knygos apie Lietuvą anglių kalba, senos lietuviškos knygos, seni ginklai ir papuošalai. Čia taipgi bus įrengtas Kalėdų langas. Parodos rengėjų komitetą sudaro St. Kaunelienė, J. Baublys, R. Bylaitienė, St. Hotra, J. Jasūnas ir dail. St. Smalinskienė.

OKUPUOTOJ LIETUVOJ

SIEMETINIS KOMPOZITORIŲ DARBUS spaudai padarytame pranešime pristato Kompozitorių Sąjungos pirm. E. Balsys: "Pirmiausia noriu pažymėti, kad šiais metais žymiai praturtės teatrų repertuaras baletu spektakliais. A. Kleinickis jau baigė baletą vaikams "Beširdis". A. Rekašius "Aistrą" jau repetojo Kauno muzikinio teatro baletu trupė. R. Žigaitis žada baletą "Prąjo mergina" partitūra. Aš šiemet tikinusi užbaigti vieno veiksmo baletą "Vėtrų pagirėję". Lietuviškos kamerinės muzikos repertuaras pasipildys A. Rečiūno sonata violončelei ir fortepionui, Br. Kutavičiaus sonata altui ir fortepionui. Stignijai kvartetui — artimiausiuose V. Laurušo, A. Bražinsko ir V. Montvilos kūrybiuose planuose. Stambios formos kūrinius rašo J. Gaizauskas, V. Jurgutis ir kiti. Nemaža naujų kūrinių rašoma kantatinės ir chorinės muziko srityje. V. Paltanavičius kuria kantatą leninine tema, J. Bažinskas — koncertą chorui ir orkestrui. Chorių poemą "Devynios aušros" rašo V. Kairiūkštis. "Ode Lietuvai" neseiniai užbaigė V. Raudonikis. Susilauksime ir naujų simfoninių kūrinių — savo II simfonijos partitūrą užbaigė A. Rekašius, A. Račinskas, kuria VII simfonija, o jaunas kompozitorius T. Makaciūnas — I-ąją. Simfonines poetas rašo J. Gaizauskas, V. Jurgutis ir F. Bajoras. Koncertus įvairiems instrumentams šiemet žada užbaigti St. Vainiūnas, J. Karosas, J. Nabažas, A. Bražinskas, B. Gorbulskis..." Nepakankamas skaičius kūrinių rašomas kanklėmis ir studijams. Kaltė tenka jų specifiniam pobūdžiui, nes tokie kūriniai atliekami tik Lietuvoje. Dėl šios priežasties

ties leidyklos nesutinka spausdinti jų gaidų.

LITERATŪROS IR MENO 1968 m. respublikines premijas laimėjo poetė Janina Degutytė, muzikologas Juozas Gaudrimas, tapytojas Vincas Gečas ir, grafikas Rimtautas Gibavičius. Talentingai lyriškai J. Degutytei premija paskirta už poezijos rinkinį "Pilnatis", J. Gaudrimui — už dvi tomy veikalą "Is lietuvių muzikinės kultūros istorijos", kuris yra pirmasis bandymas mūsų tautos muzikinę-kultūrinę palikimą įvertinti marksistinės-lenininės estetikos principu. Jis taipgi yra paruošęs ir suredagavęs trečiąjį tomą, apimantį Lietuvos muzikinį gyvenimą pokario metais. V. Gečas premija atžymėtas už tematinį paveikslą "Seima", kompozicijas "Avarija", "Po diskusijų", peizažą "Miestelis Italijoje", figūrines kompozicijas "Vestuvės" ir "1919 metai Lietuvoje". R. Gibavičius premiją gavo už medžio raizinių ciklo "Vilnius 1964-67 m." šešis estapus, linoraižinių aplanką "Vandenų gyventojai", iliustruotas ir apipaavidintas knygas — liaudies pasakų rinkinį "Nė vėlnio nebūjau", J. Janonius — "Puslėtomis rankomis", J. Baltušaičio "Poezija", J. Degutytės "Pilnatis", tris "Grafikos" leidinius, "Dailininką ir knygą". Pastaruosius du leidinius jis yra pats paruošęs. Iš keturių premijuotųjų tik Janina Degutytei ir Rimantui Gibavičiui premijos buvo paskirtos už grynai meninę kūrybą. V. Gečo atžymėjimui, atrodo, nemažos įtakos turėjo jo "tematiniai" paveiksai, ypač "1919 m. Lietuvoje", o J. Gaudrimo — jo žvilgsnis į lietuvių muzikinę kultūrą marksisto-leninisto akimis.

RESPUBLIKINES MOKSLO IR TECHNİKOS premijos paskirtos: P. Jasinskui, A. Kvedaravičiui, R. Našliniui, L. Telksniui, R. Žlabiui — už elektroninius skaitytuvus "Rūta 701", J. Bazevičiui, V. Brazlauskui, A. Dobilienei, V. Gailiūniui, V. I. Kaplainiui, V. Kaplanui, E. D. Marcinonienei, V. Paškevičiui — už triacetatinio šilko savybių tyrimus, perdirmos technologijos sukurimą, jos įdiegimą tekstilės ir trikotažo pramonėje, A. Juciui — už darbus kvantinės atomo teorijos srityje, J. Valančiūniui, E. Pauscaui, V. Zelionkaitei, B. Stulpiniui, J. Janickiui — už tyrimus sieros, seleno, mangano chemijos ir elektrochemijos srityje, A. Baubinienei, J. Blūziui, J. Brėdikui, K. A. Valužiui, G. Vitenšteinui, Z. Januškevičiui — už darbus koronarinio nepakankamumo srityje, Z. Zinkevičiui — už monografiją "Lietuvių dialektologija", F. Bieliniskui, G. J. Danilaiciui, V. Stauskui, A. J. Sipailai — už darbų kompleksą Lietuvos poilsio zonų perspektyvinio išvystymo ir išplanavimo klausimais.

BALTIJOS JAUNŲJŲ DAILININKŲ tradicinėje vasaros stovykloje, Rygos pajūryje, šiemet dvi savaites išleisję ir kūrė vilniečiai dailininkai V. Antanavičius, R. Dočkutė, R. Kunca, A. Kuras ir L. Tuleikis. Stovykla buvo užbaigta baltiečių jaunųjų dailininkų kūrinių paroda Apščiųjės miestelyje.

UŽ SAVIVIEKLININKŲ REPERTUARŲ PRATURTINIMĄ paskirtos 1968 m. kompoz. S. Šinkaus ir rež. B. Dauguviečio premijos. S. Šinkaus I premiją gavo kompoz. T. Makaciūnas ir poetas S. Žilbinas už dainas "Kareiviai budi", "Kur tas keletis", II premiją — kompoz. L. Povilaitis ir poetas V. Barauskas už dainas "Vėliavėlė", "Vasaros dainelė", "Tėviskėlė", "Lairodėlis", III premiją — kompoz. A. Bražinskas už dainas "Tėvynė Lietuva", "I planetą jaunystė ateina". Pirmosios dainos teksto autorius yra V. Bložė, gaves III premiją, antrosios — II premija atžymėtas V. Barauskas. B. Dauguviečio paskirta tik II premija A. Liobytėi ir K. Kymantaitėi už P. Cvirkos romano "Žemės maitintoja" insceni-zaciją.

IS SOVIETINES PARODOS Londone, Britanijoje, grįžo Vilniaus operos solistai Elena Saulevičiūtė, V. Davlaudas Dauronas ir "Lietuvos" ansamblo instrumentininkų grupė. V. Dauronas pasakoja: "Pirmąjį koncertą Londono gyventojams suruošė me parodos atidarymo dieną, rugpjūčio šeštąją. Su E. Saulevičiūte, pri-tariant "Lietuvos" ansambliečiams, daugiausia dainavome lietuvių liaudies dainas. Sunku patiems vertinti šios pasirodymo sėkmę. Tačiau tai, jog salė negalėjo sutalpinti visų norinčiųjų pasiklausyti koncerto, rodo, kad susidomėjimas buvo didelis. Po koncerto į žvilgsnius, be anglių, atėjo nemaža žmonių ir iš kitų šalių pareikšti savo susižavėjimo lietuvių liaudies melodijomis. Atėjo padėkoti ir Londone gyvenantieji lietuviai. Klausydami mūsų dainų, kaip pasakė dainies londonietis, jie tartum įkvėpė gaivaus gimtinės oro..." Parodoje buvo surengti du vieši koncertai, o trečiasis buvo skirtas Sovietų Sąjungos ambasados nariams. Tai, matyt, panašus pobūdis koncertai, kaip ir Montrealyje įvykusių pasaulinių parodų 1967 m. Jie įvyko Sov. Sąjungos pastatuose ir jos globoje.

VARGONŲ MUZIKOS tarptautiniame festivalyje Fromborko, Lenkijoje, dalyvavo vargonų virtuozas Leopoldas Digrys, atlikęs eilę M. K. Čiurlionio kūrinių.

V. Kst.

MANN MARTEL

REALTORS

2320 Bloor St. W. Tel. RO 2-8255

MOTELIS. \$40.000 įmokėti. 14 pilnai apstatyti kambarių (units) su kilimais ir televizija. Gražus modernus 3 miegamųjų butas savininkui. Tik 15 mylių nuo Toronto. Atvira 7% skola 14 metų. Graži vieta, gera apyvarė per visus metų sezonus. Lengva priežiūra. Reta proga.

SWANSEA. \$15.000 įmokėti. Naujas 10 kambarių, keturių miegamųjų, 2 augstus modernus namas su privačiu įvažiavimu ir garažu. Graži aplinka, 2 balkonai ir upės pusė. Tuoju galima užimti.

WENONA DR. — St. CLAIR, \$12 tūkst. įmokėti; 2 atskiri butai po 5 kambarius (dvibutis - duplex) kiekvienam. Garažas ir geras įvažiavimas. Vandens alyva šildymas. Viena atvira skola balansui. Geras išnuomojamas. Arti susisiekimo ir krautvių.

JANE — ANNETTE. \$7.500 įmokėti, 8 kambariai per 2 augstus atskiras mūrinius namus su garažu, 2 virtuvės, moderni vonia, arti krautvių ir susisiekimo.

WINDERMERE — BLOOR.

\$8.000 įmokėti, 10 kambarių atskiras mūrinis namas, dvigubas garažas, 2 vonios, 3 gražios virtuvės, 4 kamb. 1-me augstas, vandens alyva šildymas, Extra kambarys rūsyje. BLOOR — CLENDENAN.

\$9.000 įmokėti, 8 metų senumo duplexas su 2-ju kambarių butu rūsyje, abu butai po 2 miegamus, platus įvažiavimas, 2 mūriniai garažai, vandens alyva šildymas, 3 modernios virtuvės ir vonios, graži aplinka. NEW TORONTO.

\$15.000 įmokėti, 6 butų apartamentinis pastatas, privatus įvažiavimas, vandens alyva šildymas, arti krautvių ir susisiekimo, viena atvira skola balansui, \$7.500 metinių pajamų, geras išnuomojamas.

TIKRAS DUPEKSAS. Bloor - Indian Grove, \$7.000 įmokėti, atskiras, mūrinis, 10 kambarių per du augstus duplexas, vieta — dviejų automobilių šildomas vandeniu - alyva; viena atvira skola 10 metų. Visai arti Bloor poezinio traukinio. Viršutinį butą galima tuoju užimti.

B. SAKALAS

Barbo telef. RO. 2-8255

Namų telef. 766-8479

P.S. Jeigu kartais nerastumėte šlame sraibime sau tinkamo namo ar būsto, tuoju skambinkite mums pasitelraudami ką mes turime naujo, nes mes gauname kas dieną naujų nuosavybių.

1928 Weston Rd.

Tel. 249-7691

DUNDAS — JANE. \$32.700 prašoma kaina, atskiras plytų namas su garažu, 6 kambariai ir 1 rūsyje, 2 prausyklos, moderni virtuvė, visi kambariai dideli ir gražūs, namas 4 metų, pirmą skolą iš 7%.

MIMICO. \$10.000 įmokėti, didelis 2-ju šeimų namas su garažu, didelis sklypas, 9 vaismedžių, rūsyje 2 kambariai; pirmą skolą \$20.000 iš 7½%; prašoma kaina \$36.000.

ISLINGTON — WESTWAY. \$32.500 prašoma kaina, gražus atskiras vieno augsto namas su garažu, didelis sklypas, puikus rajonas, arti mokyklos, susisiekimas ir krautvių.

ST. VAUPŠAS

Darbo tel. 249-7691

Namų tel. 244-3519

Turime taip pat daug nuosavybių parduoti.

Priimame namus pardavimui.

PRISIKĖLIMO PARAPIJOS KREDITO KOOPERATYVAS

999 COLLEGE ST., TORONTO 4, TEL. 532-3400

DARBO VALANDOS:

Pirm. 10-130 ir 430-7

Antr. 10-130

Treč. uždarytas

Ketv. 10-130 ir 430-7

Penkt. 10-130 ir 430-8

Šešt. 9-12

Sėkm. 930-1

Moka:

už depozitus — 5%

už šėrus — 5½%

PILNA CEKIJU SISTEMA PADEDA NARIAMS ATLIKTI VISAS FINANSINES OPERACIJAS PER KOOPERATYVĄ.

\$2.000 gyvybės drauda nemokamai.

PROGRESS

REAL ESTATE LTD.

REALTOR

1072 Bloor Str. W.

Tel. 534-9286

RONCESVALLES — DUNDAS. Žuvų ir delikatesų prekyba "Parkdale Fish Market". Nepaprastai pelningas verslas, gero klientūra. Ideali vieta, be konkurencijos. Krautuvės nuoma tik \$90 mėnesiui. Prašoma kaina \$6.500; galima tuoju užimti.

RUSHOLME RD. DUNDAS. Rūpių plytų 8 dideli ir gražūs kambariai per du augstus, 2 virtuvės, 2 prausyklos; platus šoninis įvažiavimas, garažas. Įmokėti apie \$10-12.000 ir viena atvira skola balansui.

ST. CLAIR — LAUDER AVE. Gražus ir švarus 9 kambarių namas per du augstus, ekstra butas (3 kamb.) rūsyje, naujas alyva-vandeniu šildymas, 3 modernios virtuvės ir prausyklos. Įmokėti \$10.000, skubus pardavimas.

WINDERMERE — ANNETTE. Erdvus 6 kambarių namas parduodamas su visais baldais. Arti susisiekimo ir mokyklų. Įmokėti apie \$10.000, balansui vienas mortgicijus.

ROYAL YORK — QUEENSWAY. Dvibutis 10 kambarių (duplex), viskas įrengta atskirai. Arti krautvių ir susisiekimo. Privatus įvažiavimas, vieta dviem garažams. Įmokėti apie \$10-15.000.

REIKALINGI NAMAI PARDAVIMUI.

S. JOKUBAITIS

Tel. 534-9286 — namų: 537-2869

Extra Realty Ltd.

1043 BLOOR ST. WEST, TORONTO. TEL. LE 1-1161

BLOOR — KEELE. \$15.000 įmokėti, mūro, atskiras, 12 kambarių, 2 butų pastatas, geroj vietoj, geras, švarus pastatas, 2 garažai; prašo \$41.000.

BLOOR — DUNDAS. Alhambra Ave \$10.000 įmokėti, mūro, atskiras, 9 didelių kambarių, 3 virtuvės, 2 garažai, labai švarus ir geras. Namai išmokyti.

RUNNYMEDE — BLOOR. \$10.000 įmokėti, mūro, atskiras, 3 miegamųjų vienaugstis (bungalow), įrengtas rūsyje; prašo \$34.000.

WINDERMERE — BLOOR. \$15.000 įmokėti, mūro, atskiras, 8 kambariai per 2 augstus, privatus įvažiavimas.

BLOOR — KIPLING. \$3.000 įmokėti, 4 kambarių vienaugstis, sklypas 60x156; prašoma kaina \$20.000.

BATHURST — LAWRENCE. \$7.000 įmokėti, mūrinis, atskiras, 5 kambarių vienaugstis (bungalow), privatus įvažiavimas, garažas, įrengtas rūsyje, gražus sklypas, prašoma \$27.000.

SIAURUS VAKARUOSE. \$35.000 įmokėti, mūrinis, atskiras, 5 metų senumo, su balkonais, 12 butų po 2 miegamuosius pastatas, prašoma \$160.000.

BATHURST — LAWRENCE. \$25.000 įmokėti, gražų plytų, gerai pastatytas, su balkonais, po 2 miegamuosius, 8 garažai ir 6 vietos pastatyti automobiliams, priv. įvažiavimas, geras išnuomojamas, prašoma \$135.000.

J. KUDABA

Toronto Real Estate Boards narys.

LE 1-1161, namų 783-2105

A + A

JONUI NORUSIUI JAV-se mirus, brolius PRANĄ su šeima ir JULIJĄ nuosirdžiai užjaučiame —

J. A. Roškauskai

J. Birgelis

Br. M. Roškauskai

JONUI NORUSIUI Amerikoje mirus, jo brolių PRANĄ su žmona ir kitus artimuosius nuosirdžiai užjaučiame —

O. VI. Česnos

A + A

SOFIJAI MORKONIENEI Lietuvoje mirus, jos seseris — ELEONORĄ SVĖGŽDIENĘ Kanadoje, JUZĘ BORTKEVIČIENĘ JAV-se ir KAROLINĄ NAVICKIENĘ Brazilijoje bei jų šeimas nuosirdžiai užjaučiame —

J. J. Ignatavičiai

A. A. Šmigelskiai

V. J. R. Šimanavičiai

V. Germanavičius

TORONTO**Lietuvių skautų veikla**

• Iš kelionės per Kanadą ir 4 dienų stovyklos Rocky Mountains gamtoje tautinių grupių skautai grįžo rugpjūčio 23 d., pilni įspūdžių. Lietuvių vientą sudarė ir lietuviams atstovavo: sl. P. Kudreikis — vadovas, sl. A. Kairys, vr. E. Birgolas, psl. V. Skrebūnas, sl. J. Zolys — visi "Rambyno" tūnto skautai.

• Artinantis mokslo metams ir prasidedant jaunimo organizacijų reguliariai žiemos sezono veiklai, reikiama tėvėlių dėmesys ir abu skautų tūntus, kur priimami nauji nariai. Mergaitės registruoti pas "Satrijos" tūntininkę s. L. Gvildienę tel. AT 2-5995, berniukus — pas "Rambyno" tūntininkę ps. dr. A. Dailę tel. RO 9-7940. Prisiminkime — organizuotas jaunimas yra geresnis jaunimas.

• Sėdę Giedrę Rinkūnaitę ir Rimantą Paulionį, sukūrusius lietuvišką šeimą, sveikina "Satrijos" ir "Rambyno" tūntų skautai ir vadovai. Č. S.

SPORTAS**SPORTAS LIETUVOJE**

Prieš išvykstant į Sov. Sąjungos jaunųjų lengvosios atletikos pirmenybes Panevėžyje įvyko kontrolinės rungtynės, kuriose A. Vitkevičius nustatė rutulį 19.09 m. Tai naujas Lietuvos ir Sov. Sąjungos rekordas.

Profesajungų jaunųjų bokso pirmenybėse A. Batrimavičius puslengvame svorėje laimėjo pirmą vietą.

Berlyne įvyko "Olimpinių vilčių" lengvosios atletikos rungtynės, kuriose J. Dabrila laimėjo pirmą vietą. Jis jaunųjų įjetį nusivėdė virš 65 m.

Italijoje prasidėjo vienuoliktosios Europos moterų krepšinio pirmenybės. Sov. Sąjungai atstovauja ir Vilniaus Kibirkštės krepšininke Zita Bareikytė. Pirmosios Europos moterų pirmenybės prieš karą irgi įvyko Italijoje. Jas laimėjo Italija, o Lietuvos krepšininės buvo antros. Dabartinės pirmenybės laimėjo Sovietų Sąjungos krepšininės.

Šį mėnesį Ispanijoje įvyksta Europos jaunųjų krepšinio pirmenybės. Sov. Sąjungos spalvas šiose pirmenybėse gins ir Kauno Žalgirio žaidėjas Saulius Patkauskas.

Rostoke įvyko jaunųjų plaukimo pirmenybės, kuriose gerai pasirodė vilnietė V. Burkauskaitė. Ji 100 m. krūtine atplaukė pirmoji ir pasiekė naują Lietuvos rekordą. Jos laikas 1:18.4.

SPORTAS VISUR

Pasaulinėse šachmatų pirmenybėse pusbaigijme M. Talis ir V. Korčoj septintoje partijoje sulaukė lygiomis. V. Korčoj veda 4:3 pasekme. Antrame pusbaigijme B. Spasikas du kartus įveikė B. Larseną. Trečioji partija buvo atidėta.

Latvis Janis Lūsis, kuris šiuo momentu atstovauja Sov. Sąjungai, pasiekė naują pasaulio rekordą jieties metime — 91 m. 98 cm.

VYČIO ŽINIOS

LSK Vytis šiais metais mini sa

vo įsikūrimo dvidešimtmėję. 1948 m. rugpjūčio mėn. būrelis entuziastų susirinko tuometinėje sv. Jono Kr. par. salėje ir įsteigė pirmąjį Kanados lietuvių sporto klubą, kuriam parinko Vyčio vardą. Tame susirinkime buvo išrinkta ir pirmoji valdyba: pirm. A. Kernius, vicepirm. V. Kriščiūnas, izd. J. Žukauskas, sekretorė B. Žilvytė, narė V. Pažaitė - Žukauskienė. Tame pačiame susirinkime buvo surinkta šiek tiek pinigų, už kuriuos nupirtas stalo tenisinis stalas ir tuo pradėti pirmieji žingsniai.

Dvidešimtmėję laikotarpyje klubui yra vadovavę šie pirmininkai: A. Kernius, K. Šapočkinas, K. Lukošius, P. Berneckas, S. Kasperavičiūtė-Baliūnienė, Pr. Gvildys, J. Balys. Dabartinis klubo pirmininkas yra A. Supronas. Š. m. spalio 5 d. Sea-way Towers viešbutyje įvyks dvidešimtmėję paminėjimas-balius. Tikimės susilaukti daugelio vytičių.

A. S.

AUSROS ŽINIOS

S. Amerikos baltiečių lengvosios atletikos pirmenybės prieauglio klases įvyks Klevelande š. m. rugsėjo 7-8 d.

S. Amerikos baltiečių lengvosios atletikos pirmenybės suaugusių klases ir jaunų A klasei bei plaukimo pirmenybės visom klases įvyks Toronte š. m. rugsėjo 14-15 d. Šias pirmenybes rengia estai.

Ausros klubo lengvaatlečiams treniruotės bus rugsėjo 3-4-5 d., 7 v. n., Parkdale gimnazijos stadione (į pietus nuo Queen gatvės, įėjimas iš Dunn Ave.). Visi lengvaatlečiai prašomi atvykti.

Krepšinio kursai berniukams prasidėjo rugpjūčio 26 d. T. pranciškonų stovyklavietėje, Naujoje Vasagoje. Kursuose dalyvauja apie 30 jaunųjų krepšininčių. Vadovauja S. Amerikos liet. krepšinininkas Pranas Miniotas iš Pitsburgo.

TORONTO MIESTAS

PRANESIMAS ATMATŲ IŠVEŽIMO REIKALU

Kadangi pirmadienis, rugsėjo 2-ji, yra nedarbo diena miesto tarnautojams, todėl tą dieną atmatos nebus išvežamos.

Pirmadienio išvežimas bus atliktas antradienį, o antardienio — trečiadienį.

H. F. ATYEO, P. Eng.,

gatvių priežiūros viršininkas

F. SENKUS REAL ESTATE
1997 Dundas St. W. . Tel. 533-4414

ESTŲ PAMINKLŲ BENDROVE
YONGE MEMORIALS LTD.

2019 YONGE St., Toronto 7 (tarp Davisville ir Eglinton)

Tel. 487-2147, vakarais 445-8955

Meistriskas darbas, puikus lietuviški projektai

Ateitininkų žinios

Vasaros stovyklos rengėjai (globėjai ir tėvų komitetas) nuoširdžiai dėkoja visiems, kurie stovyklos metu parėmė stovyklą lėšomis. Aukoję šie asmenys: K. Dalinda — 100 svarų pomidorų, p. Vingelias — \$30, Tėvas Placidas, OFM. — \$25, p. Jonušas — \$23, p. Pranaitis — \$20, p. Urbanienė (Bramptonas) — \$17, p. Petrauskas (Ročesteris) — \$11, p. Nakrošiai — \$10, p. Čepas — \$8, p. Bilevičius (Hamiltonas) — \$7, p. Marcinėnai — \$5, p. Bušinskas — \$5, p. Poškos — \$5, Tėvas Ambrozijus, OFM. — \$5, p. Kryžanaukai — \$5, dr. Gustaitienė — \$5, p. Stravinskai — \$5, p. Kriškėšius — \$4,25, p. Danaitis — \$4, N. Beniūšytė (Hamiltono) — \$2, p. Kutka (Wellande) — \$2.

Dar kartą norisi paminėti organizacijas, paskyrusias auką stovyklai: KLB Toronto apylinkės valdyba — \$100, Prisiškėlimo par. kredito kooperatyvas — \$100, Kanados Lietuvių Fondas — \$50, KLB Moterų Draugijos Prisiškėlimo par. skyrius — \$50, Kanados Lietuvių Inžinierių ir Architektų Sąjunga — \$30. Visiems nuoširdus ačiū.

Stovyklautojai, kurie turėjo surinkę rėmėjų už žygi, bet dar nesurinko pinigų, prašomi kuo greičiausia juos surinkti. Torontiečiai gali paklikti juos Prisiškėlimo par. raštiniėje, iš kitų miestų — siųsti V. Kolyčui. Visi pinigai bus pasiųsti "Ateities" žurnalui.

Toronto ateitininkų moksleivių kuopa ruošiasi naujų mokslo metų veiklai. Šiuo metu sudaromas globėjų kolektyvas. Sekmadienį, rugsėjo 8, visi moksleiviai ir studentai organizuoti dalyvaus 10 val. pamaldose Prisiškėlimo bažnyčioje naujų veiklos metų pradžios proga.

KANADOS ĮVYKIAI

Atkelta iš 1-mo psl.

jos kraštu. Toronto "The Globe a. Mail" Čekoslovakijos įvykių atveju pasirodė menkai orientuotas. Viename savo vedamųjų įsai pareiškė, kad Vietnamo ir Čekoslovakijos įvykiai esą vienodos reikšmės. Už tai redakcija susilaukė reakcijos skaitytojų laiškuose.

Streiką užbaigė Maltone, prie Toronto, Orenda Ltd. lėktuvų variklių gamyklos darbininkai. Toronto susisiekimo bendrovė TTC 83,4% balsų dauguma patvirtino naują sutartį, kuri per dvejus metus atlyginimus padidins 15%. TTC vadovybė taipgi sutiko įvesti PSI sveikatos draudimą, už kurią tik vieną trečdalią mokes patys tarnautojai. Panašius principus taikomas ir Ontario ligoninės draudimui. Sergantiems tarnautojams nuo 1969 m. liepos 1 d. 40 savaitių bus mokama po \$15 už praleistą darbo dieną. Dirbantiems oficialių švenčių dienomis už jas bus mokama pusterčio karto didesnis atlyginimas, kai tuo tarpu pramonės darbininkai paprastai gauna tik dvigubą atlyginimą. Keleivinių lėktuvų lakūnų unija sutiko priimti algų padidinimą 17% per 27 mėnesius, bet šio susitarimo dar nėra patvirtinę ugnijos nariai. Grūdų sandėlių darbininkų streike svarstoma galimybė Kanados kviečių siuntas nukreipti į JAV uostus.

Tarptautinis Pasaulio Bankas, kurio pagrindinis uždavinys yra teikti paskolas ekonominiu atžvilgiu atsilikusiems kraštams, ruošiasi sudaryti planavimo komisiją, kurios vadovu buvo pakviestas ir kvietimą priėmė buvęs Kanados liberalų vadovas L. B. Pearsonas. Šioms pareigoms ji pasirinko banko direktorių R. McNamara, buvusį JAV gynybos sekretorių. L. B. Pearsono vadovaujama tarptautinė komisija turės išduoti visas galimybes ir paruošti planus, kurių dėka bus galima sustiprinti paramą neturtigiesiems kraštams. Paskolas šis bankas duoda užtvankų, elektros įrenginių, geležinkelio, uostų ir plentų statyboms, o pastaraisiais metais jos pradėtos skirti netgi švietimo ir žemės ūkio reikálams.

Tarptautinis Pasaulio Bankas buvo suorganizuotas 1945 m. ir per savo veiklos laikotarpį neišsivysčiusiems kraštams yra parūpinęs \$12 milijonų paskolų. Banko nariais yra daugiau kaip 100 valstybių.

Prancūzija norėtų pasirašyti su Kanada sutartį 20-čiai metų, pagal kurią Kanada kasmet prancūzams parduotų 200 tonų uranijaus, tačiau visą reikálą komplikuoja Atominės Energijos Tarptautinės Agentūros reikalavimas, kad uranijus gali būti parduodamas tik civilinėms pramonės poreikiams. Didžiąją kanadiško uranijaus dalį Prancūzija panaudotų atominėms elektros įrenginėms, bet prez. De Gaulle taipgi nori gamintis ir atominius ginklus. Sutarties pasirašymo delsimas Prancūziją privertė uranijui pirkti Pietų Afrikos respublikoje, kuri nekreipia dėmesio ir tarptautinius nuostatus. Kanados uranijaus pardavimo klausima turėtų išspręsti šiuo metu pabaigoje planuojamas premjero P. E. Trudeau ir prez. De Gaulle pirmas oficialus susitikimas.

R. CHOLKAN

& CO. LIMITED REALTORS

JANE — ANNETTE. \$6.000 įmokėti, gražus apynaujis 6 kambarių mūrinis namas, kvadratinis planas, užbaigtas rūsyje, platus privatus įvažiavimas, netoli parko, pilna kaina tik \$26.900.

RUNNYMEDE — BLOOR. \$6.000 įmokėti, 7 kambarių atskiras namas, naujas šildymas, garažas su platiu įvažiavimu, lieka viena atvira skola, neaugsta kaina.

ROYAL YORK — BLOOR. \$8.000 įmokėti, gana geras 6 kambarių vienaugstis (bungalow) užbaigtas rūsyje, nemaži kambariai, garažas su privačiu įvažiavimu, viena atvira skola balansui.

SWANSEA — BLOOR. \$8.500 įmokėti ar mažiau, 5 kambarių vienaugstis su užbaigtu butu rūsyje, vandens alyvos šildymas, garažas su privačiu įvažiavimu, vidus reikalingas remonto; prašoma kaina tik \$25.900.

RATHBURN — KIPLING. apie \$10.000 įmokėti gražus 6 kambarių vienaugstis, garažas su privačiu įvažiavimu, arti susisiekimo bei mokyklų.

INDIAN GROVE — BLOOR. \$10.000 ar mažiau įmokėti, vos keleto metų senumo, 8 kambariai per du augstus, tinkamas dviem šeimoms, garažas.

JANE — BLOOR. \$10.000 įmokėti, 8 kambariai per du augstus atskiras namas, garažas su privačiu įvažiavimu, gražus kiemas, rami gatvė; viena atvira skola balansui.

SWANSEA — BLOOR. maždaug \$10.000 įmokėti, 6 nemažų kambarių atskiras namas, kvadratinis planas, vandens alyva šildymas, garažas, viena atvira skola balansui.

JANE — BLOOR, DVIBUTIS apie \$10.000 įmokėti ir viena atvira skola balansui, naujas šildymas, netoli Bloor; gana geras parkinis.

INDIAN RD. — BLOOR. \$15.000 įmokėti, puikus didžiulis 14 kambarių atskiras namas, 3 vonios, 3 virtuvės, garažas su privačiu įvažiavimu, užbaigtas rūsyje, viena atvira skola balansui.

ISLINGTON — BLOOR. apie \$30.000 įmokėti, gražus keleto metų senumo 5 butų apartamentinis pastatas, 3 ir 2 miegamųjų, garažai su privačiu įvažiavimu; gauna virš \$9.000.00 metinių pajamų.

2232 BLOOR ST. W.

Tel. RO 7-5454

PR. KERBERIS

Kanados, Ontario ir Toronto Real Estate Boards narys.

REIKALINGI NAMAI PARDAVIMUI.

Darbo tel. RO 7-5454

Namų LE 5-1584

Taupyk ir skolinkis**PIRMUTINIAME IR DIDŽIAUSIAME TORONTO LIETUVIŲ PARAMA KREDITO KOOPERATYVE**

MOKAME

5% už depozitus

5½% už šėrus

DUODAME

mortgicijus iš 7%

asm. paskolas iš 7%

Kapitalas virš trijų milijonų dolerių

ASM. PASKOLAS



'VARPAS'

po vasaros atostogų vėl pradeda savo darbą - repeticijas rugsėjo 9, pirmadienį, 7.30 v. vakaro, Lietuvių Namuose

Kviečiame visą jaunimą, kuris myli lietuvišką dainą ar šokį, jungtis į "Varpo" eiles.

Vadovė ir dirigentė — muz. D. Skrinkskaitė-Viskontienė; "Varpo" tautinių šokių grupės vadovas — J. Karasiejus. Prie choro yra suorganizuota ir skudučių grupė.

Mūsų jėgos ir pastangos — laisvai Lietuvai!

Toronto Lietuvių Choras "Varpas"

TORONTO

Sv. Jono Kr. par. žinios

— Pamaldos ilgąjį savaitgalį, rugsėjo 1 d., bus įprasta tvarka: parapijos bažnyčioje 10 ir 11 val ir tuo pačiu laiku Springhurst, Gerojo Ganotojo stovyklavietėje.

— Praėjusį savaitgalį vasarvietės stovykloje baigėsi Toronto sporto Vytis krepšinio stovykla. Už gerą tvarką dėkojame M. Duliūnui, stovyklos organizatoriui. Jis sutiko su keleto tautininkų pagalba stovyklavietės patalpas paruošti sekantiems metams.

— Kelionė į Midlandą įvyks rugsėjo 15, sekmadienį. Pamaldos 12.30 val.

— Gedulingos pamaldos už a.a. Sofiją Daugvilienę — pirmadienį, rugsėjo 2 d. 10 v. ryto. Po pamaldų lietuvių kapinėse šventinamas šeimos paminklas.

— Laisvės paminklo projekto planai Mississauga Town istaigose patvirtinti. Tariamasi su lietuviams rangovais dėl projekto įvykdymo.

— Pirmąjį S. Amerikos kankinių šventovėje Midlande pamaldos lietuviams maldininkams bus rugsėjo 15, sekmadienį, 12.30 val. Šios pamaldos organizuoja pamečiai abi Toronto liet. kat. parapijos, kviesdamos Toronto ir kitų vietovių lietuvių.

— Mokytojų stovyklų Dainavoje dalyvavo apie 50 mokytojų ir tiek pat šeimų narių. Iš Kanados dalyvavo: kapelionas kun. J. Staškevičius, p. Eimantas, p. Vaičiūnas, G. Aleknaite, J. Čeponkutė.

— Aleksandras Boguslauskas iš Brazilijos buvo atvykęs paviestį pas savo brolių Hamiltone. Jie du aplankė "T2" redakciją ir paliko informaciją apie Brazilijos lietuvių gyvenimą. Aleksandras jau senokai gyvena São Paulo mieste, yra aktyvus visuomenės veikėjas ir tarnauja Luft-hansos bendroveje kaip ryšių pareigūnas. Jis turi daug progų nemokamai keliauti savo b-vės lėktuvais. Nors ir toli gyvena, domisi S. Amerikos lietuvių spauda. Savo atsilankymo proga svečias užsisakė "T2".

— Robertas Jotautas, gavęs stipendiją iš Kanados karinės aviacijos, studijuoja aviacinius mokslus. Neseniai buvo išsiųstas į karą aviacijos bazę, kur išlaikė egzaminus ir gavo pilotų bei navigatorių liudijimą. Taip pat jis pakeltas į kariūno-viršios laipsnį. Ateityje numato pasilikti karą aviacijos tarnyboje.

— PARDUODU TRISPALVĖS LOVATIESES ir kitokius audinius. Skambinti po 6 v.v. tel. 536-4181.

"TEVYNĖS PRISIMINIMU"
radio programos girdimos du kartus per savaitę:
— šeštadienį: 8.30 — 4.30 v.p.p. bangą 1250, stotis CHWO, Oakville, Ont., Kanada;
— sekmadienį: 2 — 2.30 v.p.p. bangą 1270, stotis WHLB, Niagara Falls, N.Y., USA.
Programos ved. — J. R. Simanavičius, 175 Parkside Dr., Ontario LE 4-1274

City Driving School
Pripažinta Ontario Safety Igys. Baigią šią mokyklą gauna pigesnį auto draudimą. Nemokami nurodymai klaseje ir namuose turintiems laikinus leidimus. Mokymai valrodai standartinėmis ar automatinėmis mašinomis.
1076 BATHURST ST.
Tel. LE 2-3656, Rytuose HO 6-1331

YURIS BUSINESS MACHINES CO.
909 Dundas St. W. Tel. 364-9922
Parduodame - taisome - išnuomojame. Rašomosios mašinelės su liet. šriftu. Skaitlavimo mašinelės. Kasos mašinelės, kalkuliatoriai, preciziniai laikrodžiai.

BARONESSA BEAUTY SALON
2265 BLOOR ST. W. TEL. 762-4252
(kampus Bloor-Durie gatvių). Sav. Alytė Kerberienė

Prisikėlimo par. žinios

— Mirus a.a. J. Narbutui, velionies dukrą ir artimuosius giliai užjaučiame.

— Šį šeštadienį, 7.30 v. — Mišios už a.a. M. Danisevičienę, užpr. p. Danisevičiaus.

— Šį sekmadienį — mėn. rinkliava parapijos skoloms mažinti.

— Tretininkų mėnesinis susirinkimas ir konferencija — šį sekmadienį po paskutinių Mišių. Mišios kongregacijos intencija — 9 v.

— Maldininkų kelionė į kankinių šventovę Midlande — rugsėjo 15 d.

— Šį trečiadienį T. Placidias išvyksta į Niujorką dalyvauti prancūzų vadovybės posėdžiuose, Liet. Bendruomenės seime ir Katalikių Moterų Dr-jos suvažiavime. Torontan grįš kitos sav. pradžioje. T. Paulius išvykęs į Vasagą dalyvauti Ašros sporto klubo stovykloje. Jis Torontan grįš šį sekmadienį. T. Rafaelis, baigęs atostogas, parapijon grįžta šį ketvirtadienį.

— Po vasaros atostogų vėl atgyja visų trijų parapijos chorų veikla. Studentų bendras choras yra pakvies tas "Darbininko" laikraščio metiniame spaudos balijauje atlikti meninę programą. Į Niujorką vykstant spalio 19 d. Tuoj po Darbo šventės studentų choras pradeda intensyviai dirbti. Pirmoji repeticija — rugsėjo 8, sekmadienį, 12 v., muzikos studijoje. Į šį chorą priimami ir nauji balsingieji choristai, berniukai ir mergaitės — nuo 16 metų. Suaugusių choras yra prašomas susirinkti prie vargonų rugsėjo 8, sekmadienį, giedoti per 11.15 Mišias. Rušiasias didelius ir naujas liet. mišių ir giesmių repertuaras. Repeticijų laikas bus praneštas vėliau. Reikia naujų choristų — kviečiame ir laukiame. Vaikų choras taip pat pradeda giedoti nuo rugsėjo 8 d. Renkamasi prie vargonų 10 val. Kviečiame visus praėjusią sezoną chore dalyvavusius vaikus ir visai naujus nuo 8 metų amžiaus.

— Katalikių moterų dr-ją pradeda rudens sezoną — valdybos posėdis šaukiamas rugsėjo 5 d., 7.30 v.v. par. posėdžių kambaryje, o pirmas narių susirinkimas — rugsėjo 8, sekmadienį, po paskutinių Mišių parodų salėje. T. Ambrozijaus paskaita.

— Katalikių moterų dr-jos kasmet ruošiamos uždaro savaitgalio rekolėkcijos moterims ir merginoms bus spalio 4-6 d.d. Port Credit rekolėkcijų namuose. Jas ves marijonas Tėv. A. Spurgis iš Čikagos. Registruojamasi pas pirm. A. Kuolienę ir par. raštineje.

— Jaunavedžius Vidmantą Gustainį ir Patriciją Thornin sveikiname ir linkime laimingo gyvenimo.

PADĖKA

Už mūsų vedybinio gyvenimo 25 metų sukakties progą suruoštą pobūvį - staigmeną, brangias dovanas nuširdžiai dėkojame visiems prisidėjusiems: Tėvui Rafaeliui, S. J. Andriuliui, A. N. Ankudavičiui, F. B. Ankudavičiui, R. S. Beržiniam, A. Birgelienei, I. V. Biskiams, A. Baltušaičiui, J. Baltrušaičiui, E. A. Baltušaičiui, A. P. Bridickams, J. Ciegiui, A. V. Dobilams, K. J. Dobilams, A. Z. Dobilams, K. A. Dobilams, Z. A. Dilkams, A. Gružinskui, M. F. Kudirkams, A. P. Lukavičiui, A. K. Navickams, A. S. Olekoms, J. S. Poškoms, J. Poškai, L. J. Pužams, O. K. Rašymams, E. P. Račiūnams, A. L. Stadžiūnams, J. J. Šarūnams, J. B. Vainšnorams, P. J. Virpšams, U. Zvirblytei.

Ypatinga padėka rengėjams ir šeiminiškams. Tai paliks mums gilioje atmintyje.

Liudas ir Salimėja Oleks

DOVANŲ SIUNTINIUS į Lietuvą su užtikrintu pristatymu galima siųsti per Baltic Stores Ltd. (2. Juras) 421 Hackney Rd., London, E. 2, England, SHO 8734 (sklb.).

Toronto apylinkės valdyba savo posėdyje, įvykusiame po vasaros atostogų, nustatė Lietuvių Dienos iškilnių programą. Ji įvyks spalio 26 d. erdviose Club Kingsway patalpose. Meninei programai atlikti yra pakviesti Klevelando "Grandinėle". Iškilms vyktų šeštadienį: oficialus šventės aktas, meninė programa ir pobūvis, kurio metu gros V. Babecko orkestras iš Hamiltono. Sekančią dieną, sekmadienį, bus šventės pamaldos. Apylinkės valdyba tikisi iki Lietuvių Dienos pastatyti Laisvės Kovos Metų paminklą lietuvių kapinėse. Lietuvių Diena būtų labai tinkama proga paminklui pašventinti.

Šeštadieninė mokykla mokslo metus pradės rugsėjo 14, šeštadienį, 9 v.r., tose pačiose Mokyklos vedėjas — J. Andriulis, drauge su mokyklos tarybos pirmininku, baigia teltki mokytojus šiems mokslo metams.

Slovakų organizacijos Toronte išsiuntinėjo redakcijoms raštą, kuriame paaiškina dabartinius įvykius Čekoslovakijoje, prašo visų paramos, reikią protestą prieš sovietinę agresiją ir apeliuoja į Kanados vyriausybę imtis diplomatinio priemonių prieš Sov. Sąjungą. Angliškąjį Toronto spaudą buvo matyti gana daug slovakių ir čekų, atsiliepusių ryšium su Čekoslovakijos įvykiais. Taip pat gana gausiai jie naudojosi ir radio programa, kurioje galima pareikšti savo nuomones. Vienur kitur buvo paminėta ir Lietuva. Tai buvo gera proga pasireikšti ir lietuviams su savo rūpesčiais, deja, jų neteko pastebėti.

Mokytoja Viktorija Norvilaitė iš Detroito su savo drauge lankėsi "T2" redakciją, išsijog lietuviškų knygų ir užsisakė "T2".

PADĖKA

Už tikrai netikėtą mūsų 25 metų vedybinio gyvenimo sukakties suorganizavimą ir vaišes visiems dalyvusiems, sveikinusiems ir prie dovanų prisidėjusiems nuširdžiai dėkojame: W. G. Agurkams, K. A. Ape- ravičiui, J. A. Arštikiui, V. T. Bačenams, B. R. Bačevičiams, V. Barauskieni, A. B. Barauskams, B. G. Bijūnams, A. V. Bubeliams, A. G. Čižikams, V. E. Dailydams, O. K. Dalindoms, J. M. Dambarams, A. O. Dimitrijevas, M. J. Gudeliams, V. P. Garmeliams, J. A. Jankaičiams, B. F. Kasperavičiams, V. V. Keckiams, K. O. Kudirkoms, V. V. Kuzmickams, V. M. Miceikoms, S. J. Paketurams, K. Pakalniškiui, p. Saulėnams, L. S. Rudžiams, S. A. Sakevičiams, E. Sadauskieni, V. V. Stukams, L. A. Šeškams, V. F. Urbonams, V. M. Vaitkevičiams.

Ypatingai norime padėkoti iniciatoriams p. Gudeliams ir p. Dimitrijevams: už privates dovanas — p. Arštikiui ir sūnui Mariui.

A. J. Paršeliūnai

PADĖKA

Skandžioje liudeso valandog, mirus mano broliui a. a. Adolfui Giničiui, reikiu nuširdžiai padėką visiems prisidėjusiems įsokieriopa auka, dalyvavusiems šv. Mišiose ir palydėjusiems į amžiną poilsio vietą —

M. L. Razgaiciui ir šeima

PLASTINIŲ MEDŽIAGŲ

GAMYKLAI REIKALINGI

VYRAI ir MOTERYS

MAŠINOMS APARTNAUTI

ir taip pat VYRAI

įvairiems gamyklos darbams.

SCEPTER MFG. CO. LTD.,

11 Berrontsey Rd., Toronto 16, Ont.

Sambinti: Mr. E. Lember, tel. 751-3820

Orkestras mažiems parengimams prieinama kaina. Skambinti A. Zarembo 767-7084.

Fleet Electric Co. Ltd.
ELEKTROS RANGOVAS
Atlieka visus elektros įrengimo darbus
923-7194. Sav. A. Čeponis

Nationbuilders 68 — tautinių grupių didysis festivalis įvyks parodų aikštėje — rugsėjo 1 ir 2 dienomis, 8.15 v.v. Tai festivalis, kuris susilaukia didelės minios žiūrovų. Dėlto šiemet jis įvyks net du kartus. Programoje dalyvaus daugelio tautinių grupių meno vienetai, jų tarpe ir lietuvių šokėjų grupės. Iš viso atliks bus apie 2000. Vien Mc Lintock orkestre bus 60 asmenų. Pasirodys pačios mažiausios ir pačios didžiausios grupės. Kaikurios jų turi 200 asmenų. Išskirtinė vieta programoje numatyta Montrealio kvartetu "Les Cabestaus", Ontario šokėjų grupei "Kanata" ir "Kalev Estienne" gimnastams, nes tos grupės atstovaus Kanadai tarptautinėje Meksikos olimpiadoje (kultūrinėje programoje). Viso festivalio vadovas yra Leon Kosar. Bilietai ir festivali — \$2, \$1.50, \$1; gaunami iš anksto: Nationbuilders, 49 Wellington St., East, Toronto 1, Ont. Tel. 363-9311.

Gautas laiškas iš okupuotos Lietuvos Margaritai Laine, 852 Dovercourt Rd. Laiško siuntėjas — A. Slapkauskienė iš Leipalingio, Lazdijų rajono. Atsiimti "T2" administracijoje.

Toronto universiteto prof. A. J. Naldrett, kuris sovietinės okupacijos dieną buvo Prahoje, grįžęs pareiškė, kad pirmąją dieną sovietų kareiviai nesiorientavo, net nežinojo kur eš. Kaikurie, čekų paklausti, sakė, kad eš Lietuvoje. Spėjama, kad okupacinėje sovietų kariuomenėje yra ir lietuvių kareivių.

"The Toronto Star" dienraštis atspaudė Ilse Raps laišką, kuriame ji sako A. Dubcko adresu: "Mes iš Estijos, Latvijos ir Lietuvos būtime galėję pasakyti, kas jam skirta už parodytą draugystę Sovietų Sąjungai. Šiuo atveju aš sutinku su generolu De Gaulle, kad rusų invazijos priežastis glūdi Jaltos konferencijoje 1945 m. Tai vieta, kur vakariečiai, norėdami taikos betkokia kaina, visą Rytų Europą "pardavė" rusams."

"Tauro" klubo rugpjūčio 17 d. surengtoje meškeriojimo varžybose i vietą laimėjo J. Lukošius, II — R. Gertus ir III — A. Kazilis už pagautas pagal savori didžiausias lydekas. Išvyka į Debow's ežerą praėjo linksmoje nuotaikoje, sumaniai vadovaujant K. Budrevičiui. Dovanos bus įteiktos lapkričio 23 d. ba lių Lietuvių Namuose.

A T A
HENRIKUI JASCEMSKUI Lietuvoje (Radviliškyje) mirus, seseriai VANDAI SVEDINEI su šeima ir broliui VLADUI reiškiam giliausią užuojautą ir kartu liūdimę —
O. Leskauskienė VI. Germanavičius
I. J. Morkūnaitė O. J. Svarinskai
V. J. Laurinavičiai M. V. Simanavičiai
R. A. Simanavičiai V. J. R. Simanavičiai
ir jų šeimos

Z. SMOLSKYTĖ-ORENTIENĖ DUODA BALETO PAMOKAS
Darbas pradamas rugsėjo 23 dieną — Boris Volkoff School of Dance patalpose, 822 Yonge St., Toronto, Ont.
Iėjimas iš 3 Cumberland St.
Norintieji šią studiją lankyti prašomi registruotis kiekvieną dieną, pradedant rugsėjo 23 nuo 5 iki 6 val. vakaro.
Telefonas informacijai 762-5594 nuo 10 val. ryto iki 3 v. p.p., vakare nuo 8—11 v.

GERIAUSIA MĖSA ir SKANUMYNAI
Pirkite moderniausiose, geriausios kokybės, europinio stiliaus, S. Amerikos mėsos ir skanumynų krautuvėse
AUGŠCIAUSIOS KOKYBĖS KRAUTUVĖSE
tip-top MEATS
delicatessen
1727 Bloor St. West (High Park). Tel. RO 6-4982
Yorkdale Shopping Centre 783-8866

Dėl blogos sveikatos esu priverstas PARDUOTI gerą VERSLĄ, vieno savininko 14 metų išlaikytą, geroje miesto prekybos sekcijoje. Importuotos iš Vokietijos ir kitos dovanoms prekės. Skambinti tel. LE 5-9152

"TAURAS" siunt. atstovybė
St. Prakas—18 Brookside Ave., Toronto 9, Ont., tel. 767-9085
SIUNTINIAI Į LIETUVĄ ir kt.
Medžiagos, avalynė ir kt. Maisto siuntiniai iš Danijos.
Apdrausta — pristatymas garantuotas.
Įvairios lietuviškos ilgo grožio plokštelės, lietuviški odes išdirbiniai.

POPIEŽIUS PIETŲ AMERIKOJE

Popiežius Paulius VI tris dienas paskyrė 39-tam tarptautiniam eucharistiniam kongresui Kolumbijos sostinėje Bogotoje. Išlipęs iš lėktuvo El Dorado aerodrome, Paulius VI pabučiaavo P. Amerikos žemę, kaip kadaise buvo padaręs Kolumbas. Eucharistinio kongreso specialioje iškilmėje Paulius VI įšventino i kunigus 161 P. Amerikos klieriką, atkreipdamas dėmesį į didėjančią šių kraštų problemą — kunigų trūkumą. Pagrindinį žodį apie Paulius VI tarė Pietų Amerikos II vyskypų konferencijos 160 atstovų Bogotos katedroje, ragindamas juos atnaujinti dvasinį ir socialinį Bendrijos veidą. Jis ragino vyskypus nereturto spaudžiamuose P. Amerikos kraštuose atiduoti bažnyčią

turtus vargšams, kaip jau yra daroma Kolumbijoje ir kairuiose kitose P. Amerikos srityse. Paulius VI priminė vyskupams, kad jo pasisakymas prieš dirbtinę gimdymų kontrolę nesmerkia moralinių atžvilgių patiesinamo gimimų apribojimo. Pabrėždamas solidarumą su neturtėliais, popiežius atlaikė Mišias Venecijos darbininkų kvartale ir aplankė dvi neturingas šeimas. Nors buvo bijotasi kairiojo sparno demonstracijų ir išsišokimų, bet visa Pauliaus VI kelionė praėjo sėkmingai. Nuo El Dorado aerodromo iki Bogotos katedros aikštės Paulių VI sutiko ir sveikino daugiau kaip pusė milijono Bogotos ir jos apylinkių gyventojų.

MONTREALIJE

Šv. Kazimiero par. žinios

— Patricija Bandžiuvienė, kuriai buvo lūžęs kojos kaulas, gydėsi ilgesnį laiką Notre Dame ligoninėje; jau grįžo į namus. — Juzė Jurevičienė jau sugrįžo iš Montreal General ligoninės. — Emilija Kringelienė tebėra Montreal General ligoninėje. — Morkūnienė Royal Victoria ligoninėje pradėjo gerėti.

— Užpraėjusio sekmadienio rinkliava \$103.21.

— Klebonas kun. dr. F. Jucevičius turėjo labai įdomią kelionę Rytų Europos kraštuose; lankėsi Rusijoje, Lietuvoje, Lenkijoje, Rytų ir Vakarų Vokietijoje. Savo išspūdus aprašys spaudoje.

"Man and His World" dieninių bilietų suaugusiems ir vaikams dar galima gauti "Lite" senomis kainomis, buvusiomis prieš parodą atidarant: suaugusiems po \$2, vaikams po \$1.

Okupuotoje Lietuvoje spausdinamas "Gimtasias Kraštas", kurio tikslas — skieisti sovietinę propagandą išeiviuose, vėl rašo apie Montrealio lietuvių rugpjūčio 1 d. laidoje. Rašinio au-

torius — L. Pažūsis, pernai dirbęs Sov. Sąjungos paviljone, o dabar vėl atsilankęs su menininkų grupe. Jis taip rašo apie montrealiečius:

Standien jie daug daugiau žino tiesos apie savo gimtąjį kraštą. Niekas nebeklausinėja, ar mes Lietuvoje pavalgę, ar Lietuvoje pirkti mūsų batai, siūtas kostiumas, ar yra ten elektra, niekas nebesigiria savo šaldytuvu, televizoriumi, nes žino, kad Lietuvoje tai taip pat įprasta, kaip Kanadoje. Gausėja žinių, ir keičiasi ne vieno požiūris. Kunigas išdrįsta dipuškioje spaudoje pagarbiai minėti lietuvių komunisto nuopelnus tautai, realiai mastančioji pokarinės emigracijos dalis, ypač jaunimas, atvirai piktinasi "vaduotojais" veikia. Dažno lietuvių išeivio namuose standien rasi knygų, plokštelių, suvenyrų iš Lietuvos. Montrealio inteligentai iš atvežo magnetofono iraso pasigimimo plokštelių su "Kupiškėnų vestuvėmis". Lietuviški eksponatai tarybiname paviljone "Ekspo-67", o ypat gausūs su stikimais su mūsų žmonėmis paliko ryškius pėdsakus išeiviuose gyvenime.

Šis autorius aprašo savo išspūdus kiek nuosakiau nei kiti kraštiniai propagandistai, bet ir jis neapsieina be sovietinių "perlų" apie piktinimąsi "vaduotojų" veikla. Jaunimas piktinasi nebe perleto Lietuvoje laisvinimo veikla. Jis piktinasi panašiai, kaip ir Čekoslovakijos jaunimas... Sovietinės vergijos neliaupsina net prokomunistų tėvų vaikai. Visi atskiria sovietinį melą, kad ir slepiamą.

Montrealio McGill universitetas pakvietė profesoriatu lenkų marksistą dr. L. Kolakowskį, kuris Gomulkos vyriausybės buvo atleistas iš pareigų už perlaivas pažiūras ir netgi išmestas iš kompartijos. Profesorius K. buvo labai populiarus Varšuvos universitete, kurio studentai reikalavo didesnis laisvės. Jis ten dėstė filosofiją ir buvo aktyvus studentų veikloje. Yra parašęs ne tik filosofinių, bet ir literatūros veikalų. Montrealyje pradės darbą nuo šio rudens. Šią žinią skelbia Kanados lenkų spauda, pažymėdama, kad jis gavo pakvietimą iš kitų un-tų Vakaruose.

MONTREALIO COTE DES NEIGES kapinėse du gretimi sklypai-kapavietės kalnyje perleidžiami kitiems anksčiau mokėta kaina. Skambinti vakarais tel. 737-9110 Marijai.

APSIDRAUSK!
ADAMONIS INSURANCE AGENCY, INC.
GAISRAS - AUTOMOBILIAI - ATSAKOMYBĖ - GYVYBĖ
P. ADAMONIS
Chartered Insurance Broker
3907 ROSEMONT BLVD.
Tel. OFF.: 722-3545 RES. 256-5355
S-tos "Lite" nr. 752D

A. NORKELIŪNAS
Commissioner of the Superior Court of Montreal
MONTREAL ENTERPRISES REG'D
VISŲ ROSIŲ DRAUDIMAS
6695 - 35-ta Ave., Rosemount (Kampus St. ZotiQue)
Montreal, 36 Que. Tel. RAymond 7-3120

"LITAS" ADRESAS: 1465 DE SEVE STREET
MONTREAL 20, QUE., TEL. 766-5827
DUODA PASKOLAS IS 9% įskaitant gyvybės draudimą iki \$10.000
JAU ISDUOTOS PASKOLOS iki termino ilksa senomis palūkanomis (pradedant 6.5%)
MOKA UZ: DEPOZITUS 4.4% SERUS 5.4% TERMIN. INDELIUS IKI 7% Nemokamas gyvybės draudimas iki \$2.000 bendros šerų ir depozitų sumos.
PARDUODAMI "ZMOGUS IR JO PASAULIS" BILETAI PAPINGTOMIS KAINOMIS
Kasos valandos: 1465 De Seve St., sekmadieniais nuo 10.30 iki 12.30 v., Darbo dienomis — nuo 10 iki 3 val. kasdien, išskiriant šeštadienius.
Vakarais — trečiadieniais ir penktadieniais nuo 7 iki 9 val.
3907 Rosemount Blvd., tel. 722-3545. Diena — penktadieniais nuo 1 iki 6 val. ir vakarais — pirmą, trečiadieniais ir penktadieniais nuo 7 iki 9 val. Sekmadieniais nedirbama vasarą nuo birželio 15 d. iki rugsėjo 15 d. ir per visus ilguosius savaitgalius.